

Překladatelská poznámka

Text jsem překládala téměř výhradně s použitím Ehlersovy edice. Místa, u nichž byla použita edice jiná, jsou označena poznámkou. Překlad textu je prozaický. Pro případnou snazší konzultaci latinského textu jsou označeny přibližné začátky každého pátého verše. Jsou to však začátky skutečně pouze přibližné, neboť při převodu veršové struktury do prozaické se stírá hranice mezi jednotlivými verši.

Při přepisu antických jmen vycházím z Papeho slovníku *Handwörterbuch der griechischen Sprache*, vol. 3: *Wörterbuch der griechischen Eigennamen* a snažím se dodržovat zásady uplatňované v *Encyklopedii antiky*.

Mé poděkování patří mnoha lidem, kteří přispěli ke vzniku této knihy. Především je to paní doc. PhDr. Daša Bartoňková, CSc., která mne s Valeriem Flakkem seznámila. Dále jsou to recenzenti prof. PhDr. Antonín Bartoněk, DrSc., a Mgr. Markéta Kulhánková, Ph.D., jejichž doporučení byla pro mne vždy velmi cenná. Radou a přátelskými poznámkami mi pomohli rovněž kolegové Mgr. Juraj Franek, Bc. Monika Horáčková, Bc. Petr Jedlička, Bc. Tomáš Jeniš, Mgr. Julie Koldová, Mgr. Tereza Tomšů a Bc. Denisa Trlová; veškeré případné chyby a opomenutí však padají výhradně na mou hlavu. V neposlední řadě jsem pak ráda povínavána díky své drahé rodině: rodičům, bratrům, svým dětem i manželovi, kteří nejen že trpělivě snášeli mé dlouhé výlety s Argonauty, ale i mne na tuto plavbu vybavovali dobrou náladou a potřebným proviantem.

Irena Radová

GAIUS VALERIUS FLACCUS

ARGONAUTICA

KNIHA I

Úvod – údaje o obsahu díla a vzývání císaře jako básníka božského inspirátora

Zpívám o mořské úžině, kterou jako první pluli velcí synové bohů, a o věštné lodi. Ta se odvážila vydat ke břehům skythské Fásidy i proklestit si cestu mezi srážejícími se skalisky a nakonec spočinula na hvězdami posetých nebesích. (5) Foibe, buď mým průvodcem, pokud v ctnostném domě stojí trojnožka znalá tajemství kýmské věštkyne a vavřínový věnec se zelená na hodném čele. A ty, jenž ses více proslavil otevřením moře poté, co tvé plachty nesl kaledonský oceán, který dříve uznal za sebe nehodné fryžské Iuly, (10) ty, pozvedni mne nad národy i nad zemi zahalenou mračny, svatý otče, a buď nakloněn mému zpěvu o obdivuhodných činech mužů dávných dob. Tvůj syn bude zvěstovat vyvrácení Jeruzaléma, vždyť on to umí. Bude vyprávět o bratrovi černém od solymského písku, jak šíří ohně a běs v každé tvrzi. (15) On, s úctou k tobě, zřídí bohoslužby a vystaví chrámy svému rodu, až se tvé světlo, otče, bude rozprostírat po celém nebi. Nebudou již tyrské lodě potřebovat Malého medvěda coby jistějšího průvodce, ani řečtí kormidelníci Velký vůz, budeš-li ty dávat znamení, či budou-li pod tvým vedením vysílat svá plavidla Řecko, Sídón i Nil. (20)

Nyní s jasným čelem podpoř můj podnik, aby tento zpěv naplnil latinská města.

Král Peliás ukládá Iásonovi, aby přivezl zlaté rouno

Thessalii vládl od mladých let Peliás, nyní stařec a dlouho již postrach národů. Jemu patřily řeky, které směřují k Íonskému moři, on, šťastlivec, (25) oral pluhem horu Óthryi, Haimos i úpatí Olympu. Neměl však v srdci klid pro strach z bratrova potomka a z božských hrozeb. Neboť on má být králi zkázou – tak věštcí předpovídají a při obětech na oltářích se opakují jejich strašlivá napomenutí. (30) Nadto jej tíží sama slavná pověst toho muže a jeho statečnost těž není králi vhod. Proto se chystá předejít svůj strach – zničit mladého Aisonova syna – a zvažuje, jak a kdy jej ze světa sprovodit. Ale nebylo v řeckých městech nikde ani vidu po válkách či obludách. Herkules již pokryl své skráně tlamou kleónské obludy, (35) dávno již byla Arkadie zachráněna před lernským hadem a oběma býkům byly již zlomeny rohy. Rozhodne se tedy pro běsnění moře a nebezpečnoství širého oceánu. Pak pokojně, bez hrozby v tváři nejprve mladíka osloví a svým pohledem dává váhu lživým slovům. (40) „Přikývni mi k tomuto úkolu, skvělejšímu než skutky z dávných dob, a vlož do něho své srdce. Slyšel jsi, jak Frixos z rodu Krétheova, našeho příbuzného, uprchl před otcovskými oltáři. Toho pak barbar Aiétés, pán Skythie a mrazem ztuhlé Fásidy (běda, jaká to hanba pro velké Slunce) zavraždil při popíjení vína na hostině, (45) <*> aniž by měl na paměti mne či bohy. A není to jen pouhá zvěst. Já vidím přímo toho mladíka hrozně sténat, právě jeho

vidím, když spánek pozdě v noci poutá mé znavené údy. Vždyť budí mne ustavičně svými nářky jeho zohavený stín (50) a Hellé, božstvo velkého moře. Kdybych měl sílu jako kdysi, již viděl bys, že splácí pokutu Kolchida, viděl bys zde hlavu královu i jeho zbraně. Onen dávný žár ve mně však s léty ochabuje a můj syn není dosud zralý pro vládu, válečné tažení ani plavbu po moři. (55) Ty, který už chováš starosti a odvalu muže, ty, má chloubu, jdi a navrať rouno Nefelina berana do řecké svatyně. Věř si, jsi hoden tak velkých nebezpečí.“ Takto mladíka povzbuzuje, spíše však jako by poroučel. Pak ztichl; (60) mlčí o Kyanejských skalách, o nichž dobře ví, že se srážejí ve skythském moři, mlčí i o hrozném draku střežícím rouno. Toho, šlehajícího rozeklanými jazyky, zpěvem lákávala králova dcera z nejzazšího zákoutí k hostině a předkládala mu medové koláčky zmodralé cizokrajným jedom.

Iásón přijímá svěřený úkol

Brzy byla tajená lest zjevná, že tomu muži nezáleží na rounu, (65) ale že nenávisť je Iásón hnán na nezměrné moře. Jak ovšem může splnit rozkaz a dosáhnout Kolchidy? Nyní by chtěl mít Perseovy okřídlené sandály nebo vůz s draky, kterým podle pověsti nasadil uzdu ten, kdo poprvé uvykl půdu neznalou Cerery na rádlu (70) a pro zlaté klasy zavrhl dub. Ach, co má dělat? Má povolat na pomoc vrtkavý lid, nevraživý na starého tyrana, a radu starších, již dávno litující Aisona? Nebo se má spíše v naději opřít o pomoc Iunony a zbrojí zvučící Pallady a plout dle rozkazu po moři? (75) Může snad pokořením oceánu dosíci dobré pověsti za tak velký čin?

Ty jediná, Slávo, rozohňuješ srdce a mysl mužů! Tebe on vidí kvetoucí, nedotčenou stářím stát na březích Fásidy a volat mladé hrdiny. Není si v duchu jist a jeho srdce je zmatené, přece mu však víra v bohy nakonec dodá odvahy, (80) on zvedne ruce zbožně ke hvězdám a praví: „Všemohoucí královno, kterou jsem já, když bouřlivák Iuppiter sesílal z černé oblohy tmavý déšť, sám přenesl přes Enípeus rozvířený prudkým deštěm do bezpečí polí. A dříve jsem nemohl uvěřit, (85) žes bohyně, dokud jsem nespatriil, jak jsi byla v náhlém strachu uchváčena pryč na hromový pokyn svého muže – tak tě volal zpět. Dej, ať dosáhnu Skythie a Fásidy. Ty, panenská Pallado, zachraň mne. Pak já sám daruji ono rouno do vašich chrámů a můj otec pošle ohni zvířata s pozlacenými rohy (90) a oltáře obklopí sněhobílá stáda.“

Bohyně Iuno a Minerva pomáhají při přípravách

Bohyně jej vyslechly, rychle proklouzly ovzduším a vydaly se různými cestami. Pallas slétne hbitě k thespijským hradbám k milovanému Argovi. Káže mu postavit loď a sekyrou kácet duby. (95) A již s ním jde jako průvodkyně do pélijských stinných lesů. Současně Iuno rozhlašuje po městech v Argolidě i v Makedonii, že Aisonův syn hodlá vyzkoušet Jižní větry, které jeho předkové nepoznali, že již stojí loď a pyšná na svá vesla žádá muže, které by přivezla zpět a pro jejich činy pozvedla k věčnosti.

(100) Každý ze zástupu velitelů osvědčených válečnou pověstí touží po výpravě stejně jako ti, kteří na samém rozpuku mládí jen zkoušejí a dosud nedostali možnost konat hrdinské skutky. A ty, kteří pečují o pole,

pracují s neškodným pluhem, je na rozkaz burcuje v hustých houštinách a při cestách Faunové, (105) lesní bohyně a řeky se vztyčenými rohy – ti všichni zpívají za denního světla s velkou chválou o lodi.

Herkules přichází do Iólku, aby se zúčastnil výpravy

Hned sem z Ínachova Argu spěchá o své vůli Herkules. Jeho šípy napuštěné ohnivým arkadským jedem i jeho luk, lehký pro ochotná ramena, (110) nese chlapec Hylás. Jistě by také chtěl, ale jeho pravice ještě není s to nést tu tíhu, nepojme kyj... Je oba Iuno jak šílená pronásleduje těmito slovy a znovu si obvyklými stesky stěžuje: „Ach, kéž by veškerý výkvět řecké mládeže nespěchal za novým osudem a toto byly nyní příkazy mého Eurysthea! (115) Již dávno bych seslala déšť a temnoty máchnutím krutého trojzubce, vrhla bych manželovým bleskem i proti jeho vůli. Nechci ani teď, aby on byl spojencem a záštitou naší lodi. Kéž se nikdy nemusím spoléhat na Herkulovu pomoc, kéž nemusím být ani trochu zavázána tak zpupnému průvodci.“

Poslední práce na stavbě lodi, popis maleb na Arze

(120) Řekla a své oči stáčí k haimonským vodám. Tam vidí vše se hemžit zástupem mužů a zároveň vsude pokácené lesy a břehy, jak odrážejí zvuk zručných úderů sekyry. Vidí již thespijského Arga rozřezávat sosny tenkou pilou. Tu se spojují boky lodě (125) a nad

mírným ohněm změkčují ohebné trámy. Hle, vesla jsou připravena a Pallas hledá ráhno pro stěžeň, jenž by nesl plachtu. Když pevně stanula loď – obrovské břímě připravené na dlouhé plavby po moři – a jemný vosk ucpal zející díry, připojuje [Argos] ještě různé ozdobné kresby. (130) Zde se veze na hřbetě tyrrhénské ryby do Péleova svatebního lože Thetis, v níž doufal bůh. Delfin pluje spěšně mořem, bohyně sedí, závoj spuštěn přes oči, a vzdychá, že se Achilleus nezrodí skvělejší než Iuppiter. Směrem k jeskyni ji provází Panopé, její sestra Dótó (135) a s nahými rameny Galateia, libující si v proudu. Ze sicilského břehu ji volá zpět Kyklóp. Na druhé straně je oheň a lůžko ze zeleného listoví, hostina i vína a mezi mořskými bohy Aiakův syn se svou chotí. Když popili, hraje Cheirón na lyru. (140) Jinde je Foloé a Rhoikos, šílený velkým množstvím vína, a bitva, která se náhle strhla o átraskou dívku. Poletují džbány i stoly a oltáře bohů a poháry, skvělá díla dávných umělců. Zde lze poznat Pélea, nejskvělejšího s kopím, zde Aisona, jak řádí s mečem. (145) Stěží nese Monychos na nechotných zádech vítězného Nestora, Klanis proklál hořícím dubovým polenem Aktora, Nessos prchá na svém černém koňském hřbetu, uprostřed pak, opřen o čalouny, ukrývá svou hlavu v prázdném poháru Hippasos.

Iásón povolává Peliova syna mezi Argonauty

A ačkoli ostatní žasnou při pohledu na ty divy, Aisonův syn je zaražen (150) a v duchu přemítá: „Ach běda našim ubohým synům a otcům! V této lodi jsme my,

lehkomyslné duše, posílání proti temné obloze? Vylije oceán svůj vztek teď pouze na Aisona? Nemám odvést s sebou mladého Akasta, aby čelil témuž osudu, týmž nebezpečstvím? Pak necht' Peliás přeje bezpečnou plavbu nenáviděné lodi (155) a necht' spolu s našimi matkami obměkčuje prosbami vlny.“

Jak o tom činu rozvažuje, přiletí nebem z levé strany Iovův orel a v silných drápech nese chyceného beránka. Nedaleko ze stájí jej s křikem pronásledují vyděšené pas-týři a štěkot psů. Uchvatitel se rychle vznáší do vzduchu (160) a prchá nad hlubinou Egejského moře. Aisonovec přivítal znamení a radostně míří do domu zpupného Pelia. Tu k němu nejprve přiběhl králův syn a ovinul ruce kolem jeho hrudi v bratrském objetí. Vůdce řekl: „Nepřicházím, Akaste, abych zde nešlechetně nařikal, (165) jak se domníváš. Mám v úmyslu připojit tě jako druha k naší výpravě. Nezdá se mi totiž ani Telamón nebo Kanthos, ani Ídás, ani Tyndareův syn hodnější Hellina rouna než ty. Jak velký kus země, kolik z nebe smíme poznat! K jak úžasnému užitku otevíráme moře! (170) Nyní snad považuješ to dílo za obtížné. Ale až loď radostně popluje domů a až mi navrátí milovaný Iólkos, jaká to pak bude pro tebe hanba slyšet o našich dobrodružstvích! Jak budeš vzdychat, až budu vyprávět o národech, které jsme navštívili!“

Princ nestrpěl více takových slov a řekl: „Dost, jsem připraven na vše, (175) k čemu mne jen povoláš. A nemysli si o mně, příteli, že jsem lenivý nebo že více věřím otcovskému království nežli tobě. Vždyť pod tvým vedením mohu získat první pocty za statečnost a vyrůst do slávy svého bratrance. Já dokonce, aby mne v přílišném strachu nezdržela otcova starostlivost, (180)

jej oklamu, aniž by to zvěděl, a objevím se znenadání, až budete připraveni, až loď bude opouštět písčité pobřeží.“ Domluvil. Iásón s potěšením uvítal jeho odvalu i takové sliby a dychtivě obrátil své kroky k pobřeží.

Spouštění lodě na moře a obět bohům

Mezitím Argonauti v hojném počtu, pobídnuti příkazy velitele, (185) nastavují ramena pod loď a skloněni vpřed, šlachy v podkolení napjaté, seběhnou dolů a vstoupí do moře. A bylo slyšet křik udýchaných námořníků a podmanivý zvuk Orfeovy lyry. Pak radostně stavějí oltáře. Tobě, vládce vod, patří nejvyšší pocta, tobě a Západním větrům (190) a Glaukovi obětuje Ankaios na břehu býka ozdobeného modrými stuhami a Thetidě mladou krávu. Nikdo jiný nezasadí jistěji tučným krkům smrtonosnou ránu sekyrou. Sám Aisonův syn třikrát ulije z poháru otci moří a takto praví: (195) „Ty, který pokynem hlavy roztrásáš zpěněné království a všechny země objímáš slanou vodou, buď mi nakloněn. Vím, že já jediný ze všech lidí se pokouším o nedovolené cesty a zasloužím si bouři. Však nečiním tak o své vůli, ani přece nemám v úmyslu vršit hory na sebe nebo žádat blesk z nejvyššího Olympu. (200) Nenech se svést Peliovými modlitbami. To on vymyslel strohé rozkazy, výpravu do Kolchidy pro mne a pro bolest mých blízkých. Já jej... Přijmi můj život i loď s královskou posádkou jen tehdy, až vlny nebudou rozhořčené.“ Takto promluvil a oživil oheň úlitbou tuku.

Věštby

(205) Když se ze změti vnitřností podral plamen ohně a vystoupil na cukající se býkovo maso, hle, na břehu svatý muž Mopsos, posedlý bohem, hrozný na pohled, potřásá stužkami a vlasy, zmítajícími se ve větru, a vavřínovým věncem. Konečně promluvil. (210) Jeho hlas vzbudil v mužích děs. V tu ránu se rozhostilo ticho, aby bylo věštce slyšet. „Běda, jaké to vidění! Hle, Neptun teď právě pobouřen naším odvážným předsevzetím svolává mořské bohy, velké to shromáždění. Všichni jej s mručením povzbuzují, aby bránil právo. Tak obejmí jen hrud' svého bratra, (215) Iunono, a tak jej drž. A ty, Pallado, neopouštěj loď. Teď – teď obměkči strýcovy hrozby. Ustoupili a loď přijali na moře. Z kolika nebezpečností jsem zachráněn! Proč si krásný Hylás náhle halí vlasy rákosím? Odkud je ten džbán na jeho ramenou a na bělostných údech tmavé roucho? (220) Kde se vzaly ty tvoje rány, Polluku? Ach, jaký to oheň z nadmutých býčích nozder! Povstávají přílby a oštěpy ze všech brázd a už už i ramena. Jaký to boj zřím okolo rouna? Co je to za ženu, jež nasáklá krví si klestí na okřídlených hadech cestu vzduchem? (225) Do koho vráží svůj meč? Ubohý Aisonův synu, zachraň drobečky. Hle, zřím manželské lože v plamenech.“

Již dlouho děsí <*> Argonauty i jejich vůdce tou tajemnou řečí. Ale pak proti němu Foibův syn Idmón, aniž by zbledl či se mu zježily vlasy – hrůza to pro hrdiny na pohled –, (230) naplněn věštbami a klidným působením Foiba (jemu otec udělil schopnost znát předem z varování božská přání, ať by se ptal plamenů nebo zblízka kluzkých vnitřností či vzduchu plného

pravdomluvných ptáků), takto druhům i Mopsovi prorokuje: „Pokud mi věštný Apollón (235) a první plamen dává znát, vidím, že naše plavba je sice plná tvrdé dřiny, že ji však všechnu loď trpělivě překoná. Vy, veliké duše, vytrvejte a spěchejte do sladkého objetí svých rodičů.“ Slzy skanuly věštci, neboť v plamenech zjistil, že pro něho je město Argos již uzavřeno.

Iásón promlouvá k Argonautům

(240) Sotva takto promluvil, hned velitel Aisonovec připojuje taková slova: „Přátelé, jelikož znáte úmysly bohů, a jak odvážnému podniku je dáována největší naděje, přidejte nyní také síly a odvahu zděděnou po otcích. Nemohu vinit vlastenectví thessalského krále (245) nebo jeho podezřelou lest. To bůh, bůh svým příznivým znamením nás ponouká. Sám Iuppiter si přál, aby se v jeho světě spojili hrdinové a aby sdíleli tak závažná dobrodružství. Pojdte, mužové, a se mnou získejte vítězství v nebezpečích. Ta nechť jsou pro vás příjemnou vzpomínkou a pobídkou pro naše vnuky. (250) Nastávající noc však, přátelé, zůstaňte na břehu a prožijte ji radostně ve sladkém rozhovoru a zábavě.“ Jak řekl, tak se stalo. Chlapci se uložili v měkké řase, na lůžku se zřetelně rýsoval Herkules. Sloužící chvatně stáhli vnitřnosti z rožňů a současně uložili chleby do proutěných košíků.

Péleus se loučí s Achilleem

(255) A tu se objevil Cheirón, sbíhá z vršku a už zdáli ukazuje otci volajícího Achillea. Jakmile chlapec spatřil Pélea, který se vztyčil za známým hlasem a doširoka napřahoval ruce, přiskočil k němu a dlouho visel na milované šiji. (260) Achillea ani nerozrušily poháry zpěněné silným vínem, ani neuchvátilo jeho pohled pozoruhodné tepání ve starém kovu. Žasnul nad veliteli, dychtivě naslouchal jejich halasným slovům a přibližoval svůj obličej k Herkulově lví kožešině. Péleus radostně kradl polibky synovi vězícímu v objetí (265) a s pohledem upřeným na nebe pravil: „Chcete-li, bohové, aby Péleus plul v klidných proudech a přál si příznivý vítr, zachovejte tento život. Ty, Cheirone, mi rač dáti zbytek. Tebe nechť chlapec obdivuje, až budeš vyprávět o zvuku polnic a o bojích. Ty jej uč nosit dětské zbraně na lovu, (270) ať spěchá, aby mohl sevřít můj oštěp.“ Všechny pak naplnila touha vydat se na cestu. S velkou odvahou dychtí plout po hlubině. Slibují získat vzdálené Frixovo rouno i návrat Argy plné zlatých hroznů.

Orfeus zpívá o Frixově a Hellině cestě do Kolchidy

Slunce zapadlo a vody za radostného nadšení Argonautů pohltily veškeré denní světlo. (275) Na zakřiveném pobřeží vzplanuly ohně, které dosud žádným námořníkům neukazovaly zemi. Tu thrácký pěvec nechal plynout noc za sladkých zvuků lyry. Zpíval, jak Frixos stanul, spánky ověnceny stužkami, jak zahalen mraky

uprchl před zločinným oltářem (280) a Athamanta zanechal Learchovi, synu Íny, jak zlatý beran vnesl chlapce do slitovavších se vod a jak Hellé seděla a pevně svírala rohy. Sedmkrát prošla Aurora svou cestou, sedmkrát přivedla Luna na nebe noc, když se Séstos, který se zdálo nezdá být oddělen mořem od Abýdu, (285) začal od svého sourozence odlučovat. Zde sestra, jež měla přetrvat na věky, opustila Aiolova potomka. Ach běda, nadarmo byla zachráněna před krutou macechou! Ještě dlouho ovšem lapala unavenýma rukama po mokřím rounu, (290) ale vlny stahovaly její oděv nasáklý tíživou masou vody a ruce klouzaly z hladkého zlata. Jaká bolest tě uchvátila, Frixe, když poháněn prudkým proudem za sebou viděls volající ústa ubohé dívky a nakonec jen ruce a vlasy rozprostřené na hladině!

Iásón tráví poslední noc s rodiči a má věštný sen

Již skončilo pití i zábava (295) a hrdinové, pokojně uloženi na lůžkách, ztichli. Mezi řadami rozložených spáčů zůstává v bezesném bdění jen jejich velitel. Na něj hledí starý Aisón a spolu s ním bdící Alkimedé, snaží se jej zadržet, oči zalily slzami. Iásón je oslovuje klidnými slovy a chlácholí zkormoucená srdce. (300) Brzy, když víčka přemožena hlubokým spánkem klesla, jasné zjevení ochranného ducha ověncené lodi upomenulo vůdce těmito slovy: „Vidíš před sebou dódónský dub, sluhu cháonského Iova. S tebou vstupuji na moře a nedokázala by mne Iuno vytrhnout z věštných lesů, kdyby mi neslíbila nebe. (305) Teď je vhodná chvíle. Dost otálení! A jen ať plujeme celým oceánem a nejisté

nebe se třeba potáhne mraky, zanech již teď strachů a důvěřuj ve mne a nebeštany.“ Domluvil. Iásón i přes příznivé znamení bohů vystrašeně vyskočil z lůžka. (310) A současně Títhónova dobrotivá choť, čechrající moře novými paprsky, přivedla všechny Argonauty. Rozběhnou se k veslařským lávkám. Jedni připravují ráhna na vysokém stěžni, druzí poprvé zkoušejí vesla na lesklé hladině, Argos sbírá z vysoko zdvihnuté přídě lano.

Rozloučení s Argonauty

(315) Zesilují nářky matek a statečná srdce otců ochabují. S pláčem dlouho prodlévají v objetí. Alkimedín hlas ovšem vyniká nad všechno bédování. Ona ve svém běsnění překonává ženský vzlykot tak, jako válečná polnice přehlušuje ídskou píšťalu ze zimostrázu. (320) A takto promlouvá: „Synu, ty jdeš za nezaslouženou námahou, musíme se rozdělit. Nebylo mi dáno připravit mysl na tato nebezpečí, vždyť dříve jsem se pro tebe bála válek a trampot na souši. Teď se musím modlit k jiným bohům. Jestli mi tě osud přivede zpět, jestli lze moře uklidnit prosbami bázlivých matek, (325) pak ovšem dokážu snést světlo dne i dlouhodobý strach. Chystá-li však Štěstěna něco jiného, smiluj se nad rodiči, dobrotivá Smrti, dokud jsou s námi jen obavy a dosud ne bolest. Běda mi! Proč bych se dříve byla bála Kolchidy a rouna zmizelého Frixa? Jaké už v duchu vidím dny, jak kruté bezesné noci ve starostech! (330) Ach! Kolikrát zemdlím při hukotu příboje ve strachu ze skythského moře i nebe. A nebudu, já nevděčná,

věřit jasné obloze, když půjde o tebe. Proším, obejmi mne, zanech slova, která mi utkví v uších, a něžnou rukou již teď zavři mé oči.“ (335) Takto Alkimedé ho-řekuje. Statečnější Aisón jej naopak povzbuzuje svou řečí: „Kdyby mi jen v žilách kolovala stejná míza jako tehdy, kdy má ruka zkrotila Fola číší stejně těžkou jako zdobený pohár, kterým mi hrozil! Já první bych uložil své zbraně na kovovou zád' (340) a radostně bych mácháním vesla poháněl loď kupředu. Ale modlitby tvého otce mají moc a velcí bohové vyslyšeli mé prosby. Vidím na našem moři tolik kraleviců a ty jsi jejich vůdce. Takové jsem byl zvyklý vést i následovat. Teď zbývá jen ten den – prosím, ať mi jej Iuppiter dopřeje –, (345) den, kdy tě uvítám jako vítěze nad skythským králem i mořem. Ramena ti budou zářit přineseným rounem a mé skutky pak ustoupí tvému mládí.“ Tak promluvil. Iásón zachytil na hrudi matku, jež omdlela, a starého otce přijal na širokou šíji.

Argonauti vyplouvají na moře; katalog hrdinů

(350) A již byl konec. Polnice třikrát přísně zatroubila na znamení a rozpojila objetí zdržující Západní vítr i loď. Všichni muži dají svá jména veslu i lavicím. Zde na levoboku má moře Telamón, výše nad ním ovládá druhou stranu oceánu Alkeidés a i ostatní posádka se rozdělila. (355) Hbitý Asterión; jej sotva narozeného z matčina lůna vykoupal otec péresijský Kométés v soutoku dvou řek, kde liknavější Enípeus pocituje síly Ápidanu. <*> Zde napíná své síly Talaos a Leódokos tlačí veslem na záda svého bratra. Ty přivedl k výpravě

slavný Argos. (360) Tady je také Idmón, vyslán, přestože jej věštná znamení zdržovala. Bylo by ovšem hanebné, aby se muž zalekl budoucnosti. Tu se i Naubolův syn Ífitos napřimuje, aby čeřil vlny. A zde rozrývá otcovské moře Neptunův syn Eufémos. On vládne Psamathé, omývané šumícími vlnami, a stále přístupnému Tainaru. (365) A od písčitého pobřeží Pelly Deukalión, jistý v hodu kopím, a Amfión, proslulý v šermířském zápase muže proti muži. Ty v jeden čas porodila Hypsó. A nemohla ani nechtěla rozeznat tak podobné tváře. Tu se bije v prsa silným veslem Klymenos (370) a s ním pohání loď jeho bratr Ífiklos. A Nauplios, který brzy přivede s krutou pochodní Řeky do tvých skal, Kaféree. A Oíleus, jenž bude lkát nad bleskem, který nevypustil Iuppiter, až tělo jeho syna popluje v šumících vlnách Eubojského moře. (375) A Kéfeus – on na hranicích Tegeje pomohl Amfitryónovu potomkovi potícímu se pod tíhou erymanthské obludy. Tu je Amfidamás (třebaže jeho zkušenější bratr chtěl raději, aby se Frixovo rouno dostalo Ankaiovi). A Eurytión, krk pokrytý vlasy, které nechal růst, aby je otec po jeho návratu ostříhal u áonského oltáře. (380) Tebe, Nestore, rovněž táhne do proudů sláva thessalské lodi. Jednou budeš obdivovat moře bílé mykénskými plachtami a tisíc netrpělivých vojevůdců. A nechyběl ani Péleus, spoléhající na rodiče manželky i na ni, bohyni, a z vysoké přídě se třeptý, Aiakovče, tvé kopí. (405) O tolik je větší než ostatní oštěpy, o kolik převýšilo habry na vrcholcích Pélia. Také Aktorovec zanechává svého syna v Cheironově jeskyni, aby společně s drahým Achilleem coby jeho druh studoval struny lyry, stejně proháněl lehké chla-peaké oštěpy (410) [a učil se jezdeckému umění na

hřbetě laskavého učitele.] (383) Tady věstec Mopsos, ne prázdný příslib otce Foiba. Bílý plášť mu spadá k purpurovým střevicům (385) a sahá až na paty, na hlavě přilba ovinutá stužkami a na jejím hřebeni chochol z péneiského vavřínu. Dokonce Týdeus se zvedá k veslu na Herkulově straně a Néleův syn Periklymenos, kterého malá Methóné a Élis, příznivá pro koně, a Aulón, vystavený vlnám, (390) spatřili, jak svým protivníkům rozbíjí obličejе zápasnickými řemínky posázenými olovem. Ty také, synu Poiův, kterému je určeno dvakrát spatřit Lémnos, míříš veslem do Frixovy Kolchidy. Teď jsi slavný otcovým kopím, jednou však budeš vysílat Herkulovy šípy. Nejbliže na téže straně je Bútés, boháč od aktejských břehů. (395) Vždyť nespočetně včel uzavírá ve svých úlech a chvástá se, že velkým mrakem zatemňuje den, kdykoliv odkrývá plástve plné medu a vypouští včelí královny do sladkého Hymétu. Ty jsi další, Falére, a v levici neseš zbraně zobrazující tvůj osud. Ze stromu totiž sklouzl had (400) a třikrát, čtyřikrát obtočil planoucím hřbetem tělíčko. V dále stojí v hrůze otec a napíná svůj nejistý luk. Zde nese zbroj s jinými děsuplnými obrazy Eribótés. A Flías, o němž pověst nelhala, že je synem Lyaiovým, vlasy spuštěny po otcově způsobu z temene. A nebojí se matka svěřit oceánu Ankaia, kterého porodila, obtěžkána králem moře. (415) Neméně bezstarostně chvátá na moře Ergínos, potomek Neptunův, který zná nástrahy oceánu, hvězdy jasné noci i to, koho chce Aiolos uvolnit ze zavřené jeskyně. Ať se Tífys nebojí svěřit mu vládu nad lodí a dohled nad nebesy, bude-li jeho zrak unaven stálým pozorováním Medvěda. (420) Hbitý hrdina ze Sparty nese řemínky z býčí kůže, zdrsňelé kousky

zraňujícího kovu, aby alespoň do vzduchu nazdařbůh zasazoval rány a pagasská loď se mohla dívat na Oibalova potomka při bezpečné hře na pobřeží. A Kastór, dobrý spíš v krocení koňských tlam thessalskou uzdou, nechal Kyllara pást se a tučnět na amykelské trávě, (425) dokud sám bude hledat převozníka bázlivé Helly. Na nich se stejně blyští plášť ohnivý tainarským barvivem, skvělá práce, kterou matka vykonala na dvou tkalcovských stavech. Dvakrát utkala Táygetos a jeho listnaté lesy, (430) dvakrát rozlila vody Eurótu z jemného zlata. Každého nese jeho oř z bílého vlákna a na prsou oběma poletuje otec – labuť. Meleagre, spona ti již uvolňuje nabrané roucho, (435) odhaluje silná ramena a rozložitou, pyšnou hruď se stejnými svaly, jaké má Herkules. Zde je početný šik, synové kyllénští. Aithalidés, jistý a hbitý ve vysílání šípů vracející se tětivou. Ty, Euryte, který si dokážeš mečem klestit cestu středem nepřátel. A Echión, dobře známý Argonautům pro své povolání zděděné po otci. (440) On přináší od velitele zprávy lidu. Však nevrátí se, Ífie, Argó díky tvým pažím. Běda, coby popel tě přenešťastná zanechá na skythském břehu a bude želet zahálejícího vesla ve tvé řadě. Tebe také, Adméte, posílají ferské pláně, (445) požehnané tak slavným pastýřem. Neboť na tvých lukách pyká délský bůh za to, že nevděčným lukem srazil Steropa. Ach, kolikrát jej sestra potkala ve známých lesích jako sluhu a zaplakala, když vyhledával chlad osského dubu nebo si ničil ubohé vlasy v bahnitých vodách Boibéidy. (450) Kanthos vstává na lávce a veslem čeří mořskou vodu. Jej povalí barbarský oštěp do aiského prachu. Ale zatím je s ním sláva skvělého kruhového štítu, který nosíval jeho otec Abás. Eurípos na útěku před chalkidským

pobřežím rozděluje svými vlnami zlatý povrch. (455) Uprostřed ty, Neptune, stoupáš z Geraistu, bohatého na ústřice, a vysoko potřásáš uzdami polodivokých mořských vlků. A ty, Polyfém, po návratu na Palladině lodi najdeš před městem zbytky po hořícím otci. Vždyť sluhové budou dlouho zdržovat náležitě pohřební obřady (460) a čekat na tvůj příchod. Kratším veslem již míří na modrou hladinu Ídás a zaujímá poslední místo nejdále v řadě. Jeho bratr Lynkeus, kterého porodila Aréné, je ušetřen námahy pro své velké umění. Dokáže zrakem probodnout zemi a pronikavým pohledem rozpoznat mlčenlivý Styx. (465) On uprostřed oceánu odhalí kormidelníkovi zemi a ukáže lodi hvězdy, a až Iuppiter skryje nebe ve stínu, toliko Lynkeus překoná mraky. Dále synové Kekropské Óreithyie, Zétés a jeho bratr, jsou volní, aby mohli správně řídit chvějící se lana. (470) Ani odryský Orfeus se nenamáhá na lávce, on nekrotí moře veslem, ale písni udává takt veslům, aby se občas nesrážela na hladině. Aisonův syn daroval útrapy mladých námořníků rovněž Ífiklovi. Fylaké jej sem poslala, znaveného věkem, (475) ne aby se dělil o práci, ale aby dával bystré rady a rozhňoval hrdiny vyprávěním o slavných činech velkých předků. Argu, ty se staráš o svou loď. Tebe, učeného z přičinění Palladina, darovaly thespijské hradby. Tvým úkolem je, aby loď nikde nenabrala nepozorovaně vody, (480) a lepit smůlou či měkkým voskem rány zasazené proudem. Bdělý Tífys, Hagniův syn, visel zrakem na arkadském souhvězdí. On, šťastlivec, našel využití pro líné hvězdy a umožnil plout pod vedením nebe mořskými cestami.

Hle, vůdce jása a raduje se ze své lsti, (485) když poznává Akasta běžícího chvatně zkratkou dolů ze strmé

hory, ježícího se oštěpy a zářícího ve světle štítu. Když se prodral přes muže a kopí do středu lodi, přetnul Aisonův syn zářivým mečem lana. Stejně jako když hbitý lovec prchá z lesa od vypleněného doupěte, (490) malé tygříky tiskne na prsou a bodá koně, bojícího se o pána. Ukradl je úskokem ve strachu, zatímco divoká matka lovila pro opuštěná kořata na druhé straně Amánu. Stejně pluje i loď, poháněna vpřed vesly, matky stojí na břehu, (495) pohledem provázejí světlé plachty a štítý mužů blyštící se na slunci, dokud moře, již vyšší než stěžeň, a nezměrné ovzduší nevzaly koráb jejich očím.

Bohové pozorují Argonauty

Tu otec s radostí pozoruje z hvězdného hradu překrásný počinek Řeků, a jak obrovské dílo se vzmahá. (500) Neschvaluje totiž klid, který provázel vládu jeho otce. Spolu s ním se těší všichni bohové i Parky, které vidí, jak jsou jim nastávající časy ve světě i nové cesty k zisku. V obavě z nebezpečí, jež hrozí skythskému synovi, vydal otec Sol z hrudi taková slova: (505) „Nejvyšší stvořiteli, pro kterého mé světlo v průběhu let tvoří a tolikrát obnovuje změnu dne, je toto tvé přání? Pluje nyní řecká loď po moři pod tvým vedením a s tvým laskavým souhlasem? Smím si zaslouženě postěžovat? V obavách z toho, aby se nějaký závistivec nezvedl proti mému synu, (510) nevybral jsem si poklady střední země ani veliká pole bohaté krajiny (ať si mají ty nejúrodnější Teukros a Libyjec a potomci tvého Pelopa). Ne, usadili jsme se na drsných polích, která sužuješ krutým mrazem, a u zamrzlých řek. I odsud by můj syn ustoupil

a odešel dále bez náhrady. (515) Tam se však již rozkládá země plná mraků, neznalá světa. Ta odráží hned mé paprsky zpět. Proč je na obtíž ten hrozný kraj, proč vadí barbarská Fásis jiným řeckám a můj syn vzdáleným národům? Jaký důvod k stížnostem mají Argonauti? Což bylo řecké rouno dobyto násilím? (520) Můj syn dokonce odmítl spojit své šiky s uprchlíkem Frixem a nepřišel jako mstitel k Íninu oltáři, ale zdržel toho muže podílem na vládě a manželstvím s vlastní dcerou. A teď vidí vnuky z řeckého kmene, láká zetě ze zemí krví sobě spřízněných. (525) Obrat loď i směr plavby, otče, a neotvírej lidem oceán k mé bolesti. Pádský les zná dost dobře mé staré žaly a s ním sestry plačící při pohledu na otce.“ Hlasitě přisvědčuje těmto slovům a hlavou potřásá vladyka války, který viděl, že rouno dané mu v obět je ohroženo. (530) Proti stížnostem obou bohů projevila nevoli Pallas a Iuno.

Nato promluvil otec: „Ty věci jsme dávno rozhodli, ony všechny se nyní dějí ve stanoveném řádu a zůstávají pevně ve svém běhu od počátku věcí. Vždyť nebyla tehdy naše krev v žádných zemích, když jsem určoval osudy. (535) Proto jsem měl možnost jednat spravedlivě, když jsem věkům nastoloval různé krále. Já tedy připomenu rozhodnutí, která jsem učinil ve své starostlivosti. Již dávno krajina svažující se od nezměrného východu k moři panenské Helly a až k Tanaidě oplývá koňmi a vyniká muži. (540) A nikdo se dosud neodvážil pozvednout se proti ní se stejnou statečností a získat válečnou slávu. Tak jsem já sám hájil ta místa i jejich osud. Již se však kvapem blíží jejich poslední den a já opouštím vrávorající Asii. Teď Řecko žádá ode mne svou příležitost. Proto mé duby, trojnožky i duše předků

(545) vyslaly tu skupinu na moře. Pro tebe, Bellono, byla zřízena cesta vlnami a bouřemi. A ne pouze rouno a ne vzdálená bolest, která vzejde pro unesenou dívku, mají být předmětem rozhořčení. Ale přijde brzy od fryžské Ídy pastýř – žádné rozhodnutí nevězí pevněji v mé mysli –, (550) který přinese Řekům nářky, stejně velký hněv a dary na oplátku. Jaké boje nastanou, až se nápadníci vyhrnou z lodí! Kolikrát oplácou Mykény svůj zimní tábor u Tróje! Kolik předních mužů a synů bohů, kolik silných hrdinů uziš hynout a Asii podléhat těžkým ranám osudu! (555) Poté je pevně dán konec Danaů a pak brzy podpořím jiné národy. Nechtě jsou otevřeny hory, lesy, jezera a všechny překážky moře. Naděje a strach ať jsou všem pánem. Já pak vyzkouším přesunováním místa pozemské vlády, které království bych chtěl nejdéle nechat panovat nad všemi národy (560) a kde bych bez starostí zanechal otěže k moci.“ Tu stočí oči k modrému Egejskému moři a při pohledu na silného Herkula a Lédiny syny praví toto: „Spěchejte ke hvězdám, hrdinové. Teprve po válce s hrozným Íapetem a po námaze na Flegře mne královský Olympos učinil nejvyšším vládcem světa. (565) Určil jsem vám tvrdou a obtížnou cestu na nebesa. Hle, tak i můj Bakchos teprve poté, co prošel světem, tak i Apollón se jen po pobytu na Zemi sem navrátil.“ Domluvil a vystřelil do vzduchu plamen, který vypálil v oblacích obrovskou brázdou, (570) blízko lodi se rozešel vedví, vyhledal syny Tyndareovy a v jemném plamínku se usadil uprostřed jejich čel. Aniž by ublížil, rozlil kolem růžovou zář, kterou jednou měli v nouzi vzývat námořníci.

Bůh Severního větru Boreás intervenuje u krále větrů, aby zničil Argu

Mezitím vyčíhal divoký Boreás ze svého pangaiského hradu (575) plachty svěřené uprostřed hlubiny větru a ihned vzrušen míří do Aiolie a k tyrrhénským jeskyním. Každý les sténal pod prudkými křídly boha, obilí lehalo a moře černalo tím rychlým letem. V trinakrijském moři na ustupující straně Pelóru stojí skála, (580) postrach úžiny. Stejně množství hmoty se zvedá do nebe a stejné je spuštěno i pod povrch moře. Takové skály ani jeskyně v jiné zemi nejsou. Útes obývá Akamás a nahý Pyrakmón, jeskyně si zvolily za domov deště, větry a bouře tříštící lodi. (585) Odtud vede jejich cesta na zemi i širé moře, odtud kdysi mísívaly nebe s neblahým mořem – nebyl tenkrát ještě Aiolos jejich vládcem, když dorážející oceán z Libye odlomil Kalpu, když Oinótriá ztratila s pláčem sicilské území (590) a doprostřed hor pronikalo moře. Pak zahřměl z nebe na ustrašené větry Všemohoucí a ustanovil jim krále, kterého se musela ta divoká cháska obávat. Ocel a skaliska zdvojená hradbami stěží krotí v hoře Jihovýchodní větry. Když už král nemůže déle udržet na uzdě jejich burácející ústa, (595) pak o své vůli otvírá zámky u vchodů a tiší divoké mručení odemčenou bránou. Z vysokého trůnu jej zvednul Boreás se zprávou. Pravidl: „Jaký zločin jsem spatřil z pangaiského hradu, Aiolie! Řeční mládenci sesrojili sekýrou podivný stroj, (600) teď postupují vpřed a s obrovskou plachtou krotí radostně oceán. A já nesmím pozvednout moře z písčitého dna jako dřív, když jsem ještě nebyl spoután a uvržen do vězení. To dodává těm mužům odvahu

a důvěru v sestrojenou loď, že vidí Borea v područí krále. Dovol mi potopit Řeky (605) a jejich šílenou loď. Nic mne nedojímá myšlenka na mé děti. Jen zkrát ty lidské hrozby, dokud jsou ještě blízko thessalských břehů a jiné země nespátřily jejich plachty.“

Bouře na moři a oběť Neptunovi

Domluvil. A uvnitř začaly hučet všechny větry a dožadovat se cesty na moře. Tu Hipotovec mocným úderem vrazil do pevných vrat. (610) Radostně se z vězení řítí thráctí koně, Západní vítr i Jižní s křídly barvy noci a s potomky vichřic a Východní, vlasy ježaté bouřkami, hlavu žlutou velkým množstvím písku. Vyvolaly bouři (615) a za temného dunění svorně smýkají ke břehu zakřivené vlny a nehýbají toliko královstvím trojzubce. Současně se dolů řítí s obrovským hlukem ohnivá obloha a noc svírá vše pod černočerným nebem. Vesla jsou mužům vyražena z rukou, loď se přídí obrátila a do nakloněného boku přijímá dunivé rány, (620) plachtu poletující nad chvějícím se stěžněm náhle uchopil vichr. Jaká hrůza pojala vyděšené Argonauty, když se černá obloha rozzářila, před rozhoupanou loď padaly mihotavé blesky a ráhno nakloněné na levobok zvedalo přes svůj konec do výše rozšklebené vlny! (625) V jejich neznalosti je nenapadlo, že bouře a větry povstaly na něčí pokyn, ale myslí si, že takové je moře. Tu žalostně nařikají: „To byl ten důvod, proč se naši otcové báli bez svolení znesvětit vody loděmi. Sotva jsme vypluli od břehu a s jakým burácením se pozvedl Aigón! (630) Nesbíhají se v tomto moři Symplégady? Nebo nás ubohé

čeká ještě nepřátelštější moře? Zanechte, pozemšťané, naděje na plavbu po moři a zase se vyhýbejte posvátným proudům.“ Tato slova opakují a pláčou, že musejí zemřít nečinně. Statečný Herkules hledí na svůj toul i na kyj, teď bezcenný. (635) Ostatní spolu naposledy vyměňují slova, podávají si ruce a vysilují ústa křikem, ponořeni v hroznou podívanou, když tu se rozpojily trámy a celá loď hltá obrovskou dírou moře. Východní vítr bičuje bárku a stáčí hned sem, hned tam. (640) Teď ji unáší hučící Jižní vítr se Západním. Moře na všech stranách klokotá. Vtom náhle Neptun, ozbrojen trojzubcem, vynořil modrou hlavu z hlubiny a řekl: „Tuto loď mi odepřely Pallas a má sestra, když obměkčily mé srdce nářkem. Ať přijíždějí lodi z Faru a Tyru v domnění, (645) že činí dovolenou věc. Kolikrát již brzy uvidím plachty uchvácené Jižními větry a vlny plné jiných nářků! Ne můj Órion ani divoký Býk s Pléiádou nejsou příčinou té nové smrti. Ty, Argo, připravuješ zkázu nešťastným národům. A nezasloužíš si, Tífye, (650) aby ti některá matka přála dojít pokoje a duchů blažených v Élysiu.“ Toto otec pravil, uklidnil moře, usadil rozbouřené břehy zpět a zahnal Jižní větry. Spolu s nimi míří k moři aiolské brány tmavý běs, vlna těžká v mokřých záhybech a daleko za nimi děšť. (655) Vysvitl osvobozený den, po nebi se rozvinula duha a oblaka se vrátila k vrcholům hor. Již ční loď na klidné hladině, když ji ze dna moře pozvedá Thetis a mocnými pažemi i tchán Néreus. Proto si vůdce zahalil ramena posvátným rouchem, (660) uchopil misku po Aisonovi, kterou otci přenechal pro radost z daru ve jménu přátelství Salmóneus, když mu toul zaplatil zlatem. Tehdy ještě v šílenosti nenapodoboval čtvermo rozštěpenou kládou

zbraně vznešeného Iova, dosud s ním nesoupeřil v útoku na Athós, Rhodopu či strmé lesy nešťastné Písy (665) a nespálil tak ubohá élidská pole. Z té misky lije Iásón do moře úlitbu a takto praví: „Ó bohové vládnoucí nad vlnami a ječící bouří, vy, jejichž palác se do hloubky vyrovná velkému nebi, a ty, otče, jenž jsi dostal údělem moře a bohy dvou těl, (670) buď byla tato noc náhodou, nebo, jako se otáčí nebeská klenba, tak se i moře musí zastavit a zase se zvednout. Nebo tě náhlý a nevidaný obraz lodi a ozbrojených mužů přinutil vzplanout hrozným hněvem. Necht' toto zcela odčiním, vládce, (675) a tvá božská vůle ať je mi již příznivěji nakloněna. Dej, ať vrátím na zem tyto životy a ať znovu obejmou práh otcovské brány. Pak ti bezmezná úcta bude zaslouženě živit oltáře všude, kdekoliv stojíš tak hrozivě se svým vozem a koňmi, otče, (680) a kde obrovský Tritón drží otěže splývající po obou stranách. Tak mocný budeš ctěn v našich městech.“ To pravil. Zvednul se křik a pravice těch, kteří schvalovali vůdčova slova. Tak jako když na stáje a obilí dolehl velký hněv bohů a ničitel kalábrijských polí Sirius a ustrašený dav venkovanů se sejde ve starodávném lese (685) a kněz předříkává ubohým zbožnou modlitbu. Hle, tu spatřují snášet se jemné Západní vánky. Dutá loď letí s povolenými plachtami, proráží mořskou vodu a vzdouvá pěnu svou trojhrotou přídí. Tífys řídí a jeho pomocníci tiše sedí, aby mohli vykonat kormidelníkův rozkaz. (690) Jako je u trůnu vznešeného Iova vše kolem ochotně připraveno bohu – větry, deště, sněhy, blesky, hřmění i řeky, dosud ještě v pramenech.

Peliás připravuje pomstu na Iásonových rodičích

Vtom náhle vůdcem otřásla starost, nade vše palčivější strach a předtucha neštěstí, (695) protože napadl králova syna, uchvátil krutou lstí Akasta a zanechal tak ostatní nechráněné, vraždě napospas a otce uprostřed nebezpečí a neposkytl mu bezmocnému žádné zástity, sám teď daleko, v bezpečí. Vždyť veškerý vztek padne na jejich hlavy. A není to lichá obava, Iáson se děsí budoucnosti.

(700) Nelítostný Peliás zuří, když vidí z vysokého vrchu nepřátelské plachty, a netuší, jak by mohl uhasit svůj vztek. Nic mu není platna odvaha, nic království. Přehradou moře uzavření ozbrojenci mručí a slaná voda se blyští zbraněmi a loučemi. Tak jako když okřídlený Daidalos vzlétl z kovem zvučící Ídy, (705) po boku se svým druhem na menších křídlech, a nevidaný oblak opouštěl domy, stejně nadarmo vzkřikla Mínoova posádka a všichni jezdci, znaveni marným pohledem, se vraceli do Gortýny s plnými touly. Ba dokonce v Akastově ložnici leží na samém prahu, (710) natažen na zemi, tiskne ústa tam, kudy krácel mladík, do jeho prázdných stop a s rozpuštěnými vlasy sleduje každou jeho šlépěj. „Snad už také vidíš před sebou obraz truchlícího otce, synu,“ pravil, „cítíš můj žal, slyšíš mé vzdechy. Již spatřuješ okolo sebe lest a na tisíc nebezpečí hrozících smrtí. (715) Kam, nešťastníku, do jakých končin mám za tebou jít? Nemíří onen necita cestou do skythských sídel ani k ústí Pontu, ale tebe teď, chlapče, játeho touhou po zrádné slávě, drásá, ukrutník, aby mne mučil v mém stáří. Kdyby bylo moře schůdné pro vzpřímené lodě, (720) což nedal bych mu sám od sebe flotilu i posádku?

Ach můj rode, ach Penáti, jež jste se nadarmo spoléhali na potomstvo!“ Domluvil a hned se stal svým zběsilým děsuplným hněvem strašný na pohled: „Jsou zde ještě věci, které také tobě zasadí ránu, loupežníku, je tu, co nechá vytrysknout tvé slzy – drahý otec.“ (725) Současně chodí vysokým palácem sem tam, mumlá si a spřádá nejkrutější plány. Jako když Thyóneus obrátil strašlivé rohy na provinilé Bistony a již nešťastný Haimos, plný nezměrného běsnění, již vysoké lesy Rhodopy sténají, žena i synové prchají kvapně dlouhými sloupořadími před takovým Lykúrgem.

Iásonova matka obětuje bohům a oba Iásonovi rodiče posléze podstupují dobrovolnou smrt

(730) Alkimedé tehdy ve strachu o tak skvělého syna vzdávala svaté oběti tartarskému Iovovi a styžským duchům a chtěla zvědět něco jistějšího od vyvolaných stínů. Manželka přivedla i samotného Aisona, který choval stejné obavy, ale ukryval takový strach v srdci, šel však ochotně s ní. (735) Jámy jsou zaplaveny krví a bohatými dary skrytému Flegethontu a thessalská stařena volá zuřivě v poblouznění zemřelé předky a potomka velké Pléiony. A již v odpověď na zařikávání pozvedl svůj bledý obličej Krétheus (740) a s pohledem upřeným na smutného syna a snachu upil z krve a toto jim vyjevil: „Zanech strachu, on letí po moři, a čím je blíže, tím víc a více trne pro různá božská znamení Aia, věštby otřásají zpupnými Kolchidany. Hle, jakému osudu jde vstříc! Jaký postrach světa jde dál svou cestou! (745) Brzy hrdě přijde se skythskou kořistí a ženami.

Pak bych si já sám přál prorazit těžkou zem. Pro tebe však připravuje rozhořčený král krutý zločin a bratrovražedný boj, dmýchá v sobě divoký žár hněvu. Proč neuchvátíš svůj život a rychle neopustíš služebné údy? (750) Jdi, jsi můj syn, již volá tě do hájů blažený zástup mlčících a otec Aiolos poletující na odlehlých lukách.“

Mezitím se zachvěl smutný dům zoufalým křikem sloužících a městem jde hlučná zpráva, že král k sobě volá tisíc ozbrojenců, že se již shromáždili a on jim dává rozkazy. (755) Kněz chvatně opouští hořící oltář a háj, odhazuje roucho. Aisón se, vyděšen nečekanými událostmi, ohlíží, co má učinit. Jako lev dlouho váhá, těsně sevřen skupinou mužů, otevřenou tlamou si tlačí na líce i oči, tak vladyku pojala starost, zda má uchopit pokojný meč (760) a ve svém přílišném stáří na sebe vzít úlohu mladíka nebo zda má podnítit k boji otce a nestálý lid v království. Avšak jeho žena mu visí na prsou s rozpaženýma rukama a praví: „Přijmi mne také za společníci v neštěstí, ať už se blíží jakékoli. Nebudu prodlužovat svůj život, neuzřím bez tebe syna. (765) Já, která jsem již dost dlouho žila, když on poprvé vyplul na mořskou hlubinu, já, která jsem dokázala snést tak velký žal.“ Tak v slzách řekla. A již Aisón rozvažuje, jakým koncem předejít výhrůžkám, jaký ctihodný osud si zvolit – velkolepou smrt si žádá syn, dům, (770) rod Aiolův i války, které sám vybojoval. Má také před očima druhého syna, dosud nezralého věkem. Chtěl by, aby se on naučil obrovské odvaze a statečným činům, chtěl by, aby jednou pamatoval na otcovu smrt. Proto obnovuje svaté obřady. (775) Ve stínu starého cypřiše dosud postával špinavý, bledě ryšavý býk, mezi rohy měl modré stužky a čelo zježené tisovými větvičkami.

Sám sklíčený supěl, zneklidněn tím místem a vylekán zjevením ducha. (780) Právě jej si Thessalka dle zvyku svého zlořečeného rodu uchovala pro pozdní službu Ditovi. Když smíruje trojitou bohyni a když vyšlehne poslední plamen, zapřísahá styžský rod a pozpátku recituje modlitbu, která má být již brzy vyslyšena. Vždyť černý převozník dříve neodveze lehké stíny. Ty stojí všechny na samém prahu Orku. (785) Když Aisón spatřil, že býk je v době hrozivého obřadu ještě naživu, určil jej k smrti a naposledy pravil s rukou na rozích odsouzenec: „Vy, kdo máte vládu od Iova a neprošli jste liknavě cestou života, (790) jména známá mi z porad i válek, posvěcená slávou velkých vnuků. I ty, otče, vyvolaný z království stínů, abys viděl náš pohřeb a zakusil zapomenutou bolest pozemšťanů, dopřej mi vstup do sídla pokoje a nechť mi předeslaná oběť zjedná přízeň ve vašich krajích. (795) Ty, panno, která oznamuješ Iovovi provinění a shlížíš na zem spravedlivýma očima, bohyně Mstitelky, ty, Právo i ty, Odplato, letitá matko Běsů, sestupte po zásluze do paláce krále a vnešte tam lité pochodně. Ať posvátný strach zachvátí jeho zdivočelé srdce. (800) Ať nedoufá v příchod neoblomných zbraní a lodi toliko od mého syna. Ať myslí v duchu na flotily a pontské oddíly a na rozhořčené krále ze zneuctěného břehu, ať stále běhá k vlnám a volá do zbraně. Ať mu pozdní smrt uzavře cestu a neumožní mu pokus o útěk, ať mu není dáno předběhnout naše kletby, (805) ale ať spatří jižžij se vracející muže a cestu zářící zlatým rounem. Já budu pyšně stát a nastavím mu jásající obličej a ruce. Pak, máte-li ještě nějaký tajný nevyzkoušený zločin a dosud neslýchaný způsob smrti, (810) dejte pokryteckému starci hanebný konec

a nečestný skon. Ať není nikdy uznán za hodna, aby padl v boji zbraní či mečem mého syna, prosím. Ať dokonce jeho věrná družina, jeho milí příbuzní jej ve stáří uchvátí a drásají, ať nepokryjí jeho údy mohylou. (814) Ať takové zadostiučinění od krále získá můj syn (822) a běda, všechny ty národy, které poslal na moře.“ (815) Sama hlavní Furie přistoupila a těžkou pravicí se dotkla poháru, ve kterém se kouřilo z černého jedu. Oni jej chtivě zachycovali a pili krev z misek.

Nastal hlomoz a hlučně tam vtrhli ti, kdo přicházeli s krutými rozkazy a meči tasenými na králův popud. (820) Spatřili starce i stařenu již uprostřed umírání, oči podlity smrtí, (821) jak v zřaseném rouchu zvracejí krev. (823) A tebe chlapče, nezkušeného, na samém prahu života, blednoucího při pohledu na smrt rodičů, (825) tebe trhali na kusy a poslali za tvými blízkými. Nedaleko se zděsil umírající Aisón a jeho stín si odnesl vzpomínku k mrakům.

Podsvětí

Pod naši točnou, oddělen od věcí pozemských, se rozkládá palác tartarského otce. Nespojil by se s oblohou, i kdyby padala, (830) i když chaos s obrovským ústím v souladu s rozhodnutím převaluje přemoženou tíhu, chaos, který by dokázal spolknout veškerou hmotu unavenou svou vlastní vahou i klesající svět. Zde stojí navěky dvě brány. Z nich jedna je dle přísného zákona vždy dokořán a přijímá prostý lid i krále. Avšak pokoušet se vstoupit druhou bránou či proti ní mířit je hřích. (835) Jen zřídka a sama o své vůli se otevírá, kdykoli

přijde vojevůdce se slavnými ranami na hrudi, jehož dům je naplněn ukořistěnými přílbicemi a vozy. Nebo někdo, kdo se snaží zahnat lidské strasti, jehož dobré jméno je ctěno, kdo nezná strach ani touhu. Či když se dostaví kněz se stužkami v čistém rouše. (840) Ty všechny vede hbitým krokem s pochodní v ruce Atlantův potomek. Do daleka září cesta božským světlem, dokud nepřijdou do lesů a líbezných obydlí zbožných a na pláň, kde Slunce a jasný den trvají po celý rok, (845) kde muži v kruhu tančí a zpívají a kde je to, po čem nyní vůbec netouží. V tato sídla a věčné hradby uvedl otec syna i snachu. Pak ukázal, jak velký trest očekává Pelia v levé bráně, kolik tam na prahu stojí oblud. Žasnou nad takovým lomozem, nad kvapícím davem (850) i nad poctami pro dobrotivou ctnost, které čekají v podsvětí.

KNIHA II

Popis prvního úseku cesty

*Bohyně Athéna pomáhá při stavbě lodi Argó
(římský terakotový reliéf, 1. stol. n. l.)*

Zatím Iásón pluje po hlubině, aniž by tušil žalný zločin. Vždyť Iuno mu nedovolí poznat otcovu zkázu, aby se v rozčilení neotočil uprostřed moře a slepě se nevrhl na Pelia, neobrátil se proti vzdorujícímu královu údělu. (5) Bojí se, aby neopustil bohulibé počínání. A již jsou zde habry na vrcholku Pélia stejně vysoké jako vlny a na boku se noří do vln chrám tisaiské Diany. Již Skiathos klesl do vod, již zmizela dlouhá Sépias a mag-nésijská pláň jim ukázala pasoucí se koně. (10) Mysl si, že spatřili hroby Dolopů a Amyros, ústící křivola-kými břehy do vytouženého oceánu. Jeho říční vánek nadouvá plachty zpět, oni je sbírají a opírají se do vesel. Nato zdraví Eurymeny. Moře i plachty uchvátí vracející se Jižní vítr, (15) a jak Argonauti plují stejnou cestou jako před chvílí, Ossa se znovu halí vysoko do oblak. Hle, zde je postrach bohů, Palléné prokletá válkou! Okolo vidí hrozivá obrovská těla ze Země zrozených Gigantů, kteří se kdysi postavili nebi. Ty jejich matka v lítosti oděla skalisky, stromy a horami (20) a postavila je, přeměněné v pohoří, proti ovzduší. Každý z nich si ve skále dosud uchovává své hrozby, svůj boj i strach. Sám otec pak z výšin sesílá bouře a časté blesky. Mezi těmito skalisky však chybí největší postrach Tyfóeus, jež tiskne sicilská zem. (25) Toho prý na útěku, když chrtil z prsou prokleté plameny, uchopil sám Neptun

za vlasy, odnesl na hlubinu a ponořil do vln. Když pak tolikrát z krvavé masy znovu povstával a hadovitými údy čeřil vlny, odvezl jej až do sicilského moře (30) a položil na jeho ústa Etnu i s jejími městy. Onen divoch pak pohlcuje a zvrací kořeny hory. Tu spolu soptí celá Sicílie, zatímco on se pokouší unavenými plecemi se-třást náklad hmoty a znovu jej s povzdechem marnosti nechává klesnout.

První noční plavba Argy

A již Hyperionův vůz kvapí ke svému cíli v hibernském moři, (35) a jak jede po svažujícím se nebi, otěže se povolují. Tu starobylá Téthys nastavila ruce i klín a svatý Títán zahřměl, když prorazil mořskou hladinu. Ta doba přidala na strachu. Změnila se tvář nebe, současně jim z dohledu zmizely hory i krajina (40) a kolem viděli jen hustou tmou. Klid v okolí a ticho světa, hvězdy i ovzduší poseté rozpuštěnými vlasy komet je děsí. A jako pocestný, kterého noc zastihla na cestě v neznámém kraji, nedopřává na pochodu klid svému sluchu ani očím (45) a obavy z noci zvětšuje z obou stran černá pláň a strom, jenž ho vítá příliš velkým stínem, nejinak se chvěli i muži. Hagniův syn jim však dodal na odvaze těmito slovy: „S boží vůlí řídíme tuto loď a Pallas mi přitom nebyla pouze učitelkou mořských cest. (50) Často sama poctila naši bárku svojí rukou. Což nezažili jsme to, když náhle bylo světlo zahnáno a den se zachmuřil deštěm? U Iova, kolika bouřím jsme odolali! Hle, kolikrát díky velkému Palladinu umění ustoupila do výše vzdutá desátá vlna bez úspěchu! (55)

Proto kupředu, kamarádi! Nebe svítí beze změny, měsíc vzešel čistý, s jasnými rohy, nemá ve tváři žádnou červeň a Títán, pravdivý v těchto věcech, sestoupil do vln v plném tvaru, ovíván pouze Východním vánkem. Navíc v noci naléhají větry více do plachet i na moře (60), loď pluje rychleji v mlčenlivých hodinách. A tak jsem odhodlán nenásledovat ty hvězdy, které po odchodu z nebe občerstvuje oceán. Mocný Órióń již zapadá, již syčí v rozhněvaném moři Perseus. Mně je však vůdcem Had, jenž se nikdy neskrývá v zakázaných vodách, (65) skví se nad pólem a objímá Sedm hvězd,“ pravil a ukázal jim, jak je nebe jasné, kde je Pléioné a kde Hyady, ve kterém souhvězdí se třpytí meč a jakým světlem září aktejský Pastýř. Když takto promluvil, (70) obnovili muži ochablé tělesné síly darem Cereřiným a trochou Bakchova vína. Brzy pak podlehli spánku a příznivé hvězdy řídí loď.

Argonauti plují k ostrovu Lémnu

A již se pod bledým světlem Jitřenky bělá Atlantův kraj, zuřiví medvědi míří od vystrašených ovčinců do bezpečí brlohů a několik ptáků se vydává od břehu nad hlubinu. (75) Tu první sluneční paprsek překonal na supících koních Athós a uprostřed vln rozprostřel den. Vesla o závod tepají moře, špička přídě se za plavby chvěje. A již se nad vrcholky vln pozvedá Vulcanův Lémnos, který jsi pro mnohé strasti oplakal, (80) pane ohně. A nemůže tě ta zem vypudit zločinným běsněním matek, nemrzí tě vzpomínat na její dřívější zásluhu.

Lémnos – oblíbený Vulcanův ostrov; události na Lémnu před příjezdem Argonautů

V době, kdy Iuppiter* poprvé poznal, že nebešťané tajně reptají a bouří se proti nové vládě, že mír v ovzduší není neochvějný, (85) zavěsil nejprve Iunonu z nestálé oblohy a ukázal jí hrozivý chaos a tresty v propasti. Brzy pak svrhl ze strmého vrcholku nebe také Vulcana, jenž se snažil uvolnit pouta roztržené matky. Řítil se z nebes dnem i nocí jako ve víru, (90) dokud konečně s duněním nedopadl na pobřeží Lémnu. Nato, jakmile nenadálý výkřik otřásl městem, jej našli opřeného o skálu, slitovali se nad ním a pomohli mu, když na chromých nohou váhavě střídal krok za krokem. Poté co mu otec dovolil vrátit se do nebeských výšin, (95) je Lémnos bohu milý a není slavnější Etna, ani jeho liparský dům. Sem chodí rád na hostinu i do chrámu, když dokončil aigidu a vytvaroval křídla hrozného blesku. Avšak Venušin oltář tam stojí vždy studený od té doby, co se bohyně zachvěla před manželovým spravedlivým hněvem (100) a Marta zadržely skryté řetězy. Pročež ona připravuje zločin a jako Furie chystá zhoubu pro provinilý Lémnos. Vždyť nemá pouze milostivou tvář, když si vlasy sepne zlatou sponou a nechá vlát svůj třpytný háv. Bývá i divoká a obrovská, (105) tváře podlité skvrnami, syčící pochodeň v ruce a v černém plášti nadmíru podobná styžským děvám.

Lémňané se vrací z boje. Venuše proti nim popuzuje Pověst

A již přišel den. Velitel Lémnu, který v bitvě porazil Thráky, nechal odvážně splést z tenkého rákosu lodě a pletivo potáhnout ochrannou kůží. (110) Teď radostně veze vojenská znamení po moři zpět. Plují na lodích plných dobytka a žen (ty mají barbarský oděv a náhrdelníky příznačné pro svůj kraj). Zní nad hladinou křik: „Ó vlasti, ó choti, sužovaná teď různými starostmi, zde ti vezeme služby jako odměnu za dlouhou válku.“ (115) Tu se bohyně na černém mraku střemhlav vrhla jasnou oblohou k Zemi a v temnotách vyhledala potulnou Pověst. Všemohoucí otec ji zdržuje od svého mírumilovného nebeského království, protože vede řeči pravdivé i nepravdivé a rozsévá strach. Ona bydlí, ureptaná, pod nejnižšími oblaky, (120) není bohyní podsvětní ani nebeskou, a sužuje zemi – to je jí dovoleno. Když ji lidé slyší poprvé, sice jí nevěnují pozornost, ale ona se ujímá. Brzy již všechny poštvává a pohybem jazyka otřásá městy. Takovou pomocnici lsti a zločinu si dychtivě hledá bohyně. Ona ji spatřila první a již k ní sama netrpělivě přilétla, (125) již nastavuje ústa, již nastražuje uši. Venuše ji ještě rozohní těmito slovy: „Nuže jdi, panno, slétni na Lémnos v moři a rozeštví pro mne všechny domy tak jako obvykle, když býváš předzvěstí válek, když si vymýšlíš o tisíci polnicích (130) a ozbrojencích v poli a o ržání nesčetných koní. Řekni, že muži již přicházejí, přemoženi přepychem a hanebnou vášní, že si přivádějí do lože milenky z Thrákie. Tak začni, pak necht' bolest všude popouzí zběsilé matky. Brzy pak přijdu já sama a povedu je již připravené.“

Pověst působí na Lémňanky

(135) Pověst odkvapí a snese se radostně doprostřed města. Nejprve blízko Kodrova domu oslovuje Eurynomu, která je utrápená starostmi a střeží neposkvrněné manželské lože, věrná svému muži znavuje služky předem. Ty před postelí přepočítávají čas vleklé války (140) a velkým údělem přádlu konejší nespavost. Bohyně k ní přistoupila usazená, ve známé říze Neairy, se stopami ran na tváři a pravila: „Kéž bych ti nepřinesla tuto zprávu, ach sestro. Nebo ať dříve důvod naší bolesti pohltní vlna, protože v takové době tvůj muž, (145) o kterého ses tolik zasloužila, po kterém toužíš v modlitbách i v pláči, ach běda, blázní a v nedůstojné lásce otročí zajatkyni. Již budou zde, již se blíží k tvé ložnici Thrákyně, jež se ti nerovná krásou ani uměním přadleny, ani slávou své cudnosti. A nelíbí se věhlasná dědička mocného Dorykla, (150) ale cizinka s tetovanými rukama a opálenou bradou. Ty snad přece toto neštěstí ukonejšíš jiným ložem a zvolíš si dům s lepším osudem. Mne však skličuje pomyšlení na tvé děti bez matky, vydané souložnici. Vidím, jak se na ně ubohé dívá úkosem, (155) vidím smrtotonou hostinu a otrávené poháry. Víš, jak plamenům podobné jsme pohlaví. Navíc krvaví Dáhové jsou po předcích krutí. Již brzy přijde zdrsnělá zvířecím mlékem a mrazem. Mne prý také odvrhl muž a mé lože bude obývat nevěsta v pruhovaných šatech, (160) uloupená z vozu.“ Když tak promluvila, přestane se stížnostmi a zanechá ji vystrašenou starostem a slzám. Přejde za Ífinoí a týmž běsněním naplní dům Amytháónův a Óleniův. Nato celým městem hlaholí, že muži plánují

vyhnat všechny Lémňanky (165) a sami pak vládnout městu s Thrákyněmi. Bolest a hněv se vzchájejí. Na setkání si všechny vyprávějí i poslouchají totéž a všemu beze zbytku věří. Tu volají s nářkem k bohům, hned opakovaně líbají svá lůžka a hned zase samotné veřeje, pak zdržují se pohledy a pláčem. (170) Vybíhají ven a již více nenavštíví domy svých mužů ani ložnice. Seskupí se a pod jasnými hvězdami, v hloučku pláčou hlasitěji a svolávají kletby na ony sňatky a styžské pochodně na zlopověstná spojení.

Venuše zasahuje

Uprostřed mezi nimi pláče Venuše v podobě smutné Dryopy. (175) Rozohněná bohyně neustává v divokých nářcích a jako první promlouvá: „Kéž by mi Štěšena byla dala sídlit v sarmatských domech, obývat krajinu zachmuřenou jinovatkou, chodit za vozem, <*>, nebo dokonce vidět střechu rodného domu v plamenech a ruiny božských chrámů. Vždyť ostatní strasti války už zakoušíme. (180) Mne ten šílenec, mne odsuzuje k otroctví, jež neznám? Nebo mám prchnout z města a opustit syny? Nevezmeme dříve do rukou meč, neozbrojíme se pochodněmi, a zatímco budou odpočívat ve spánku s novými manželkami, nebude láska strůjkyní něčeho velkého?“ Tu zakoulela planoucíma očima (185) a prudce odtrhla od nader své syny. Venušin prokletý pláč ihned uchvátil rozjitřené myslí matek a jejich zmožená srdce. Všechny se dívají na moře a předstírají tanec, chrámy pokrývají slavnostními věnci, radostně vítají přicházející muže. (190) A již mívá domů na hostinu.

Rozloží se ve vysokých sloupořadích, po boku každého muže jeho rozhněvaná a dychtivá choť, jako Tísifoné, když v temnotách pekelné propasti přiléhá k vyděšenému Flegyovi a Théseovi, ochutnává z hrozných jídel a pohárů (195) – způsob to mučení – a objímá je černými hady.

Sama Venuše potřásá pochodní v kotouči plamenů, zahušťuje tmou a opásána do bitvy seskočila na roztřesený Lémnos. Mračnem a burácejícím bleskem ji doprovodilo nebe a otec jí hřměním přidal na cti. (200) Pak rozechvělým povětřím vztekle umocňuje ryk nezvyklého hlasu. Tím se zděsil nejprve Athós a moře a široké thrácké mokřady. A současně se zděsily i všechny matky na lůžku a děti strnuly u stažených prsů. Přispěchal Strach a z getského pelechů pošetilá Nesvornost (205) a chmurná Zběsilost s bledými tvářemi a Lest a Vztek a Smrt, postavou na pohled větší než ostatní, kruté ruce obnaženy. Přišli, jakmile Martova žena zavolala a dala znamení.

Tu Venuše sama započala další a mnohem hrozivější zločin. (210) Předstírá nárek a hlasy padajících. Vbíhá do domů, v rukou chroptící hlavu, roucho na hrudi potřísněné čerstvou krví, vlasy zježené. „Nuže, vracím se. Já jako první jsem pomstila provinilé lože, hle, již se blíží den.“ Tu zmožené bičováním žene do ložnic (215) a váhající vkládá do rukou meče.

Básníkův povzdech

Jak mám vylíčit tolik podob zločinu, tolik osudů padlých? Běda, mezi jaké hrůzy přivedl rád věcí básníka!

Jaký sled neštěstí se odkrývá! Ach, kéž by někdo zastavil můj pravdivý zpěv a zbavil mé noci tohoto obrazu!

Vyvraždění Lémňanů

(220) Ženy útočí na vchody domů a na kdysi milá těla svých blízkých, některé pak na muže spící po jídle a pití. Jiné jsou dokonce s velkými pochodněmi připraveny k boji s bdělými, kteří všechno vidí, ale strach jim brání pokusit se o útek a chopit se zbraní na odpor. (225) Tak velké na pohled učinila nepřátelská bohyně ženy a jejich hlas zní mohutněji než hlas manželky, jak jej znali. Pouze si přitiskli oči rukama, jako by se dívali na šiky Eumenid či jako by Bellona nad nimi blýskala mečem. Toho je schopna sestra i manželka, to dokáže i ještě bližší dcera a krutá matka. (230) Ženy ubíjejí a vláčejí muže, které polapily v postelích, muže, které nedokázali porazit hroziví Bessové ani hordy Getů či rozhněvané moře. Krev proudí jejich ložnicemi a na prsou se kouří z pulzujících ran. V nešťastném boji se z postelí svalují zubožená torza těl. (235) Jiné ženy vrhají zkázonosné pochodně na střechy a ničí i své domy. Někteří muži kvapem prchají z kouřících ohňů, ale na prahu sedí zatvrzelá choť a oni se při pohledu na meč vracejí zpět do ohně. A další rozsápávají Thrákyně – záhubu mužů a příčinu běsnění. (240) Nářky smíšené s barbarským křikem prosících a nesrozumitelné hlasy plnily vzduch.

Hypsipylé zachraňuje svého otce

Však jaká slova hodná tvého velkolepého odvážného činu mám teď pronést k tobě, Hypsipylo, ty ozdobo a jediná chloubou upadající vlasti? Žádná doba neodejme tvou chválu mé písni, (245) jen když budou trvat věky v latinském kalendáři, ilijští Larové a palác tak mocné říše. Dovnitř se vřítily stejně štvané dcery i snachy a celý ostrov již všude vzplál hrůznými činy. Zbožná dívka se zbraní v rukou praví: „Hned prchni z města a přede mnou, otče. (250) Nikoliv nepřítel, nikoliv potupení Thrákové drží hradby. Toť naše dílo. Neptej se, kdo je původcem. Již prchni, již přijmi dar váhavé myslí a chop se spíše ty, ubohý, meče, prosím.“ Pak podepřela jeho údy, zahalila mu hlavu a chvatně jej beze slova vede ke svému spiklenci, k Bakchovu chrámu. (255) Na samém prahu napřáhla ruce a pravila: „Ušetři nás hříchu, otče, a znovu se slituj nad zbožnými.“ Pak jej, roztřeseného, posadila na tichém místě pod nohami a pravici boha. Je skryt v posvátném rouše. Dav zní hlasy, (260) slavnostní cymbály hlaholí a sochy rysů na prahu mručí. Když královna spatřila Auroru stoupat v růžovém voze, a že domy znavené bezesným rozruchem konečně ztichly, tu, protože skvělé skutky dávají pevně odhodlání a zbožné činy zvětšují odvahu, (265) ověncila otce, vetkla mu mladický vlas, oblékla Lyaiův šat a postavila doprostřed vozu. Kolem položila v tiché bázni cymbály, tympány a naplněné bedýnky. Sama si ovázala prsa a údy břecťanem, jenž slouží svému bohu, a potřásala révouou hůlkou, až jí zvedala vítr. (270) Ohlédla se zpět, aby zahalený otec uchopil zelené otěže, aby ze sněhobílé mitry povstaly rohy a aby svatý pohár přivedl Bakcha.

Pak s pronikavým zaskřípěním odstrčila pevné veřeje a žene se městem s takovýmto zpěvem: „Opusť mi, (275) ó Bakchu, dům nasáklý krví. Necht' tě, poskvřeného smrtí, moře očistí a já ať vrátím omyté draky do chrámu.“ Tak prošla středem hrůz. Vždyť sám bůh jí dodával na respektu a ona se zalykala a byla rozpálená tím vědomím. Již skryla starce v ústraní v mlčenlivých lesích, (280) daleko od krutého města, dnem i nocí ji však děsil strach znalý odvážného činu a Furie oloupená o svou oběť. Neodvažuje se již podobně tančit (mystéria oklamou jen jednou) ani stejně šíleným způsobem přijít do otcovy rokle. Musí pro ubožáka hledat útěk jinými prostředky. (285) Spatřila loď poznamenanou útrapami krutého moře. Tu, danou Thetidě a Glaukovi, spaloval dlouhý den slunečním žářem a měsíc šedivou jinovatkou. K ní chvatně vedla tichou temnotou hluboké noci otce a takto smutně pravila: (290) „Jakou to vlast, otče, kolik jen domů, zbavených mužstva opouštíš! Ach, prokletý mor, ach ta zkáza bolestné noci! Mohu tě svěřit takové lodičce, drahý otče? Mohu tě zdržet mezi takovými nebezpečími? Běda, pozdě platíme Furiím za zločin! Vyslyš mou modlitbu, (295) bohyně, která teď řídíš ospalý vůz po hladině. Neprosím o poddaný lid ani o úrodnou zem, ne o království pro otce. Jen ať smí odejít ze své vlasti. Kdy budu kráčet středem města, šťastná, že otec byl zachráněn? Kdy zde uvidím slzy a naříkání?“ (300) Domluvila. On opodál ustrašeně prchá na lodi bez vesel a připluje do země Taurů a ke krutému chrámu Diany. Zde jej s mečem v ruce učiníš, bohyně, správcem chmurného oltáře. Však nezdržíš se dlouho v krvavé zemi. Již volá tě lesík Egerie, již vznešený Iuppiter z Alby (305) a Aricia, nevládná toliko ke králi.

Dcera zamířila na hrad, kde se již shromáždila hrůzná tlupa žen. Za drsného křiku usedly na místech otců a synů a v domech prázdného města přetváří právo. Po zásluze ji obdařily trůněm a otcovským žezlem (310) a zbožná duše došla náležitě odměny.

Lémňanky se setkávají s Argonauty

Hle, v dáli upozorovaly ozbrojence, jak míří mohutnými záběry vesel k Lémnu. Královnu pojal náhlý neklid a svolává radu. A nechyběla by jim opovážlivá zuřivost, se kterou by se postavily se zbraní a pochodněmi nepříteli, (315) kdyby Mulciber nezkrotil Venušin divoký hněv. Tu také Polyxó, věstkyně milá Foibovi (z nejisté vlasti a nejistého původu – nejmocnější mořské obludy a proměnlivý Próteus však sem prý řídili její cestu po moři s tulením spřežením od jeskyní farského otce. (320) Často se schovává na dně vod, chvíli zde vyčká a pak vystoupí se zprávou o tom, co slyšela v hlubině), ta tedy praví: „Vydejme přístav! Věřte, tato loď přichází řízením osudu a bůh milostivější Lémnu sem svedl Argonauty po moři. Venuše sama o své vůli dává možnost příhodného spojení, (325) dokud má luno sílu a my můžeme být matkami.“ Její slova byla schválena a Ífínoé jde ke břehu za Řeky s prosbami. A nevyvolává znepokojení ani provinilý dav, ani známky nedávného zločinu, vždyť Kythéřanka zbavila to místo hrůzného zjevu. Hned ve jménu předních mužů skolil kapitán obrovského býka. (330) A již navracejí patřičné dary chrámům, <*>, a tu poprvé zaplanul Venušin oltář s obětovanou kravkou.

Přišli ke skále. Z jejich převislých balvanů a hřbetu se valí černý kouř, vzduch je teplý výparý. Aisonův syn se zastavil a královna jej pobídla k modlitbě. (335) Jako důvod uvedla: „Hle, zde vidíte jeskyně, domov Vulcanův. Ulijte vína, modlete se. Snad již teď tiše leží zhotovený blesk v této jeskyni. Sama noc to dosvědčí, až budeš, cizince, s úžasem naslouchat hukotu uvězněného plamene a dunění kované oceli.“ (340) Pak pyšně předvedla hradby, sílu kraje a staré bohatství po předcích. Uprostřed paláce připravují služby hostinu. Lože se blýská jasem tyrského nachu. Tu stojí hlouček Thrákyň a pláče pro dávné krále a královské manžele. Ty měly bázeň před svatebními pochodněmi, (345) jak věřilo se, a neposkvrnily posvátné lůžko své paní. Již usedl Aisonův syn uprostřed, již i královna a po nich ostatní vladykové. Zatímco přemáhají první hlad vnitřnostími z obětí, koluje v číších víno a celá síň je ponořena v mlčení. (350) Po začátku hostiny si sotva všimnou noční doby a setrvávají v rozhovorech až do pozdních temnot. Především Hypsipylé žasne nad princovými osudy a ptá se, jaká sudba jej táhne, jaká královská moc pobádá či odkud pochází obrovská thessalská loď. Hltá jen jeho slova a pozvolna ji rozpaluje vábný plamen. (355) Již není zatvrzelá vůči loži Venušinu, nehorsí se pro její návrat a bůh sám povoluje zdržení, dopřává čas lásce. Dle nebeského řádu nechal Iuppiter zapadnout Pléiadu v bouřlivém souhvězdí, konaje věčné dílo. Hned se všude v proudech řítí dešť, (360) a sotva bůh jednou máchl, stanuli ve strachu Pangaion, Gargara i vyděšené temné lesy. V žádné jiné roční době nesužuje smrtelníky krutější strach. Vždyť tehdy doráží Astraia na Iova, tehdy na něm žádá hněv pro lidi a svolává v nekonečných

stížnostech na opuštěnou Zemi Saturnova souhvězdí, (365) Pak nastupuje černý Jihovýchodní vítr a s mocnými bratry hřmí nad Egejským mořem – to míří ke břehu. Při čtvrtém východu vidí thespijský hrdina lunu zahalenou deštěm – postrach, který je dlouho zdržuje od jejich předsevzetí i od moře. Dokud bohyně znovu neukáže příznivější světlo, (370) pobývají rozjaření Argonauti ve městě, mají čas, aby si pohověli v ložnicích s vdovami. Deštivé dny tráví v rozmařilosti, už netouží po cestě, předstírají, že neslyší volat Západní větry. To vše, dokud Herkules, sám na hlídce u lodi, nedotčen městem, již déle nesnesl jejich nečinnost. (375) Prý bohové závidějí, že se vydali dobýt takový kus moře. <*> Opustili své domy a podvádějí přání otců v tom čase zahálky. Proč by on měl být nápomocen váhavcům? „Ach my nešťastní, kteří jsme se přidali k tvému dobrodružství! Vrať mi, Aisonův synu, Fásidu, Aiéta i nebezpečností skythského moře,“ (380) volá. „Mne přivedla k tobě na moře pouze láska k činům, dokud jsem doufal v zastavení Symplégad, a že stáhnou z kůže další bdělou nestvůru. Jsi-li rozhodnut bydlet na skalách v Egejském moři, můj Telamón provede ten úkol se mnou.“ Když takto promluvil, (385) pobídl Iásona hořké výtky, stejně jako válečného koně, který se těší ze země vychladlé dlouhým mírem – stěží se lenoch nemotorně pohybuje v těsných kruzích –, přece by ale toužil po pánu i otěžích, kdyby válečný křik a řinčení zapomenutých zbraní znovu naplnilo jeho uši. (390) Tu povolá Arga a Tífya a poručí kvapem se připravit k plavbě. Kormidelník hledá s hlasitým voláním náradí, posádku, stejně jako vesla rozestetá po břehu.

Argonauti opouštějí Lémnos

Ve městě se vzrývá nová bolest a ve všech domech nářky, známý to a starý obraz. Hle, podruhé je jim město zanecháno. (395) Kdy zplodí milá dívka, která by obnovila rod a vládla žezlem? Teď smutný je čin zlořečené noci, teď hrozivější je ono ticho v ovdovělých domech, když se odhodlaly znovu vstoupit do ložnic a nasadit si setřesená pouta a znovu k sobě pustily takové starosti. (400) Rovněž sama Hypsipylé, jakmile spatřila náhlé pobíhání po břehu a muže opouštějící celý Lémnos, vzlyká a s takovým nářkem oslovuje Iásona: „Hned za prvního jasného nebe ses rozhodl napnout plachty, ty, jenž jsi mi milejší nad mého otce? Teprve nedávno se uklidnilo divé moře. (405) Takto by tvá loď prchala z přístavu, kdyby tě drsná Pléias zadržela na březích nepřátelské Thrákie? Vděčíme tedy za tvé zdržení počasí a vlnám, které nedovolily plout?“ Tak v slzách promluvila a podala dary, které měly zůstat s milovaným princem, pláště ze tkané látky. (410) Na něj vyšila jehlou obřady znalé otcova záchránění a posvátný vůz. Zde stojí rozechvělý divoký dav a dělá jí cestu. Okolo jezírcích se kopí se třese zelený les. Uprostřed temnot prchá bázlivý otec. Jiná část vypráví o únosu z olistěné Ídy (415) a slavném chlapcově útěku. Brzy pak stál šťastný v nebi u stolů, a dokonce i sám Iovův zbrojnoš již přijímá od fryžského číšníka mámivé poháry. Pak přináší Thoantův meč s jeho známým znamením a praví: „Přijmi, abych ti byla průvodcem ve válkách a v prachu uprostřed bitvy, (420) ohnivý dar boha Etny, který nosil můj otec, teď hodný tvých paží. Jdi, už jdi a pamatuj na zemi, která vás jako první přijala v objetí

na své klidné hrudi. Až dobudeš na Kolchidanech jejich břehů, vrať potom své plachty zpět, zapřísahám tě při tomto Iásonovi, kterého zanecháváš v mém lůně.“ (425) Tak pravila a padla okolo krku thessalskému ženichovi. Neméně smutná se vinula k Orfeově šiji jeho manželka a k tvé, Aiakovče, tvoje a jiná ke Kastorovi i k jeho dvojčeti.

Argonauti opět na moři

Za takového lkaní vytáhli zdráhavě kotvu z písku. Již vesla popohnala loď, již ji unášejí větry (430) a za prchajícím kormidlem se táhne zpěněná stezka. Tu se zmenšil Lémnos a míjejí Élektřinu zem, chránící tajné thrácké zvyky. Zde bydlí hrozný a mocný bůh, zde jsou stanoveny pokuty za neopatrný jazyk. Žádná bouře seslaná lovem se neodvažuje zranit tuto zem přívaly deště. (435) Tehdy bůh sám o své vůli zdršňuje vlny, když zakazuje nespolehlivým mořeplavcům dotknout se jeho břehů. Argonautům však vychází vstříc kněz Thyótes, vítá je na zemi i ve svatyních a odhaluje hostům jejich tajemství. Potud tě, Samothráko, básník vydal lidu a na bílé světlo dne. (440) Však zastav, ať si uchováme úctu k tajným posvátným obřadům. Argonauti rozradostnění novým dnem a plni božských vidění se usazují na veslařské lávky. Již za nimi zmizela města, která dříve námořníci viděli před sebou, před přídíl se zjevil Imbros a Slunce uprostřed své dráhy vystoupilo do nebeské tvrze. (445) Tu poprvé přistála thessalská loď u dardanských pláží a řízením osudu usedla na sígejském pobřeží. Argonauti seskakují z plavidla. Část

jejich staví bělostně zářivý tábor z lehkých plachet, někteří zvětralými kameny drtí zrníčka špaldy, jiný kvapně pokrývá rozdělaný oheň listím ze sevřených skal (450) a živí jej přátelskou sírou.

Herkules zachraňuje trójskou princeznu Hésionu

Když Herkules a jeho společník Telamón kráčeli po břehu zvlněném v půvabné záhyby, dolehl k jejich uším plačtivý hlas, mísící se s hukotem zlomených vln. Udiveni zpomalili krok a sledují nehmotnou stopu hlasu. (455) Již zní jasně – a není nikdo z lidí ani z bohů, koho dívka zanechaná kruté smrti nevolala. Hrdinové se teď dychtivěji blíží, rozhodnutí běžet na pomoc. Stejně jako když býk naplnil lesní pustiny bolestným rykem, vždyť nese na vysokém hřbetě lva, jenž jej drtí svým skusem, (460) a z roztroušených chýší se jako na povel sešel zástup venkovanů a se zmateným křikem rolníci. Herkules stanul, a jak namáhá svůj zrak, vidí na vysoké skále krutá pouta i zmoženou dívčí tvář a oteklé oči – jen začít plakat. (465) Tak jako neživá slonovina, dohnána velkým uměním, přece projevuje žal, či jako když parský mramor bere na sebe lidské podoby a jména nebo obrazy z tekutých barev nás přivádějí v úžas. Hrdina pravil: „Pověz, děvče, jak se jmenuješ, z jakého jsi rodu a co to snášíš za úděl? Proč pouta svazují tvé paže?“ (470) Ona, rozechvělá, se smutkem a studem sklopila oči a řekla: „Nezasloužím si neštěstí, vidíš poslední dary mých rodičů, skály oplývající purpurem a zlatem. Pocházím z Ílova rodu, kdysi šťastného, dokud závistivá Štěstěna neopustila Láomedontův dům. (475) Nejprve

k nám přibýly choroby a z jasné oblohy bylo zahnáno mírné počasí. Pole jako o závod zaplála hranicemi, když tu náhle zazněl hlomoz a vlny pohnuly lesy i brlohy na Ídě. A hle, nečekaně povstala z moře příšera, obrovité monstrum. Tu bys nemohl změřit ani žádnými horami, ani naším mořem. (480) Napospas její zuřivosti jsou uprostřed objímání a nářku rodičů obětovány dívky v rozpuku mládí. Tento osud, to vše nařizuje rohatý Ammón, aby jí propadly dívčí duše i těla, jež si vylosují smrt. I mne urna určila krutým skalám. (485) Pokud však bohové zase jednou zjevili Frygům pravdu a ty jsi ten, kterého slíbily věštby a božský los, pro kterého už teď můj otec krmí na zaslíbené pastvině bělostné koně, stanovenou odměnu za mou záchranu, přikývni a zachraň, prosím, mne i znavenou Tróju ze spárů obludy, (490) neboť ty to dokážeš. Vždyť neviděla jsem tak širokou hrud', ani když Neptun vršil hradby ke hvězdám, ani Apollón nemá taková ramena či takový toul.“ Její slova byla zdůrazněna místem a přesmutným pohledem na podmaněné pobřeží a náhrobky a nebe rozprostírající se nad městem. (495) A on to s lítostí vidí stejně jako cestu k trpící Nemeji nebo Erymanthu a řeku nakažené Lery.

Mezitím dal Neptun zdáli znamení, vtom zahřměla zátoka, domov obludy, a sígejská pohroma kupí vlny na sebe. Její tmavé, jiskřící oči se chvějí pod temným povlakem, (500) tlama zbrázděná třemi řadami zubů se třikrát otřeše hromovým burácením, když se z plavby mořem vrací ocas nestvůry, strmá šije uchvacuje širokou zátoku. Moře se valí za ní, jak leží v tisíci závitech na hladině, tulí se k jejím bokům a bouře, které je sama příčinou, (505) ji kvapem žene k rozechvělým břehům.

V menších proudech přivádí vlnu Jižní vítr – honák mraků –, neběsní tak mocně nad mořem Jihozápadní vítr, ani Óríón, když – ruce plné otcových oteží – zvedá moře dechem dvounohých koní. Hle, Telamón žasne, jak se hrdina vztekem rozjitřuje před bitvou, ke které se rozhodl, (510) jak mu vystupují svaly, jak je obrovský ve své zbroji, jak těžký toul buší do zad. Herkules se pomodlil ke svému otci, k mořským bohům i ke svým zbráním, vyskočil na útes a strnul nad mořem vylitým ze svého sídla i nad rozložitými prstenci vzpřímené obludy. (515) Zvedala se, jako když Severní vítr z údolí ledového Hebru bezhlavě žene letící oblaka přes strmé vrcholky Rhipaia. Tu tma zahaluje vše černočernou oblohou. Jakmile obluda pohnula vpřed své hrozné tělo a záda čnící jako skála, hned se přiblížila s obrovským stínem. Otrásla se Ída, (520) roztráštěly lodi a nachýlené věže znovu povstávají. Herkules uchopil luk a svírá jej s celým mračnem šípů. Obluda se nehýbe ze svého místa více než velký Eryx, kterého by deště chtěly smýt do údolí. Vzdálenost mezi nimi je již krátká, nehodí se pro letící šíp. (525) Tehdy hrdina dokonce zamručel nad šíleností toho marného podniku, tiše se zastyděl a dívka znovu zbledla. Odhodil zbraně z ruky, ohlédl se po útesech a blízkých balvanech a po tom, co odlomil spolu s větry čas a nápor oceánu. Tolik vyrval třesením ze samého dna moře. (530) Již je nestvůra v celé své velikosti zde a z bezprostřední blízkosti otvírá tlamu na ubohou oběť. Vysoko uprostřed vln stojí Herkules, očekává její nápor, a dřív než ona může pozvednout krk, zasype ji kamením. Nato jí zasazuje další mohutné rány svým sukovitým kyjem. (535) Bestie klesá na dno oceánu, závitý jejího těla se rozkládají po celé mělčině.

Ídská matka, její družina a řeky na vrcholcích hor zavýskly. Pak ze skal a stinného údolí povstali pastevci a s velkým křikem mířili do města. (540) Poté Telamón coby posel zavolal své druhy. Ti právě sami žasli při pohledu na loď, která znenadání plula v krvi. Herkules se hned vyšvihnul na útesy a na drsné vrcholy skal, osvobodil dívčiny ruce z pout, která ji držela u skály, a na hrdá ramena si připevnil zbroj. (545) Pak zamířil ke králi, radostným krokem překonával bezpečné pobřeží. Stejně jako vítězný býk kráčí po pastvinách, tu nadouvá krk, tu vyvyšuje plece, když se opět vrací k vysokým stájím známého stáda poté, co v boji pomstil otcovský háj i jakousi lásku.

Herkules se setkává s trójským králem Láomedontem

(550) Vstříc mu vyšel dav Frygů, osvobozený z dlouhých temnot, a Láomedón se svou ženou, v náručí malého synka. Již smutně želí svých koní – náležitých darů, které jsou požadovány. Část lidí obklopuje hřeben bronzových hradeb a obdivují jinocha v nezvyklé zbroji. (555) Král, nebezpečný příkrými úskoky, se k němu blíží s pronikavým pohledem a nevesele vesel promlouvá, jakoby s otcovskou láskou: „Nejmocnější ze synů Řecka, kterého, ač nemířil k sígejskému pobřeží ani nelitoval zkázy naší Tróje, přivedla Štěstěna do těchto míst. Je-li pravdivá zvěst, (560) že tvým otcem je Iuppiter a tvůj původ se odvozuje od nejvyššího Hromovládce, pak jsi náš a přicházíš k příbuzným. Máme stejného otce a stejně slavný rod, třebaže jsme

oddělení dlouhým pobřežím. Po kolika mých slzách, po kolika obětech otců teď pozdě přicházíš! Jak malá je již sláva tvých skutků! (565) Přiveď však nyní své druhy do bratrských hradeb. Ať ti zítřejší den v otevřených stájích ukáže tvé koně – dar, který jsem stanovil za záchranu svého potomka.“ Takto promluvil. V srdci však mlčky spřádá lsti a odporný zločin, že hrdinu zabije zavřeného v ložnici, pohrouženého v hluboký spánek, a krádeží toulu že oklame věštbu. (570) Neboť slyšel, že Trója má dvakrát padnout Herkulovými šipy. Ale kdo by dokázal odvrátit osud od Priamova království? Zůstává neměnně v nehybných staletích noc dřevěného koně, rod Aineiův i slavné skutky lepší Tróje. Herkules odpověděl: „Nás žene cesta k ústí skythského moře. (575) Brzy poplujeme okolo vašich břehů zpět a já si odnesu slíbené dary.“ Tu však ten druhý slíbil ještě více, přičemž se dovolával bohů. Frygové hned plakali nad královými věrolomnými sliby a nad nebezpečími nebohé Tróje.

Argonauti znovu na moři; zjevuje se jim Hellé

Nato plachta rozevřela všechna křídla do noci (580) a oni kloužou kolem břehů i náhrobků starého Íla a jeho otce Dardana. Vidí celý kraj slavít a bdít při hrách. Na této straně se míhá moře, tu zase Ída se svatými ohni a Gargara odrážejí hrozivě znící ozvěnou zvuky flétny. Když už pak dosáhli ticha uprostřed oceánu (585) a šumící větry se staly oporou, začali se blížit k Frixově moři a těsné úžině, kdysi beze jména. Hle, za úsvitu vyděsila rozšklebená vlna letící loď a před nimi stanula Hellé

ozdobená stužkami, teď sestra Panopy a Thetidy, v levici zlaté žezlo. (590) Uklidnila vody, pohlédla na prince i kapitána a oslovila Iásona klidnými slovy: „Tebe také žene z thessalské země neznámým oceánem nepřátelské království doma a osud podobný mému. (595) Štěštěna podruhé rozhání Aiolovy potomky a vy, nešťastný rod, hledáte skythskou řeku. Ještě je před vámi široká zem, dlouhé moře (neupouštěj od svého díla) a sama Fásis leží daleko, přesto ti nabídne své ústí. Tam se rozprostírá tajný les a stojí dvojité oltář se zelenajícími se mohylami. Zde nejprve náležitě obětujte Frixovi (600) a vyřídte, prosím, jeho popelu má slova. Neunášeji mne tiché proudy styžských břehů, jak si myslíš, bratře. Nadarmo prohledáváš, drahý, cesty prázdného Avernu. Nedrtí mne bouře o skály ve vlnách. Ihned po pádu mi přispěchali na pomoc rychlou rukou Kýmothoé a Glaukos. (605) Sám otec hlubin mi spravedlivou vůlí svěřil tato místa, toto království a můj záliv nezávidí Íninu moři.“ Domluvila a s nářkem skryla smutný obličej pod klidnou hladinu, jak se vrátila myšlenka na otcovu bolest. (610) Nato princ ulil do moře vína a takto začal: „Chloubu moře i našeho rodu, panno Krétheova, otevři nám cestu a veď s přízní plavbu svých hrdinů, bohyně.“ Pak řídil loď dále a ta letěla uprostřed mezi městy, kde proud zuří krátkými vlnami a Evropa, děsivější pro strmé břehy, (615) prchá před dotírající Asií. I tyto země a pole hustě pokrytá národy oddělil kdysi, domnívám se, bušením oceánu Neptunův trojzubec a dlouhá ná-maha nepřátelských věků stejně jako sicilské a libyjské pobřeží. (620) A užasli tím hukotem Ianus a vládce západních hor Atlás. Již překonali hřebeny Perkóty a Parion, nechvalně proslulé nerovnými mělčinami.

I Pityi nechala loď za sebou a Lampsakos, který nežene do tajných jeskyní svátek ógygského Bakcha, opakující se každé tři roky, ani fryžské šílenství, (625) ale jeho vlastní bůh jej popouzí k vášni. Nad městem vidí hrdinové jeho oltáře a reliéfy vysokého chrámu.

Argonauti v Kyziku

Od té chvíle je pevnina vzácnější, všude dokola opět jen širé nebe a před nimi se začíná otevírat pohled do jiného světa. Uprostřed zálivu mezi Pontem a Hellou leží země jakoby vynesená z mořského dna. (630) Neboť její nezměrná pole se rozkládají mezi temnými mělčinami a břeh se táhne dlouhým hřbetem nad oceánem. Na jedné straně se dotýká společným pobřežím staré Frygie, druhá strana je lesnatý hřbet odděleného pohoří. Nedaleko od hranic mělkého moře se zvedá město vystavěné na líbezných pahorcích. (635) Král onoho bohatého kraje je Kyzikos. Jakmile znenadání spatřil nezvyklá znamení thessalské lodi, sám od sebe běžel ke kraji vod, obdivoval se mužům, chápal se jejich pravic, držel je a k tomu promlouval: „Ó, mužové z Émathie, kterou teď ve vás poprvé poznáváme, (640) váš zjev je skvělejší než pověst o něm. Přece není naše zem tak odloučená ani tak nepřístupná, ani vzdálený východ není lidem tak neschůdný, pokud k nám vidím vstupovat tak skvělé kapitány, tak silné mužstvo. Neboť ačkoliv odsud dál plodí drsná země divoké národy (645) a mé království obtéká hučící Propontis s nadouvajícím se ústím, přece nacházím i v těchto krajích věrnost po vašem způsobu, podobné zvyky a výchovou obměkčená

srdce. Daleko odsud je Bebryčanova nespoutaná opovržlivost, daleko neúprosné skythské oběti.“ Tak pravil a spěšně se chopil rozradostněných hrdinů. Současně přikázal otevřít domy k pohostinství (650) a přinesl štědře posvátné oběti v chrámech. Stojí pozlacená lůžka vykládaná drahokamy, královsky prostřené stoly a sto stejných mladých sluhů. Někteří přinášejí na rukou jídlo, jiní zlaté poháry, vyzdobené příhodami nedávných válek. (655) A Kyzikos podal dvouuchý pohár nejprve řeckému vůdci se slovy: „Zde nepřítel děsí můj přístav, tu pod rouškou noci obnovuje bitvu a tady vidíš záda Pelasgů obrácená na útěk. Můj je ten oheň, který se živí na lodích.“ Iásón odpověděl: „Kéž by sem nyní hněv přivedl Pelasgy, (660) oni se pokusili bojovat obvyklými lstmi a všichni ozbrojenci se vyhrnuli z lodí. Viděl bys své hosty ve zbrani a po dnešní noci by již pro tebe nebyly žádné bitvy.“ Tak promluvil a většina noci pak uplynula v různých rozhovorech a i následující den tomu bylo podobně.

KNIHA III

Rozloučení Argonautů s obyvateli Kyziku

Potřetí již Títhónova choť rozpustila chladné stíny a obnažila nebe. Klidné hlubiny volaly Tífya. Z domů vychází posádka Argy a spolu s ní proudí z města Ainéovi synové, provázejí drahé přátele na odchodu. (5) Darovali jim obilí, vybraný dobytek a víno, které nevzešlo z bithýnské ani fryžské révy, ale které posílá ze známých pahorků mořskými úžinami Helly přímo bohův Lesbos. Sám Kyzikos jde po Iásonově boku na pobřeží, pláče nad rozloučením <*> a zahrnuje hrdinu skvělými dary: (10) nejprve rouchem, které mu darovala jeho žena z Perkóty Kleité a které ozdobila vetkaným zlatem. Pak mu přidal přilbici a otcův nepřemožitelný oštěp. Sám na oplátku dostal kapitánovu misku a thesalskou uzdu. Poté si podali ruce a spojili tak své domy.

Básník oslovuje Múzu

(15) Ty mi teď, Kleio, odhal příčiny hrůzných bitev těch mužů. Tobě totiž, dívko, bylo dáno znát smýšlení nebešťanů i směřování dějin. Proč strpěl Iuppiter takový boj? Proč se ruce spojené pohostinným přátelstvím utkaly v bitvě? Z jakého důvodu polnice a Erínye porušily klid noci?

Kyzikovo provinění vůči bohyni Kybele

(20) Zatímco Kyzikos na hbitém koni stále znova rozechvíval lesy drsnou jízdou po Dindymu, kde služebníci bohyně v opojení běhají se zakrvácenými pažemi, ošálila jej nesmírná láska k lovu. Napadl oštěpem lva, který nosíval svou paní fryžskými městy a právě se vracel pod otěž. (25) Tehdy si pověsil nad dveře hřívu i ukořistěnou tlamu, neblahou to kořist, bohyni k hanbě. Ta když – svůj hrozný hněv stále pevně v mysli –, viděla z hory, znějící kovovými cymbály, thessalskou loď a vpředu připevněné štíty kraleviců, vymýšlela v duchu neslychané hrůzy a nevidanou smrt pro hrdinu, (30) jak by v noci nechala rukama spojenců svést bezbožnou bitvu a do krutých omylů zapletla město.

Argó míří na popud bohů zpět do Kyziku

Nastala noc, v mělké brázdě za lodí se běhalo moře a naklánějící se hvězdy již rozsávaly lehký spánek. Vánek pohání loď, muži přivázali vesla a pod plachtou plují okolo Prokonnésu (35) a tebe, Rhyndaku, s tvým žlutým proudem patrným uprostřed oceánu a kolem Skylakeia zpěněného tříštěnými vlnami. Tífys sám zdáli pozoruje den i odchod Slunce na lože, sám svěruje loď větrům a hvězdám. Na příkaz bohů jej přepadnul spánek jako nikdy dříve, (40) oslabil ho při tak velké námaze. Aniž by si to uvědomila, sklouzla jeho pravice z kormidla, on sklopil oči a opuštěná loď se v proudu obrátila a je unášena zpět k přátelskému přístavu.

Bůh Pán vyvolává zmatek mezi obyvateli Kyziku

Jakmile vplula do známých mělčin, zní zdaleka vzduchem poplašné znamení trubky a uprostřed noci volá hlas: (45) „Nepřítel obsadil přístav, staří známí Pelasgové se vrátili.“ Ten tam je klid noci. Bůh Pán zděsil rozpolcené město, poslušen přeukrutných rozkazů mygdonské matky. Pán, vládce lesů a války, který se za denního světla zdržuje v jeskyních, o půlnoci lze však na neschůdných místech vidět (50) jeho štětinatou hrud' a na zachmuřeném čele šumící listoví. Jeho hlas sám zní hlasitěji než všechny polnice. Jím padají chocholy na přilbách i meče, jím vozataj z roztřeseného vozu a noční závory z hradebních bran. Ani Martova přilba, ani vlasy Eumenid, ani chmurná Gorgó z nebe by nerozšířily takový strach, ani by tak velkými děsy neuchvátily seřazený šik. (55) Je zábavou pro boha, kdykoli vyhání bojácné stádo z ohrad a prchající dobytek rozdupává křoviny.

Noční boj Kyzičanů s domnělými nepřáteli

Hluk se ihned donesl ke králi. Kyzikos seskočil z vysokého lože a opustil hrůzné sny a bledá zjevení. (60) Hle, nad otevřenými veřejemi se zjevila Bellona s nahou hrudí, znějící při každém kroku a pohybu mosaznými zbraněmi. Trojitým hřebenem na přilbě tloukla do střechy a volala odsud krále. Onen, smyslů zbavený, jde za bohyní městem a míří do své poslední osudné bitvy. (65) Jako Rhoikos, když se vrhl na Alkeida a Thésea a opojen přemírou vína viděl Folou dvakrát a příliš velké

hvězdy. Nebo jako když se otec vracel po skončeném lovu se zpěvem o zvířecích doupatech a Trivii, na zádech Learcha, zatímco nešťastné Théby odvracely své zraky. (70) Již krále nezadrží ani brána, ani za ní na noční hlídku určená stráž, která první spěchá k šílenému. Pak přibíhají na pomoc i jiní, jak se dům za domem rozechvěl a dostal do marného zmatku.

Argonauty přepadly zároveň pochybnosti a strach. (75) Zkroušená srdce hrdinů ochabují a oni nevidí, co je to za království, jaká nebezpečí, proč se před nimi blyští helmy a štíty, zda bdící a ve zbrani je očekává nepřítel. <*> To vše dokud na palubě nezaduněl oštěp letící v hrozivém víru a neupomenul posádku, aby se ihned naslepo chopila zbraní, které jí padnou do ruky. (80) Iásón si první upevňuje přilbu se zvoláním: „Otče, přivítej první bitvu svého syna a vy, mužové, myslete si, že to sem přicházejí Kolchidaňé, po kterých jsme toužili.“ Jako když Martův vůz sklouzává z hvězd doprostřed Bistonů ve chvíli, kdy nesmírná odvaha, ryk a krvelačné polnice potěšily boha, (85) stejně kvapně vbíhá rozvášněný Iásón na bitevní pole. Za ním jdou všichni řečtí ozbrojenci. Stoupají si k sobě bokem, jejich zástup se ježí hustými brněními. Ani divoká panna se zvučnou aigidou na prsou, ani pravice Iovova, ani Hrůza a Strach (90) – Martovi koně – by je nerozehnali. Tak se spojenými štíty tlačí vpřed, jako když Iuppiter postavil mrak v tmavomodrém šiku. Bojují Západní větry a z obou stran do něho, nepoddajného, nadarmo buší Jižní vítr. Srdce smrtelníků se dlouho utápějí v strachu: kam jen do moře, na která pole asi spadne?

(95) Nato začali nešťastní bojovníci s hlasitým řevem vrhat balvany i zhoubné louče a metat závaží z praku.

Falanga snáší jejich ryk nepohnutě a potlačuje hněv, dokud poprvé nesplynou v jeden dav. Mopsos spatřil blyštící se brnění a Eurytos obrovský stín Korythův. (100) Ten zastavil své kroky a kvapně se vyhnul záři meče, jako pastýř u řeky, která vznikla znenadání a zpěněná deštěm v proudu valí stromy. Týdeus zvolal: „Hle, ten, kterého bych očekával v plné síle, koho bych chtěl vystavit svým rukám v boji muže proti muži. (105) Zemři tam, kde ses zastavil.“ Tu Óleňanův oštěp probodl jeho slabiny. Zastěná, stisknutými zuby kouše do země a s chroptěním vytrhuje zarudlé kopí. A jako když se uprostřed oceánu skrývá hrůzostrašné skalisko, přes které neznalí kormidelníci nikdy nevedli střemhlav se řítící loď bez pohromy, (110) tak slepě přiběhli mužové v šiku, tasené meče v rukou. Padl Irón a Kotys a Biénór, který vynikal nad svého otce Pyrna.

Zatím je vyděšené město poplachem štváno na všechny strany. Genysovi vzala žena zbroj, (115) světlo z hořícího polena mu však náhle zablesklo pod poryvem větru. Těšíš se, nešťastníku, z nalezených zbraní. I Medón opustil v noci oplývající stoly a nedokončené bohoslužby. Zřasený plášť ovíjí svým nebojovným nachem ruku a tasený meč osvětlil cestu. (120) Takto se řítí do boje, jídlo ani víno nejsou odneseny, lůžko stojí na svém místě, sloužící zde zůstali na znamení. Oba jdou bez rozmyslu, nestejně oděni a s nestejným osudem se utkají v boji a daleko od sebe leží mrtvi.

Hle, Flegyás přibíhá z rozbouřeného města, (125) třese pochodní těžkou suky a hojnou pryskyřicí. Domnívá se, že lehce ozbrojené skupiny Pelasgů přijely v noci zpět, jak mají ve zvyku. Vzpřímen a do dálky zářící v oblaku kouře marně hledá a volá Thamyra,

kterého už častokrát přemohl. (130) Obrovský jako Týfón, když shlédl ze širokého nebe, rudý ohni a bouřemi, a Iuppiter jej držel vysoko za vlasy – lodě plavou v tom zlověstném světle zmatečně sem a tam. Tu se pozvedne Herkules, řítí se s rozbouřenou hrudí a proti plamenům vysílá střely neminoucí cíl. (135) Šíp vzplál od hrudek smůly a vši silou prolétl středem Flegyovy hrudi. Hrdina upadl na zarostlou tvář a nad pochodní vyšlehl větší plamen. Ambrosia srazil Péleus, obrovského Echekea pak Ankaios. Ten dovolil Télekoóntovi, aby přišel blíže k pozvednuté pravici, (140) pak mocnou ranou sekery rozťal jeho obličej až po šíji. A hned mu vítěz začal stahovat drsný opasek, blyštící se v polojasném stínu. Ale Nestór vzkřiknul: „Prosím, nechte být bohatou kořist těchto těl. Ať spíše mečem má pravice, (145) mečem ať koná dílo.“ Uchopil rukou Amastra, oddělil mu hlavu od trupu a současně pobídnul své druhy, aby zaútočili na rozptýlené oddíly. Je prolomen kryt ze štítů a oni míří rozehnaní, kam je noc a krajina vedou. Obrovský Flías našel Ócha a Pollux se žene na vyděšeného Hebra. (150) Sám kapitán, pán bitevního pole, běhá po hlavách a tělech mokvajících krví jako temná bouře nad propastí. Za sebou nechává polomrtvého Zelya, Bronta a Abárida. Pronásleduje Glauka, který padá, on se jej zmocňuje a do nekrytého hrdla mu zasadí ránu. (155) Glaukos se proti oštěpu vzpírá rukou, marně volá poslední slova a vidí, jak se zabodený dřevec noří stále hlouběji. Pak Iásón zkosil neoblomným mečem Halya, nato při běhu na jiné místo Prótida a Dorkea, slavného hrou na kitharu a lahodným zpěvem, (160) který se po velkém synu Bistonie odvážil svou sladkou písní doprovázet slavnostní hostiny. Již Herkules nepoužívá

šípky ani prudký oštěp, ale svým milovaným kyjem rozhání šik. A jako když velký les padá pod častými úderý sekyr mladých dřevorubců, tvrdý dub sténá pod zaráženími klíny (165) a jedle i borovice již padají, tak tvrdé kosti a zuby mužů zní ranami a zem se bělá pokryta mozkem. Hbitý Hidmón klesnul k Herkulovým nohám. Herkules uchopil jeho obličej za mužný vous a svrchu nechává zaznít svůj kyj se slovy: „Teď zhyněš Herkulovými zbraněmi, (170) velký to dar a navždy obdivuhodný osud pro tvé blízké.“ Zděsil se padající, jako první poznal druhovo jméno a ten prokletý zločin odnesl s sebou k nevědoucím stínům. Ani tobě tehdy neprospělo, Ornyte, žeš přátelsky přijal thessalské prince, s dobrotivou myslí jsi hověl jejich zdržení (175) a žeš hostinám zasvětil svůj den. Zdáli přiběhl Idmón, tebe, jaks mu přišel do cesty, udeřil, na hlavě přilbu s rudým chocholem – běda, dar to od tebe. Krénaie, jak zbědovaného tě uvidí tvůj ohromený otec! Hle, již chladný spánek obchází tvé jasné oči, (180) již lesk a mládí upadají a s odloučeným životem prchá veškerá sličnost. Opusť teď les i milkování s nymfami, ty ukrutný! Na opačné straně rozséval zmatek Ságés. Tehdy poprvé se odvážil lukem zamířit mladý Hylás (krásný Hylás, naděje převeliká pro válečnou vřavu, pokud osud dovolí a Iuno bude příznivá) (185) a proklál toho muže rychlým šípem skrze hrud'

Připadli na sebe (jaká to hanba!), hnáni klamnou temnotou, synové Tyndareovi. Kastór se první, aniž by cokoliv tušil, rozehnal k úderu, když vtom je od sebe odtrhlo podivné světlo a náhlý záblesk na čele. Pak Kastór probodl Itya, kde jeho tělo obepínal modrý opasek (190) a dva draci spojovali své tlamy, a Pollux proklál

Haga, Thapsa a sekyrou ozbrojeného Nealka a Kydra, blednoucího ranou Kanthovou. Pak vrhl vši silou oštěp na lovce Eryma. Zbraň nesoucí zkázu však prozradila Luna, (195) když nakrátko zasvitla na černém nebi – to z lítosti nad svým druhem. Ustoupil chochol, vítr uchvátil střelu a hbitá špička oštěpu zazněla na okraji přílby. Telamón složil Nísaia a ješitného chlubil Ofelta ranou skrze jeho mohutný štít z trojitého pletiva – ten ustoupil – tam, (200) kde mu kryl břicho, a radostně pravil: „Prosím, kéž bohové či osud mi zde vybrali krále nebo někoho ze stejně vznešeného rodu, kéž padl velký člověk, příčina pláče pro své město.“ Pak ještě zabije Ara, jeho bratra Melantha, Fókea, syna Óleniova, který, vyhnán ze země Lelegů, (205) získal přátelství královo a čestné postavení důvěrného sluhu (vždyť které umění neovládal?). Hluboká noc zní velkými nářky padajícími, prohlubuje zkázu. Jak více supí Ínarimé, jak více vzdychá Vesuv, když nemilosrdně pozvedá ohromená města, <*> (210) tak zuřivěji se rozrůstá boj. Neboť ohnivá souhvězdí neustupují ze svých míst, vědoucí noc zůstává sedět v líném kočáře.

Oslovení Múz

Nuže dále, Múzo, a sleduj se mnou všechny události té pekelné noci. Faethón ovanul z výše roztrášenou Tísifonu a s blížícím se dnem se nad krajinou rozprostíral již těžší stín. (215) Není vidět znamení bojovníků, není vidět mrtvá těla a obličejů více rozpaluje zuřivost. Bohyně, vy prozradte, jak noc a Eumenidy spojily ty bitevní šiky, ať se před básníkem rozřinčí zbraně, ať

vidí zemi teplou krví z chroptících padlých a duchy zemřelých hnané Argonauty po břehu.

Kyzikův poslední boj

(220) Teď Kyzikos nadarmo probíhá bojovým šikem, zdržuje svůj osud. Již věří, že poražené oddíly Pelasgů před ním ustoupily, že byly rozehnány široko daleko po liduprázdných polích, a jásá. Takové rozpoložení myslí, takovou radost vyvolává hněv bohů. Jako když Koios na samém dně propasti přetrhal ocelové řetězy, (225) teď táhne za sebou Iovova pouta, volá Saturna a Titya a ve své šílenosti spřádá naděje na dobytí nebe. Však třeba překonal řeky i noc, pes Eumenid a hříva roztažené hydry jej zahánějí zpět. Kyzikos zuří, křičí trpká slova a laje vojsku, které váhavě postupuje z města: (230) „Což nikdy nepojme rozhořčení a statečnost oddíly, které se bez krále neodvažují ničeho? Kdyby však zavolala barbarská píšťála a Dindymon vískající v průběhu svatých obřadů, pak by se líbil meč i běsnění. Jen když kněz dá do rukou zbraně, hned na jeho rozkaz přýští z paže krev.“ (235) Takto se posmívá již drahnou chvílí, a jak chtěla bohyně, síly jej opouštějí. Ochabuje v chladu, jeho pobíhání ustává, srdce se chvěje. Slyší mručení rozzuřených lvů i hlas rohů a vidí, jak se ve tmě pohybují věže. Tu temnotou letí se svistem přesně namířený těžký oštěp vojevůdce Iásona (240) a prorazí si širokou cestu hluboko do jeho hrudi. Jak by si nyní přál, aby nikdy nepoznal lesy a nikdy se neoddal lovu! Tak stateční muži vrhají své oštěpy různými směry, zkoumají zvuky nohou i podezřelé pohyby, (245) zajímají

své druhy a žádají na nich, aby promluvili. Pokud by taková zkáza trvala až do pozdního rozednění, spatřil by den vyhubený rod, opuštěné matky ve městě a lid pobitý na pobřeží.

Odhalení pravé totožnosti bojovníků

Když už byl zavražděn král, tu si všemohoucí otec pomyslel, (250) že přišel čas zvrátit onu pohromu a přerušit nešťastnou bitvu. Přispěchal se svou nejvyšší pomocí, zahřměl jasným znamením, kterého se bojí děti Noci i hrozivý bůh války. Pak se zavřela podsvětní brána zarputilé války. Ihned se [Kyzičané] obracejí a rozbíhají se ve strachu rozehnání po polích – (255) toť jejich jediná naděje. Argonauti nemají v úmyslu pronásledovat záda kvapně prchajících. Jejich nálada však zůstává v bojovném napětí. Hle, vycházející den již nad okrajem přístavu rozprostřel první slabé paprsky a známé věže se zabělaly. Ach běda! Z ohromeného šiku vzkřiknul Tífys: „Mořští bohové, (260) k jak smrtonosnému spánku jste odsoudili mé srdce! Běda, kolika ohavnými skutky naplnili mí druhové pobřeží!“ Ti ovšem nedokážou dosud ani zavzlykat, ani pozvednout zraky znalé těch činů. Strašlivý chlad poutá jejich zemdlené údy. Jako se bakchantka chvěje při pohledu na Pentheovy vlasy a smutný obličej, (265) když se bůh již vzdálil z družiny popuzené matky a rohy zabitého býka mizí, neméně ustrašeně se dav starců proudící rozptýleně po pobřeží dával znovu na útěk, jakmile zahlédl přátelský voj. Iásón s napřaženou pravicí volal: (270) „Před kým prcháte? Spíše bych chtěl, abychom já a mí druhové zde leželi

pobiti. Toto nastrojil oběma stranám bůh, krutý bůh. Vždyť my jsme Argonauti, jsme vaši přátelé.“

Žal nad padlými

Tu se všichni bezhlavě, s nářkem řítí k neživým hromadám mrtvol. (275) Matka poznává na vysoké kupě z mužských těl roucho, které tkala, manželka poznává svůj dar. Celým nebem nad zvlněným pobřežím se vznáší lkaní. Někteří se chápou slabého dechu a dosud bublajících ran, jiní již jen pravicí zatlačují víčka. (280) Když však byl uprostřed hromad nalezen bez života král, jako by vše ostatní zmlklo v smutném žalu. Tak velká je bolest matek i sloužících, tak se celý dav obrací jen k jednomu. Okolo stojí v slzách a se zkroušenou myslí Argonauti, pláčou nad svým zločinem i nad vrženým oštěpem Iásonovým (285) a těší svého vůdce v jeho trpkém osudu. Když ten spatřil vlasy spleené hojnou krví, bledé líce a zbraň vetknutou do milované hrudi a nepoznával u přítele výraz tváře ze včerejška, zaštkal, objal druhovy údy a pravil: (290) „Tebe, nešťastníku, alespoň drží noc u sebe, v neznalosti takového běsnění, bez nářku, v němž by ses dovolával našeho spojenectví. Mně však jitřní zář přinesla žal. Ach, jakých hovorů jsem teď svědkem? K jakému pohostinství mne přivezla Štěstěna zpět? Myslel jsem si kdy, že by tě mohla má ruka zbavit života? (295) (To jediné chybělo mému osudu.) Takto jsem já opouštěl tvůj dům, příteli? Kdyby nám však přece bylo určeno bojovat a rozhodli tak bohové, nebylo by spravedlivější, aby toto byl můj pohřeb a ty abys spíše oplakával mne

a svůj omyl? Nevinil bych teď jeskyně klarského boha ani duby Hromovládce. (300) Takové bitvy, takové triumfy mi dali osudem? Zamlčela vědoucí mysl věstců takový zločin, když zpívala o kruté smrti starého otce a o tolika obtížích? Běda, nebyli mi bohové příznivi, když jsem spatřil zdejší království! Kam se teď mohu vrátit? Která země mne teď pohostinně přijme? (305) Kdo mne nevyžene hned od kraje moře? Zaviděli mi bohové – neměl jsem se vrátit k těmto břehům zpět poté, co bych zpustošil kraje vzdálené Fásidy a skythské poklady, a neměl jsem se pak pomstít tvým nepřítelům. Přece je však dovoleno přitisknout tvář na tvář, smím tě přivinout na hrud' (310) a obejmout tvé chladné údy. Proč dosud zdržujeme oheň smutných posledních poct? Nuže, vy teď přivalte ke břehu klády na pohřeb a zasvěťte hranice našim přátelům. Dejte zabítým zasloužené dary, jaké by na naši hranici položil Kyzikos.“

Na jiném místě Kleité, vyrvané vlasy rozprostřeny nad manželovým obličejem, (315) nešťastná, volá matky, aby s ní naříkaly, a takto štká: „Můj muži, vyrvaný mi v rozpuku mládí, všechno bereš s sebou. Dosud nemám od tebe žádného potomka, žádné potěšení, kterým bych teď já smutná překonala tvou záhubu a klamala bolest slabou tou útěchou, ty nejskvělejší z mužů. (320) Mygdonovy zbraně a smrtonosná bitva mi nedávno vzaly otce i rodný dům a skrytý šíp mocné Trivie zahubil mou matku. Ty, kterýs mi jediný byl mužem a současně i bratrem a otcem a od raného mládí jedinou nadějí, (325) mne opouštíš, běda, a v týž okamžik bůh zasáhl celé město! Ach, Kyziku, neviděla jsem tě alespoň uprostřed umírání napřáhnout ke mně ruce ani jsem neslyšela od tebe žádná slova, která by mi byla

upomínkou. Dokonce jsem nedávno v ložnici žehrala, že se zdržuješ. Běda, přišels ke mně zpět tak zbědovaný a já jsem přitom byla prosta takových obav.“ (330) Ji stěží pozvedl truchlící Pollux s dvojčetem Kastorem, jak se vinula k šíji mrtvého a táhla jej za sebou v objetí.

Pohřeb

Mezitím jako o závod obnažili hory a usilovně zdobí nesčetné hranice a na jejich vrcholky v zármutku umisťují těla. Kráčí kuň se skloněným krkem (335) a nemešká ani smečka honících psů, ani obětní dobytek, podle toho, jaké činy kdo vykonal, jak o příbuzně pečoval či jaký měl osud. Uprostřed vyniká do dále mohyla s králem. Aisonův syn – tvář roztřesenou častými stony – jej nadzvedne a uloží na vznešený nach. (340) Dá mu ohnivě rudá roucha protkávaná zlatem, která Hypsipylé kvapně strhla z tkalcovského stavu, když jej volaly Jižní větry. Pak přihodí prilbu a králův oblíbený opasek. Král leží tváří obrácen ke svému městu, v ruce drží žezlo, které již dávno nosili jeho předkové. (345) Vždyť když nežije žádný jiný člen z jeho rodu ani jeho potomek, sám vrací čestné znamení svého království otcí. Nato se třikrát otrásly rozechvěné hranice, když Argonauti prošli ozbrojeni v kruhu, třikrát se zčeřil vzduch smutným hlasem polnice. Pak s posledním výkřikem přihodili louče (350) a všechny s úsilím navršené hromady se rozptylují ve vánku a moře se leskne vysokými plameny. To se ví, tento osud byl princí i lidu určen v době, kdy se v pélijských horách kácely stromy. Tento osud předpovídaly hrozby ptáků (355)

i blesky hnané po širém moři. Ale kdo by neodmítnul první nepříznivá znamení seslaná bohy a nevěstil by pro sebe dlouhá léta? Již se pocty proměnily na popel, již těžkými kroky odešly manželky s dětmi. Konečně se uklidňuje moře rozezvučené celonočním nářkem, jako když se uprostřed jara ptáci navrátí na rodný sever (360) a Memfis i jejich každoroční shromaždiště na slunném Nilu ztichnou.

Argonauti paralyzováni posledními událostmi

Dále pak nezbaví Argonauty tak hrozného obrazu povražděných ani den, ani noc – ta ještě zhoršuje jejich strasti. Dvakrát již Západní vánky lákaly jejich plachty, ale ve smutných mužích není žádná víra v sebe samé. (365) Mysl je neustále sžírána chorobným nepokojem, cítí, že dosud neprolili všechny své slzy a nesplatili zavražděným, co jim patří. Je ztracena z očí vlast, tatam je vášnivá láska k dobrodružství, těší je ochable spočívat v lenivém žalu. Dokonce sám Aisonovec se oddává sladkým slzám a odhaluje svůj bol, (370) ačkoli vůdce by se měl zdržet i nejtěžšího žalu a zahánět jej jasnou tváří. Vezme s sebou k odlehlým břehům Mopsa, Foibova kněze, a ptá se: „Co znamená ta pohroma, co bohové zamýšlejí? Přišel ten strach seslán osudem? (375) Nebo si naše srdce sama vymýšlejí důvod k prodlení? Proč se sužujeme, jako bychom zapomněli na slavné skutky i domov? Či jaký konec přinese ta naše liknavost?“

Mopsos odhaluje příčinu liknavosti Argonautů a koná očištné obřady

„Vyložím ti a zevrubně vysvětlím příčiny naší pohromy,“ pravil Mopsos a s pohledem upřeným na hvězdy pokračoval: „Máme-li smrtelné údy a losem jen skromný úděl a chvíle nedlouhého osudu, (380) my, někdejší účastníci na plameni nebeského Olympu, není správné takto zabředat do vražd a mečem odsud vyhánět duše, které by zde ještě dlely, – setbu mající se vrátit na nebe. Protože my se nerozpadneme ve větru ani po nás nakonec nezbudou jen kosti. Zlost zůstává a bolest trvá. (385) Když ty konečně přijdou před trůn hrozivého Iova a s nářkem vypovědí o svém hříšném konci, otevře se jim brána smrti a je dovoleno se znovu vrátit. Jako průvodce je jim dána jedna ze sester, spolu jdou po moři i po zemi. Každá pak trestá své viníky a duše svých nepřátel (390) a po zásluze je ubíjí různými děsy. Ale ty, jejichž ruce nasákly krví proti jejich vůli, či je nešťastníky hnala divoká náhoda tak blízká vině, ty sužuje různými způsoby vlastní mysl a vlastní skutky sžírají tyto muže. Jsou liknaví, neodvažují se už ničeho, (395) umdlévají v slzách, nízkém strachu, bolestné nečinnosti – hle, takové zde vidíš před sebou. Ale naše pečlivost nalezne cestu. Je daleko domov Kimmeriů, již dříve známý pamětlivému věštci, svažující se k tichým místům styžských temnot – nebešťané neznají ten kraj, (400) ponurý svým temným sídlem, kam Slunce nikdy neřídí svůj ohnivý vůz ani Iuppiter nesesílá hvězdami prozářená období. Tiše stojí větvoví a nehybný avernský les se ježí hřbetem z listí. Pod ním je sluj a cesta stínů a hukot bezhlavě se tříštícího oceánu

(405) a černým strachem pusté louky a po dlouhém mlčení náhle hlasy. Zde sedí Kelainos v černém hávu, meč v ruce, bezúhonné zbavuje bloudění, odpouští jim jejich vinu a zpívá písně k usmíření pobouřených duchů. On mi prozradil, jak je třeba očistit vraždy, (410) on o své vůli otevřel temnoty Erebu. Proto až východ rozpálí vlny moře doruda, ty svolej své druhy k bohoslužbám a obětuj velikým bohům dvě dobytčata. Já se pak jen sotva mohu zatím připojit k vám, dokud nestrávím celou noc v očistných modlitbách. (415) Hle, Latonina dcera již vyslala na cestu chladivý vůz. Obrát své kroky a dbej, aby břeh byl klidný pro tvá bohulibá předsevzetí.“

Již polovinu své doby doléhal spánek na zemi a ztichlým světem poletovaly dokola sny, když bdící Ampykův syn, čekající na vhodný čas pro tajný obřad, (420) zamířil v protilehlých lesích k řece Aisépu a pak spolu s ní seběhnul k mořským vlnám. Zde purpurovou solí a čerstvou vodou osvěžil své lesklé údy a připravoval se k děsuplným činům. Spánky si zbožně ozdobil stužkami a po vzoru prosebníků olivou, (425) taseným mečem označil břeh. Okolo zřídil nízké oltáře bohům s neznámými jmény a svrchu je zatemnil listím z lesa. Jakmile přidal onomu místu na bohobojné důstojnosti a posvátném klidu, vysvitla z planoucí hlubiny bělostná Jitřenka.

(430) A hle, posádka Argy šla, skvělá v různobarevném brnění, hnala před sebou vybraná obětní zvířata s pozlacenými čely. Zde přibíhá dělský kněz v bělostném rouše zářícím do dáli a dává jim větví znamení. Již sám stojí na nedávno navršené mohyle a milostivě se vavřínem dotýká přecházejících bojovníků. (435) Vede je

k řece, nařizuje jim nejprve rozvázat řemení na nohou, přikazuje vetknout do vlasů šedé listoví, pak pozvednout ruce do výše k Foibovu vzcházejícímu kotouči a současně se vrhnout na zem po celé pláni. Poté jsou zabity černé ovce, hrudě jsou částečně rozřezány, (440) část jim nese Idmón středem vstříc. Třikrát hrdinové pochodovali mlčky kolem, třikrát se kněz dotýkal smutných zbraní a současně rouch hrdinů a vrhal očistné oběti za svými zády do moře. Zbytek pohltily dravé plameny. Ba dokonce zde umístil dle obyčeje dubové klády uzpůsobené do podoby mužů (445) a ozbrojil je jakoby brněním. Prosil, ať sem přejdou styžské hrozby a krutý hněv prolité krve, na ně ať dolehnou starosti, jež nedovolí spát, a takto v očistném zpěvu volal: „Běžte, vy padlí, a zničte ve svém srdci vzpomínky. Necht' dojdete klidu, (450) necht' se vám již zalíbí styžské sídlo. Zůstaňte daleko od nás, daleko od moře, zdržte se všech bojů. Nechtěl bych, abyste kdy zamířili k řeckým městům či abyste naříkali u rozcestí. Ať tedy žádné pohromy nepřijdou na stáda ani na obilí, ať nenastane žaluplný rok, (455) ať naši potomci či národ nemusejí vykupovat naše činy.“ Domluvil a naposledy uchystal hostinu na oltářích z listí, naposledy ulil. Pak mírumilovní hadi, sluhové stínů, vše uchvátili mihotajícími se jazýčky.

Argonauti opět vyplouvají

Ampykův syn zavelel jít hned k lodi, usednout na veslařské lávky (460) a neobracet zraky k pevnině: ať je zapomenuto, co ruce vykonaly, co bylo souzeno. Někteří čile nalodují zbraně, jiní pokládají na strmé

lávky do výše prkna. Ozval se pleskot vesel a svorné veselé hlasy. (465) Jako když Iuppiter zatlačil mrak utiskující vrcholky Keraunských hor a odstranil jej z pohorí a náhle se zaleskly lesy i skály a znovu se skví bělostné nebe, tak se hrdinům vrátila odvaha. A již sám kormidelník pokyvuje z vyvýšené zádi a chce, aby se opřeli do vesel. (470) Jako první začínají závodit šatů zbavený Eurytos a Ídás, kterého nevystrašila Talaova slova. Pak hlasitě vzkřiknou i jiní, přitahují vesla k hruďi, a tak zvedají vlny. Je stejná námaha v jejich stenech i úderech a moře obrácené vesly do protisměru se valí zpět k lodi. V dobré náladě je i sám Herkules. (475) „Kdopak to vyzývá do boje mé proudy?“ zavolal, a jak se zvedal do výše proti zviřeným vlnám, bodnul se do překvapených prsou náhle zlomeným veslem, zřítíl se vzad a zavalil Talaa, statečného Eribóta i Amfiona, který byl daleko, v bezpečí před takovou masou, (480) a na tvou lavičku, Ífite, položil hlavu.

Argonauti v Mýsii; Iuno se snaží lstí zbavit Herkula

Již Foibos, nadmíru zářivý, překonal nebeské výšiny a uprostřed své dráhy znovu povolal dlouhé stíny. Teď plují pomaleji – vždyť hrdina přestal veslovat – a Tífys přirazí k nejbližším břehům a k horám, které jim nabídla lesnatá Mýsie. (485) Tíryntán míří k vysokým habrům, po boku mu jde Hylás a snaží se zdržet jeho kroky, kterým sám nestačí.

Jakmile Iuno z nejvyššího vrcholku oblohy spatřila, že onen opustil loď, měla to za chvíli, v níž by mohla škodit. Nejprve hodlá oklamat Palladu, společníci ve

strastech, která řídila kurz lodi. Pokouší se ji lstně odvést od milovaného bratra, (490) aby ona poté nějak nezdržela započaté dílo. Takto ji tehdy osloví: „Persés, vyhnán nepřátelskou mocí předních mužů a rukou svého sourozence (ty si pamatuješ, z čeho byl obviněn), již přivedl do varu barbarské ozbrojence a hyrkanské prapory. (495) Proti němu získává Aiétés sňatkem a zaslíbením své dcery přátelství skythských králů a Stýros, jeho zeť, jako první přivádí sehnané voje od albánské brány. Hrozí velká válka a sám Gradivus žene své koně rychlými otěžemi. Vidiš, jak se ze severního pólu zvedá obrovský oblak (500) a visí na černé obloze? Dej se jako první na cestu. Až Persés přejde při hranici hlubokou Fásidu a přitáhne se svým vojskem k městu, pozdrž ten podnik, sprádej trošku svým rozumem a umem průtahy a sjednávej spojenectví. Slib mu, že mu budou ku pomoci princové zrození z bohů, (505) se kterými, bude-li chtít, spojí své zbraně, svůj voj.“ Panenská bohyně, ačkoli cítí úskoky a pletichy své macechy a to, jak se snaží předstírat lichotný obličej, přece poslechla a rychle míří dle rozkazu do oněch krajů.

Iuno vzdychla a konečně přerušila mlčení: (510) „Ach, ta námaha, ach, ten člověk nepřemožitelný mou nenávistí! Jakou Nemeu, jaké nebezpečí Lerny mám vyzkoušet, když jsem unavena tolika výhrůžkami? Vždyť jsme spatřili toho muže, jak se sám o své vůli utkává s fryžskými nestvůrami a jak po překonání oceánu otvírá pergamské brány. Hle, já – teď sestra králů – mám já nějakou rodovou čest? (515) Již můj první pokus byl neslavný, plný bolesti, když mí hadi byli okamžitě přemoženi nemluvnětem. Poražena jsem snad neměla již hledat žádná nebezpečí pro jinocha a nesnižovat se

k takovýmto bitvám. Však vytrvej ve svém odhodlání a vykonej skutek, <*> můj pocite hanby. (520) Brzy vzbouřím i Furie a Dita.“ Takto promluvila a současně přehlédla borem pōrostlé hřbety hor po levé ruce. Spatřila na lovu v líbezném šiku nymfy, ozdobu lesů i vod. Všechny mají lehké luky, zelené rukávce, myrtovou větvičku na napjatém řemínku. (525) Roucho jim sahá těsně nad kolena, nespoutané vlasy splývají v jemných vlnách k opasku, který poutá skrytá ňadra. Sama země zní rozezvučena dotekem nohou rychlých sester a nechává pod něžnými chodidly klesnout trsy trávy. Z nich Dryopé, ohlušena lomozem provázejícím Herkula, (530) když zvěř již prchala před jeho šípy, popošla vpřed, aby se podívala na rozvířený les. Pak zamířila zpět ke svému prameni, zděšena Herkulovým zjevem. Iuno sklouzla z nebe a opřená o temnou borovici volá nymfu, tiskne jí pravici a lichotivě k ní promlouvá: (535) „Nymfo, která jsi zavrhlá již tolik ženichů, hle, v thessalské lodi připnul ten, jehož jsem ti určila za muže, slavný Hylás. On prochází tvými lesy a horami. Spatřila jsi Bakcha, když těmito místy na růžových opratích vedl podrobené voje a vozy z východního království (540) a znovu provokoval své sbory k svatým obřadům. Buď si jista, že ti dávám takového jinocha či Foiba v loveckém oděvu, když odložil loutnu. Jakou naději ztrácejí achajské nymfy! S jakým nářkem vyslechnou dítky Boibéidy, žes jim jej ukradla, jak smutná bude dcera žlutého Lykormu!“ (545) Tak promluvila a pobídla rychlého jelena neschůdnými lesy, žene jej, s vysokým parožím, k mládenci. Jelen pomalým útekem a dlouhým odporem provokuje odvahu hrdiny, nabádá jej k soutěži stejným během. Hylás si věří a rozdivočelý

rouhou po blízké kořisti se pustil do pronásledování. (550) Současně jej pobídkami povzbuzuje přihlížející Alkeidés. Již oba zmizeli z očí, když čtvernožec přivedl dorážejícího mladíka, hrozícího zdáli zbraní ve znavené pravici, tam, kde vyvěrá bělostný pramen. Sám lehce přeskočil přes jeho vody, aniž by se jich dotkl, a odběhl. (555) Tak mladíkovi právě zhasla naděje a on se nesnaží o další zápas. Když údy i rozbouřenou hrud' zbrotil pot, ulehnuł chtivě a s povděkem k řičce. Jako se blyští široké vody světlem, když Luna shlíží z nebe či bělostný Foibův vůz přejíždí uprostřed své dráhy, (560) takovou zář on rozprostřel nad studánkou. Nijak jej nepolekal stín ani vlasy, ani zvuk, když nymfa povstala, aby jej políbila. Objala jej chtivýma rukama, když pozdě – ach běda –, volal o pomoc a znovu opakoval jméno mocného přítele. Stáhla jej dolů, vždyť její síly podpořila tíha padajícího těla.

Herkules hledá Hyla

(565) Týryntský otec již skácel na stinných výšinách habr, za velkého sténání hory jej vytrhl, naložil na zježenou kůži žluté nestvůry a zamířil ke křivolakému pobřeží. Neboť věřil, že se Hylás vrátil jinou stezkou a že obohatil hostinu ulovenou zvěřinou. (570) Ale nevidí, ten nešťastník, svého miláčka ani u druhů či u stolů postavených na břehu, ani když napne bystrý zrak do dále. Tu jeho láska zasažená oblakem zhouby vzbuzuje různé obavy. V jakých končinách zůstal uvězněn, jaký úkol či náhoda – snad ne nebezpečí! – jej zdržely? (575) Mezitím se snesla tmavá noc <*> a zvětšila jeho strach.

Tu bledne, lije z něho černý pot a údy mu tuhnou tím třeštěním. Jako Iovův bouřlivý pohled mrazí srdce mořeplavců či rolníků, když nastane hrozivá temnota, tak Herkula znepokojuje druhovo bloudění (580) a nutí jej vzpomenout si na krutou macechu. Náhle, jako když býk napadený do zad hbitým střechkem vyskočil v Kalábrii z ohrady a řítí se houštinami a přes vše, co se mu postaví do cesty, takovým úprkem se žene k drsným horám planoucí Herkules. Chvěje se široko daleko celý les, jenž ví, (585) chvěje se pohoří: co asi nastrojí hořkým žalem rozpálený Alkeidés, co předvede takto rozhněván? Jako se lev, kterého zasáhlo směle kopí prchajícího Maura, řítí zkrvácený s táhlým řevem a prázdnými zuby drtí nepřítomného nepřítele, (590) tak se žene s obličejem zasaženým běsem Herkules a s napjatým lukem téká po horách. Běda nebohým zvířatům, běda nevinným mužům, na které kdy v lese připadne! Pobíhá bez řádu, míří všemi směry. Hned běží ke břehům a řekám vrhající se ze skal, (595) hned do stínu známého lesa. Znovu a znovu volá do neschůdných dálav: „Hyle, Hyle“. Odpovídají mu lesy a s nimi o závod bludná ozvěna.

Argonauti čekají na Herkula

Věrnost přátel zůstává neochvějná a spolehlivá, ačkoliv Jižní větry jsou příznivé. A důvodem pro zdržení jim není jinoch Hylás, třebaže jeho mládí bylo všem stejně milé. (600) To pro Herkulovo jméno váhají. Jeho všichni se slzami v očích a smutnými sliby žádají zpět a v nejistotách a se strachem hned volají podél břehu

do dále, hned do pozdní noci zapalují ohně. Sám kapitán, když vidí vysokou horu zahalenou v hluboké mlčení (605) či náhodnými vánky uhlazené moře, stojí s pláčem a váhá, to z lásky k velkému hrdinovi. Vyhlíží bezmocně jeho příchod a toul přízpůsobený k žádům, hledá ho mezi princí a smutně mlčenlivými stoly, kde kdysi obrovskou pravící tiskl a bral pohár s vínem (610) a vyprávěl o hrozných činech své nesmiřitelné macechy.

Argonauti zvažují, zda vyplout bez Herkula

Neméně houževnatě zatím krutá Iuno bez ustání zvedá Severozápadní vítr a nabízí jej hned s východem Slunce. Již nesnesl Tífys ty průtahy, laje váhavému podniku, pobádá k přerušení nečinnosti, když se naskytla příhodná chvíle k plavbě. (615) Proto Iásón na naléhavá slova změnil svůj postoj, ustoupil a takto současně ke všem druhům promluvil: „Ach, kéž by mi, když jsem v duchu strojil smrt skythské zemi, hlas z Parnássu byl dal klamnou věštbu, že ten, kdo bude z takové družiny hrdinů nejmocnější ve zbraních, (620) bude na Iovův příkaz a osudem zadržen, než dosáhne moře rozbouřeného bludnými skalami. Dosud nepřišla ani zvěst o hrdinovi, ani nikdo, kdo by jistěji potvrdil jeho osud. Však vzhůru! Protože vaše srdce kolísají mezi pochybnostmi a starostmi, rozvažujte. A jestli vás cesta volá vanoucími vánky, (625) neváhejte a spolu se mnou se navraťte k započatému úkolu. Nebo strpíte-li další zdržení a znovu prohledáte blízké lesy, pak nemalá odměna kyne za takto strávený čas.“

Domluvil. Ale mladíci již dlouho spoléhající na své úsilí jej prosí, aby nastoupili cestu. Jen jeden bude chybět v takové skupině, (630) neméně vznešenosti je v nich, ne slabší mají prý pravice. Takovou pýchou se pozvedá odvaža většiny hrdinů, srdce planou prázdnými slovy. Jako uprostřed lesů teprve tehdy vede šťastná laň stádo zpět, teprve tehdy se raduje kanec a medvědice se ozývá mručením, ač blízko jsou svévolní vlci, (635) když zmizela bojovná tygřice nebo lev se skryl bez hlesu v křivolaké jeskyni.

Věrný Telamón je již zmítán nesmírným hněvem, reptá, krutými slovy uštěpačně dotírá a s hlasitým nářkem vyzývá božstva. (640) Též prosí muže, chytá je za ruce, úpěnlivě doléhá na skloněný kapitánův obličej. Neříká to prý kvůli Herkulovi, ale kvůli každému z druhů, štká. Čekají na ně kraje drsné již svou pověstí, divoké národy na barbarských březích a oni nemají proti nim druhého Herkula, nemohou nabídnout tak silnou hrud'. (645) Statečný syn Kalydónu zase podněcuje a vábí ty, kteří jsou pro tažení. On podporuje spíše chabější důvody proti pádnějším argumentům, je vytrvalý v hájení opačného směru, sotva kdy jej přemůže spravedlivá věc, nepamatuje na žádné vůdce. Ten začne: „Ne úcta ke ztracenému Herkulovi, (650) ale k tobě prodloužila naše mlčení až k těmto pozdním nářkům, dokud jsi nám nedal právo, nedal čas k promluvě. Posedmé vane z těchto vysokých hor Jižní vítr, který by snad již naši loď přirazil ke skythským břehům. My ovšem zapomínáme na vlast, jako by na nás po návratu nečekalo žádné potěšení, (655) ale jen divoké Mykény s neúprosným králem v čele, zdržujeme se uprostřed cesty. Kdybych dokázal někde na zemi strpět

takové vyčkávání a nadarmo strávený čas, držel bych dnes žezlo líbezného království Kalydónského, šťasten v jeho bohatství a míru, (660) v bezpečí bych bydlel tam kde otec a matka. Proč vezíme v zahálčivé zemi? Proč moře unavuje naše prázdné pohledy? Ty se domníváš ještě, že Herkules nás bude provázet do krajů Fásidy, myslíš, že nadále přidruží své šípy k tvým? Nezničí se takto nenávist ani Iuno nezapomněla na sebe, ačkoli její božská vůle je již unavena. (665) Nové nestvůry zrozené z podsvětního plemene přináší osud, již znovu jej volá posel z Ínachova Argu. Není ti dán tento potomek vznešeného Iova. Ale zůstávají ti Kastór a Pollux se stejným původem a ostatní božští synové a nemálo věřím i ve svůj rod. (670) Hle, já za tebou půjdu, kam mne jen povoláš, svým mečem potru četné šíky. Tobě je zasvěcena moje ruka, každá kapka mé krve, již teď pro sebe žádám nejtěžší úkoly. Naše spása samozřejmě záležela toliko na zbraních Herkula, který je teď pryč. Jistě tito všichni – vida – jsou stejně smrtelní. (675) Jistě stejným řádem se míhala naše vesla. Herkules, buďto již dlouho rozrušen bezhlavým neklidem, nebo zpychlý získanou chválou, pohrdá společenstvím ve slávě a odmítl, aby byl znám jako druh v našich skutcích. Vy však, jejichž statečnost a naděje na věci budoucí je čerstvá, (680) běžte, dokud toužíte snášet, co přijde, a máte svěží sílu v údech. Ať nestačí vám pouze přinést zkázu Kolchidě a strávit celé mládí křížováním moře. Doufal jsem, jak jen to nejdéle šlo v takovém případě. Náklonnost mne hnala hledat toho muže v každém lese. (685) Neopomenul jsem žádné místo, kde bych nevolal. Také teď, když mé mínění kolísá různými směry, toužím jej spatřit, jak se vrací ze strmých hor. Dost jsme

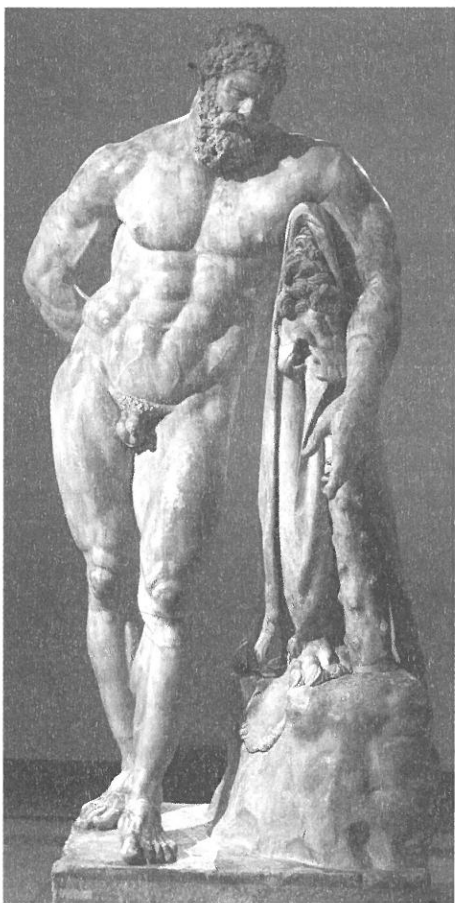
již obětovali slzám, dost kamarádovi. Mysli si, že ti byl vzat životním losem či krveprolitím uprostřed bitvy.“

(690) Takovými slovy doráží Oineův syn, jimi se současně rozjitřil i sbor hrdinů. Přede všemi Kalais nabádal, aby byla sňata lana poutající Argu. Aiakův syn se diví tomu šílenému nadšení, velká bolest jímá jeho váhající srdce. Má odmítnout své společenství při tak smutných skutcích (695) a v žalu odejít do strmých míst vysoké hory? Přece nepřestává vzlykat a nadarmo projevovat svůj vztek: „Jaký to den, u Iova, pro achajskou zemi! Jaká radost uchvátí divoké Kolchidčany! Nebyla tehdy taková chlubitost, taková zpupnost ve slovech, (700) když na domovském břehu už do našich plachet vály Jižní větry a přízeň nás všech byla obrácena k Herkulovi: ať prý sám pomůže, ať sám podstoupí starosti i přijme zaslouženě pocty kapitána. Což se mu vyrovnáme odvahou i rodem? Je stejně proslavená pravice nás, prostého lidu? Není zde žádná věrnost, nezbývají žádné nářky pro Herkula? (705) Teď je mým vůdcem Portháonův vnuk nebo potomek Thrákie? Řítí se teď vzdorná ovce proti ustrašeným lvům? Při kořisti srdnatého Didymaona – tomto oštěpu, který již neponeše zelené listí, nevydá stín, když byl jednou vytržen z hor, zbaven matky, (710) a teď věrně slouží, hrozivě vstupuje do lýtých bitev, při něm a každém božstvu tě, kapitáne, ujišťuji a přísahám: Často ve strachu, často na samém ostří nože se budeš pozdě dovolávat Herkulovy síly, zbraní opovrženého hrdiny. Pak nám nebudou platná tato pyšná slova.“

Argonauti znovu vyplouvají; Herkules zůstává osamocen v Mýsii

(715) Takovými hrůzami naléhal Aiakovec na své druhy, plakal a hojným pískem si hyzdil vlasy. Osud je vleče, kapitán, stržen hádkou mužů, poodešel, aby si rouchem zahalil a sušil oči. Pak ovšem nesmírný žal znovu uchvátil srdce hrdinů, (720) když usedli na svých místech a nikde ani vidu po kořisti z lva, jen prázdné stopy na obrovské veslařské lávce. Pláče věrný Aiakovec, smutní srdce Filoktétovo, nařiká bratr Pollux s přátelským Kastorem. Loď letí a všichni dosud volají Herkula, (725) volají Hyla, ale ta jména se ztrácejí uprostřed moře.

Mezitím zdáli celým oceánem dává znamení otec Forkýs a cestou do jeskyně shromažďuje tuleně, obrovské nánosem šneků. Tou dobou se massylský, lyktejský i kalábrijský pastevec vrací z luk. (730) Na pobřeží, kam nejdál chodí Slunce, hned hluboká noc skryla obydlí Hibérů a nebe dalo vzejít souhvězdím. Utichly řeky a s větry se položilo moře. Amfitryónovec neví, které nové lesy má hledat, kam má obrátit své kroky, o jakém osudu svého přítele má vyprávět otci, (735) s jakou myslí se má vrátit ke kamarádům. Spaluje jej láska, brání se odejít z opuštěných lesů. Nejinak se kdysi se sténáním odvrátila lvice, nešťastná pro ztracené mládě. Pak sedávala při cestách a uzavřené pevnosti dlouho bděly ve strachu. Bolest jí zatím klížila oči (740) a špinavá hříva splývala v nešťastném bolu.

*Herkules (římská kopie řeckého originálu
od sochaře Lýsippa, 4. stol. př. n. l.)*

KNIHA IV

Již nevydržel otec bohů dívat se na to nestranným pohledem a v lítosti pro synovu oddanou lásku, rozpálen strašným hněvem, se obořil na rozechvělou Iunonu: „Jak se teď tiše pozvedá nová radost v tvém srdci! (5) Tíryntán uvázl bez pomoci a běsní na opuštěném pobřeží. Argonauti, nepamětlivi svého druha, jej lehkověrně opustili a plují po širém moři. Tak Iuno, sužována starostmi, pečuje o kapitána Iásona, tak zjednává svému hrdinovi zbraně a muže! Za jakých válek ji spatřím nejistou, až se bude bát moci skythského rodu, (10) jak velkým strachem roztřesenou! Pak ti zakazují pokoušet mne prosbami, slzami či pokornou pravicí. Neotřesitelná je má vláda nad dějinami. Jdi, vzbuť Furie i Venuši. Bude pykat ta hříšnice, nestrpím, aby Aiétovy vzlyky zůstaly nepomstěny.“ (15) Domluvil. Pak z tajemného nektaru nechal skanout voňavou rosu, která má moc darovat hluboký spánek, ničím nerušený sen, a nalil ji na skráně svého bloudícího syna. Ten s těžkými víčky, třebaže ústa stále volala Hyla, klesl k zemi, ježto žádná síla nedokáže přemoci boha. (20) Konečně se vrátil klid do umořených lesů, konečně je slyšet řeky a vánky v pustých horách.

Herkulovi se ve snu zjevuje Hylás

Hle, z hladiny se zvedá chlapcovo zjevení oděné do šafránového listí, daru to nelaskavé nymfy. Stojí

nad drahou hlavou a praví tato slova: (25) „Proč, otče, marníš čas prázdňným lkaním? Tento les je mi teď z vůle osudu domovem, sem, do proudu, mne unesla na příkaz nelítostné Iunony nehodná nymfa. Teď mi zjednává přístup k Iovovi i k nebeskému prahu, dělí se se mnou o lože i o čest spojenou s božskou mocí nad pramenem. (30) Ach běda, milovaný toul, který jsem dříve nosil! Kamarádi již za příznivého povětří strhli kotvy, poté co je k tomu vášnivou a bezbožnou řečí přiměl nadšenec Meleagros. Splatí to ovšem svou rodinou i domovem a tvá božská vůle podpoří jeho nemilosrdnou matku. (35) Vstaň a nikdy neochabuj v protivenství. Brzy již budeš bydlet v nebi a poneseš tě hvězdy. Vždy pamatuj na svou lásku, ať obraz drahého přítele nezmizí z tvé paměti.“ Zatímco takto mluvil a těšil se z toho pohledu, chtěl jeho druh jít k němu, stále se snažil jej obejmout, náruč je však prázdna, (40) marně napřahuje ochablou pravici. Tělo je malátné spánkem a prchavý stín se mu vysmívá. Hned se slzami, hned s bédováním se snaží jej následovat, tu propukne v nářek, když se rozplyne spánek a s marnou snahou i smutná naděje. Jako když proud náhodou strhne ze spodu skály omývané vlnami (45) mláďata i domov ubohého ledňáčka a rozhořčená matka se vznáší, laje pyšným vlnám, odhodlána jít za nimi, ať je ponese kamkoli. Je plna odvahy a bojí se, dokud nezeslábně zmítána vlnami a její domov nepohltí proud. S bolestí zacvrliká a vznese se na svých křídlech. (50) Stejně smutné bylo jeho namáhání ve snu. Pomateně vyskočil a kanoucí slzy smáčely jeho líce. Řekl: „Půjdu tedy a ty budeš sám obývat tyto hory a opuštěné lesy, milý chlapče, a nebudeš již nikdy žasnout nad mými skutky?“ Když domluvil, znovu se

vydal na cestu, vyšel z údolí, aniž by tušil, (55) co Iuno zamýšlí, jak projeví svůj hněv. Pak spatřil i své druhy v dáli hnát se chvatně po mořské hladině a pocítil tichý stud, že dovolil, aby jej opustili.

Herkules vyráží sám za novým dobrodružstvím

Již zamířil cestou k Teukrům, k jejich pohostinným domům s žádostí, aby byly splněny sliby dané ílijským králem. (60) Tu smutná Latona a Diana stanuly před Iovem a Apollón začal takto prosit: „Kterému jinému Herkulovi, kterému okamžiku svěruješ kavkazského starce, velký králi? Neukončíš jeho trápení i trest? Prosí tě celý lidský rod, nejlepší otče, (65) a dokonce i hory a znavené lesnaté hřebeny tě vzývají. Zadost jsi učinil krádeži ohně, dost jsi ochránil nerušenost nebeských hostin.“ Promluvil. Vtom také ze skal během hostiny hrozného supa sám Prométheus s nářkem a smutným hlasem úpěnlivě prosil Iova o odpuštění, (70) přitom zdvihal oči spalované krutým mrazem. Kavkazské řeky i útesy zdvojují jeho lkaní, sám bohův ptačí posel žasne nad tím křikem. Tu je dokonce od Acherontu k nebeskému hradu slyšet pláč Íapetův. Neoblomná Erínye však zadržuje prosebníka, (75) dbalá zákona nebeského Iova. Ten, pohnut nářky bohyň a nesmírnou slávou Foibovou, seslal dolů na růžových oblacích hbitou Íridu. Nařídil jí: „Jdi, ať Herkules odloží fryžské záležitosti i válku s Trójou. Ať teď vyrve Títána hroznému dravci.“ (80) Bohyně slétla, přednesla hrdinovi otcovy rozkazy, které nesnesou prodlení, a dodala mu, rozrušenému, vítané pobídky.

Argonauti vzpomínají na Herkula

Argonauti již jasnou nocí plnou hvězd přivedli poklidnou plavbou své vzduté plachty doprostřed moře. Teď mnoho vzpomínají a myslí na opuštěného Herkula. (85) Thrácký pěvec zpívá přátelům z nejvyššího místa na lodi píseň pokojnou svými verši, přinášející úlevu, a tiší jí božská rozhodnutí i nepřázeň smutného života. Když vzal do rukou lyru, hned byl ten tam smutek, hněv, útrapy, ze srdce zmizely sladké vzpomínky na děti.

Argonauti v Bebrykii; Pollukův souboj s tamním králem Amykem

(90) Mezitím již hvězdy sestupují k životodárným pramenům velkého Ókeanu a titánské jeskyně zní řinčením uzd. Na naléhání zlatovlasých Hór si Sol nasazuje doširoka rozvětvené paprsky a krunýř utkaný z dvanácti hvězd. Ten poutá opasek, (95) který pro smrtelníky proti mrakům barevně ozařuje klenoucí se duhu. Pak se [Slunce] zalesklo nad Zemí a nad výběžky hor na východě a povzneslo světlo z bělostných vln. Vánky při pohledu na Foiba opustily Argonauty.

Nejblíže se rozkládají břehy Bebrykijského království, (100) úrodná to zem, domov hrozivých býků. Kraluje zde Amykos. Lidé v důvěře v králův osud a v božskou vůli neobklopili své domy zdmi, nesepisují právoplatné smlouvy ani zákony, které ovládají poklidné myslí. Jako hroziví Kyklópové v jeskyních na Etně pozorují za bouřlivé noci úžinu, (105) jestli ti, Polyféme, přihnána divokými Jižními větry, nepřiveze loď strašnou

potravu, ubohé oběti pro tvou hostinu. Tak se rozhlížejí na všechny strany, běhají po všech cestách, aby králi přivlekli zajatce. On sám – ukrutný – je pak svrhuje otci Neptunovi z útesu obětní skály, (110) která ční uprostřed nad vlnami. Vynikají-li zajatci postavou, pak jim přikáže vzít si zbraně a utkat se s ním v pěstním souboji. To je nejspravedlivější druh žalné smrti. Když Neptun poznal, že sem proud zanesl loď, (115) pohlédl naposledy na břehy svého syna i na pole, jež kdysi těšil boj jejich pána, zasténal a takto si posteskl: „Ubohá Melie, kterou jsem kdysi strhl do nejhlubších vln, nechtělaš tehdy raději podlehnout velkému Hromovládci! (120) Čeká stále na mé potomky, ať jsou zrozeni z kohokoli, smutný osud? Viděl jsem tě tak kdysi jednat, Iove, když nešťastný Óríón padl zbraněmi kruté panny, a teď naplňuje chaos. Ať ti tvá mužnost, či víra ve mne nyní nedává odvalu, (125) synu, nevěř už více otcovým prostředkům. Již vládnu jiné síly a větší váhu než moje krev má Iovova vůle, on s větší mocí se stará o své drahé. Proto jsem se nepokusil odvrátit tuto loď bouřlivými větry, ani jsem ji nezadržel. Od této chvíle již na sebe tvoje smrt nenechá čekat. (130) Přemáhej horší královici, zarputilče.“ Nato otec odvrátil oči, opustil syna i neblahou bitvu a omyl zemi krvavým proudem.

Kapitán ihned přikáže prozkoumat řeky, břehy i lid. Echíón popošel trochu vpřed (135) a našel v odlehlém údolí mladíka, který tajně vzlykal a žalně oplakával jméno zavražděného přítele. Jakmile onen spatřil přicházet hrdinu, jeho spánky dle otcova zvyku zastíněné parrhasijským kloboukem, v ruce pak nardarmo větvičky na znamení mírumilovných úmyslů,

(140) volal: „Běda, utíkej odsud rozhodným krokem, dokud ještě můžeš, ať už jsi kdokoli, nešťastníče.“ Užasl tím zjevem syn Nónakridy, zvědav, co asi přináší. Když ovšem viděl, že jej mladík pobízí, aby šel rychle zpět, a že stále trvá na svých slovech, vzal ho s sebou a přiměl vyložit druhům, co to znamená. (145) Mladík napřáhoval ruce a volal: „Není vám pohostinná tato země, mužové, nejsou tu srdce dbalá jakýchkoli zvyků. Na tomto břehu bydlí smrt a kruté bitvy. Brzy přijde Amykos, přikáže pozvednout neúprosné olověné řemínky a rozložitou šíjí bude bít do mraků. (150) Takto zběsile se od věků chová k těm, kdo připlují, domnělý Neptunův syn. Ty, co nedosahují jeho síly, určuje jako lenivé býky nepřátelským oltářům nebešťanů jen proto, aby smočil své zbraně mozkiem nešťastníků. Poradte se a neplývejte časem, který zatím zbývá pro útek. (155) Neboť kdo by se nadarmo odvažoval utkat se s tímto netvorem? A co by to bylo za rozkoš spatřit takovou obludu? Kapitán na to: „Přicházíš jako Bebryčan protivící se svému králi – vždyť vlastní lid je často shovívavější –, nebo jsi cizinec, kterého sem osud zahnal od cizích břehů? (160) Proč Amykos dosud nezasypal tvůj obličej ranami řemínků?“ Mladík odpověděl: „Šel jsem za přesladkým jménem, za jménem svého svorného přítele Otreá. On byl ozdobou i radostnou slávou svých blízkých, nemohli byste jím pohrdnout, kdyby se přidružil k vašim dobrodružstvím. Když pátral po Hésioně a hledal potěšení z fryžské nevěsty, (165) bylo mu přikázáno postavit se proti Amykovi a já jsem mu ruce ovinul. Ale sotva se přiblížil, pozvedl hlavu, když tu soupeř pravicí rychlou jako blesk vyrazil z rozbitého čela jeho oči. Mne nikdy neuznal za hodna smrti či boje,

spíše hynu slzami a marným žalem. (170) Přece však doufám, jestli snad povstala na těchto březích zpráva a pronikla až k městům mé rodné Mariandýny, odkud je rod i bratr tohoto hrdiny – ale prosím, ať Lykos nic nepodniká a nezvětšuje neštěstí marným bojem.“

Když mu hrdinové, nepohnuti jakýmkoliv strachem, naslouchali, (175) mrzelo jej, že jsou stále takto tvrdohlaví. <*> Vybídnul je tedy, aby šli za ním, aby rychle připojili své kroky k jeho. Na samém kraji pobřeží se objevila prostorná jeskyně, chráněná svrchu stromy a hrozivým útesem, zbavená darů bohů, bez nebeských paprsků, (180) nešťastný to příbytek, roztřesený zvuky hlubiny. Před skálou pak ležely ještě jiné hrůzostrašné věci: tu paže mužů, utržené, jak jimi smýkal, bez života, ještě omotané zápasnickými řemínky a tlející ohyzdné kosti a na borovicích přesmutná řada hlav, kterým rána nepřítelů neponěchala (185) ani tvář, ani jméno. Uprostřed, na oltáři velkého otce, ležely královny zbraně, vzbuzující posvátnou hrůzu. Zde se poprvé vrátilo varování cizince Dymanta. Obešel je strach, na mysl připadl obraz nepřítomné stvůry, mlčky upírali zraky jeden na druhého, (190) dokud božskými ústy nepromluvil beze strachu Pollux: „Pro tuhle hrůzu se přičiním, že tě, ať už jsi kdokoli, tvůj les brzy ponese, jen máš-li krev a údy.“ Všichni jsou stejně naladěni rozhodnout ve statečném boji, přejí si, aby se mohli s králem utkat. (195) Jako když se řeka ode dna pění neznámými vodami (a býk, který do nich vstupuje první, pohrdne jejím vlnobitím), razí cestu a záhy se celé stádo zbaví strachu, jde za ním a uprostřed toku jej už předbíhá.

Z dálky se z lesa, od svých stád hnal k jeskyni divoký obr. (200) Ani jeho vlastní lid jej nedokáže minout,

prost skrývaného strachu. Nenese žádné znaky smrtelníka. Jako útes, který nad vysokými horami ční nejvýše, sám, daleko od celého pohoří. Sbíhá dolů rozzuřen a neptá se nejdříve, kam se klikatými cestami vydali, (205) ani odkud pocházejí, ale takto se na ně hněvivě oboří: „Začněte, mládenci. Vím, že vás sem přivedla pýcha a o své vůli že napadáte kraj, o kterém jste slyšeli. Pokud jste sem však zabloudili a ještě neznáte zdejší zem, vezte: Neptunův je tento dům, Neptunův jsem syn. (210) Můj zákon tady nařizuje pozvednout proti sobě paže se zápasnickými řemínky. Tak nesmírné kraje asijské i moře, které leží severně po pravici i po levici, znají toto mé pohostinství. Po boji se mnou se vracejí králové. Již dlouho leží mé řemínky ladem (215) a vychladlá země pokrytá jen skrovně zuby prahne. Kdo se mnou sepiše smlouvu? Koho obdařím svou pravicí jako prvního? Brzy se všichni dočkáte téže pocty. Není zde úniku ani po zemi, ani vzduchem. Neoblomí mé srdce slzy – neproste – ani modlitby k bohům. Na jiných březích panuje Iuppiter. (220) Postarám se, aby žádná loď neproplula Bebrykijským mořem a Symplégady se srážely v prázdném oceánu.“

Takto mluvil, když tu hned vyskočil rozhořčený Iásón a s ním Aiakovci i synové Kalydónu, a Néleovec a před ním Ídás – to povstali hrdinové nejslavnějších jmen. (225) Ale již tam stál s obnaženou hrudí Pollux. Tu Kastora zachvátil strach, v žilách mu ztuhla krev. Vždyť nevidí zde boj před zraky élidského otce, nezní tu hlasitá přízeň z oibalovského hlediště ani známé hřbety Táygetu, kde se vítěz myje u rodných řek, (230) není zde cenou prokletého zápasíště kuň ani býk, odměnou jsou duše zemřelých a otevřená brána smrti. Amykos

s úsměvem obchází a prohlíží Polluka, který nemá hrozivé čelo ani svou mohutností nezbuzuje obavy a sotva jsou na něm znát znaky rozpuklého mládí. Spílá jeho odvážnému činu, (235) rozpálen vztekem koulí krvavýma očima. Nejinak se pohoršil Tyfóeus, již chlubicí se získanou vládou nad nebem i hvězdami, když se mu před vojem postavili Bakchos a první z bohů Pallas a dívčini hadi. Tak na něj dotírá a děsí jej hrozivým burácením: (240) „Ať jsi kdokoli, spěchej, nešťastný mladíčku. Sotva ti nadále zůstanou ty tvoje krásné tvářičky, nevrátíš matce svůj obličej, jak jej znala. Tebe vybrali nespravedliví druhové? Ty chceš zemřít rukou Amykovou?“ A už více nečekal, ukázal rozložitá ramena, široký hrudní koš (245) a hrozivé údy s beztvarymi svaly. Argonauti klesají na duchu tím pohledem, žasne i Tyndareův syn. Pozdě si znovu přejí, aby s nimi byl Herkules, a prázdným zrakem procházejí nešťastné lesy. Tu praví syn vládce moří: (250) „Pohleď, zde je tvrzený hřbet z nevydělaného býka. Nehledám pomoc v náhodě, ale navleč si řemínky, které máš.“

Domluvil, a aniž by tušil, že osud na něj doléhá, poté co vykonal kruté zločiny, teď naposledy nastavuje ruce sluhům, aby na ně připevnili zbraně. Stejně učinil i hrdina ze Sparty. V obou se vznítily hořká zášť, (255) ač se dříve neznali, a s rozbouřeným srdcem se řítí doprostřed syn Iovův i potomek Neptunův. Na obou stranách zní napjatým tichem nejisté modlitby. A otec Tartaros konečně posílá v dutém mraku žadonící stíny zabitých, aby se podívali na zasloužený boj. (260) Vrcholky nejvyšší hory jimi černají.

A Bebryčan hned jako prudký vítr z rozeklaného malejského vrcholu sotva dovolil, aby mladík pozvedl

hlavu, sotva paže, odevšad jej divokým nápirem žene střemhlav, nutí jej běhat v kruzích, po celém zápasišti jej zuřivě pronásleduje. (265) Druhý muž, bdělý strachem, <*> otáčí svou hrud' i zbraně hned sem, hned tam, šíjí stále nakloněnou dozadu, stále na špičkách na povrchu písku se vrhá vpřed a zase se vrací. Jako loď zajatá na zpěněném moři Pléiádami, kterou drží při životě pouze péče úzkostlivého kormidelníka, (270) pluje bez úhony po hladině rozbouřené soupeřícími větry, tak obezřetný Pollux dává pozor na rány a spartským uměním odvrací od své hlavy nebezpečí. Když konečně nechal hrozící běsnění i králův zápal odplynout k mrakům, pomalu na něj, unaveného, začal dotírat, sám plný sil (275) a rukama zasazoval vysoko rány. Ten den poprvé spatřil Amykovy malátné údy pokryté potem a jej s ústy vyprahlými, jak váhá. Ani jeho země, ani družina neznají unaveného krále. Oba muži si trochu oddechli a složili paže. (280) Jako když Gradivus přímo na bitevním poli oživuje Lapithy nebo Paiony a tiše se opírá o zaražený oštěp. Sotva se zastavili a hle, již se oba řítí k sobě, zápasnické řemínky znějí tou srážkou do daleka. Znovu povstávají s novou silou, s odpočatými těly. Jednoho povzbuzuje stud, druhého smělejší naděje, když už teď zná svého soupeře. (285) Z prsou se jim kouří po četných zásazích. Neschůdné hory odrážejí jejich steny. Jako když bdící Etna pozoruje dílo řemeslníků a Kyklóp připravuje výrobu blesků, pak města znějí údery na kovadlinu. Tu se Pollux vymrštil, připravuje si pravici, hrozí jí. (290) Bebryčan natočil tím směrem oči i celé tělo v domnění, že tak to má být. Pollux však levicí rychle uchopil jeho obličej. Druhové vzkřikli a dali náhle hlasitý průchod radosti. Král je

neočekávanou lstí pobouřen, zuří, Oibalův potomek před ním prchá, dokud neodezní první nával vzteku. (295) Je sám vylekán a vědom si velké opovážlivosti. Amykos se v bezmocném hněvu nerozvázně řítí na soupeře, touží po střetu s ním – vidí totiž v dálce jásat Argonauty –, pozvedá obě ruce s řemínky a útočí. Pollux vklouzl mezi ně (300) a sám míří na obličej krutého muže. Jeho naděje se však nesplnila, obě ruce dopadly na hrud'. Tím ještě více rozzuřený Amykos, hle, podruhé bije bez rozmyslu svými pažemi do prázdného vzduchu. Jakmile Pollux zjistil, že jeho sok pozbyl veškerého rozumu, <*> spojí kolena těsně k sobě, nastavuje bok, pronásleduje roztěkaného soka, (305) nestrpí, aby obrátil své kroky, uvádí jej ve zmatek, tísni jej kolísajícího a sám nadto zasazuje nerušeně rány do odvrácených zad. Amykova nakloněná hlava zní všemi druhy ran a on padá pod tíhou těch běd. Již stékají kapky po jeho spáncích, proudy krve zakrývají uši, dokud pádná pravice nepřetnula pouta života v místě, (310) kde první článek spojuje krk s hlavou. Když klesal, hrdina jej strhnul k zemi a rozkročen nad ním zvolal: „Jsem Pollux, vyslanec Amykel a syn Iovův. Mé jméno přineseš k žasnoucím stínům. Tak ať to vejde ve známost též na pamětním náhrobku.“

(315) Bebryčané se ihned rozprchli, žádná láska je nepoutala k zemřelému králi. Rychle mizeli v horách a lesích. Takový osud, taková ruka konečně zdržely Amyka v jeho zpupných činech, když chránil divoké kraje Pontu v naději v nikdy nevadnoucí mladickou sílu a život srovnatelný s životem svého mocného otce. (320) Onen nesmírný postrach lidí ležel roztažený a široko daleko zabíral pole, jako by se najednou zřítila

část letitého Eryku nebo celý Athós. Ani sám vítěz se nemohl nasytit pohledem na obrovské povalené tělo, dlouho k němu přibližoval obličej a obdivoval se mu. (325) Celý zástup hrdinů jej však jako o závod svíral v těsném objetí, těšilo je nést jeho zbraně, zvedat unavené ruce. Odevšad stále zaznívalo: „Bud' zdrav, pravý potomku Iovův, pravý Iovův synu! Ať žije Táygetos, slavný výcvikem k zápasu bez bázně i ona šťastná práce prvního učitele!“ (330) Zatímco pronášejí taková slova, přece viděli z jasného čela stékat stružky krve. Pollux si však, nevyděšen, vnitřní stranou řemínků vysušoval rány. Kastór zdobil jeho vznešenou hlavu i zbraně ratolestmi, spánky věncí svěžím vavřínem (335) a s pohledem upřeným na loď pravil: „Prosím tě, bohyně, zanes tento vavřín do otcovské země, spěchej přes moře s tímto věncem.“ Domluvil. Nato porázejí silnou sekýrou dobytčata a umytí v posvátných vodách usmířeného proudu se pokládají na travnatou zem. (340) Pak vrší na listy koláče a celou hostinu. Spartskému hrdinovi předkládají jako prvnímu vybrané kousky dobytčích zad. On pak po celou dobu hodování rozradostněn jása – tu pro chválu, které se mu od hrdinů dostalo, tu pro čestnou píseň pěvcovu – a dvakrát pozvedá poháry vítěznému otci.

Argonauti plují Bosporem; Orfeus zpívá o Íó

A už je volá denní světlo i vánky, hrdinové se znovu vydávají na moře, (345) kde Bosporos chrlí studené proudy. Ty překročila Íó, Nile, když ještě nebyla bohyně pro tvůj lid, od těch dob má zdejší moře své jméno.

Tehdy zbožný pěvec ze slavného Oiágrova rodu požádal o pomoc svou matku a pak zpíval o příbězích, které se zde udály, (350) o cestách Ínachovy dcery, jak jalůvka vyhnaná z vlasti putovala mořem. Zpíval a hrdinové napjatě poslouchali: „Naši předkové často vídali Iova sestupovat na zem a do argejského království Pelasgů, protože hořel láskovnou touhou po íasijské panně. Iuno cítila lest a ve starosti o své manželství (355) se snesla z nebe. Lyrkeiská zem i jeskyně, svědkyně odhalené viny, se rozechvěly před bohyní. Pak třesoucí se milenka vzala na sebe božskou vůlí podobu jalovice z ínašských luk. S jáсотem ji Iuno hýčkala, hladila po hrudi, s úsměvem zdržovala její vzdechy. (360) Zanedlouho oslovila takto Iova: ‚Dej mi nezkrocenou jalůvku, která se jen krátce pase na tučných argejských pastvinách a ukazuje růžky měsíce v rané fázi, daruj ji své milované choti. Já sama vyberu pastviny hodné milované kravky a nejlahodnější prameny.‘ Jakou lstí by jí Iuppiter mohl říci ne, (365) či jaké úklady by měl nalézt a zosnovat? Když se Iuno zmocnila svého daru, ihned mu stanovila za strážce Arga. Argos se jí jako strážce zamlouval, neboť měl po celé hlavě oči neznající spánek, jako když lýdská dívka poseje tkaninu purpurovými skvrnami. (370) Argos jalůvku nutil chodit do hor a lesů hemžících se divou zvěří, po neznámých stezkách. Často se kravka zastavila a snažila se poprosit, vypustit slova uzavřená v hrudi. Při odchodu pak naposledy políbila otcovský břeh. Zaplakala Amýmóné, zaplakaly vody Messéidy (375), zaplakala Hyperia a nataženými rameny ji volala zpět. A ona, když se její údy třásly znaveny blouděním nebo když se už chladný večer snášel z vysoké oblohy, ach kolikrát složila své boky na skálu! Nebo když už

ji dlouho sužovala žízeň, z jakých jezer pila, na jaké píci se pásla! (380) Kolikrát pod důtkami ztuhla její bělostná ramena děsem! Dokonce se odhodlala zemřít a chystala se skočit z vysoké hory. Tehdy ji nelítostný Argos rychle zahnal co nejnižší do údolí a zachránil ji pro libovůli své paní. Když tu náhle zazněla po arkadském způsobu dutá píšťala (385) a přichází okřídlený Kylléňan spěchající splnit otcovy rozkazy, na něžnou píšťalu hraje píseň a praví: „Proč chodíš odsud sem a tam? Hle, dopřej sluchu mým zpěvům!“ Jde těsně za Argem a vidí, že mu již již ochabují všechna víčka, že se poddávají sladkým snům, (390) tu uprostřed písne rychle máchne svým mečem. A už Íó kráčela zvolna poli ve své dřívější podobě obnovené Iovem – vítězka nad Iunonou – a hle, vidí Tísifonu s důtkami a pochodněmi, provázenou nářky z Tartaru. Při prvním pohledu na ni zarazila Íó své kroky (395) a znovu se oděla do podoby ubohé jalůvky. Nepamatuje si, ve kterém údolí, ve kterých horách se má zastavit, a při svém putování tak přišla i k vodám Ínachu. Jaká je z ní teď kráva, jak se liší od té první, kterou byla! Ani otec, ani vystrašené nymfy se nesnaží k ní přistoupit. (400) Proto znovu míří do lesů, zpět na neschůdná místa, prchá před milovanou osobou jako před Stygem. Nato je hnána řeckými městy a řekami se strmými břehy, dokud se po malém zaváhání neponoří do hlubokých vod, které se před ní objevily. Proudny mizí a rozechvělé moře znalé budoucnosti (405) daruje cestu kravce. Do dálky září vysokými rohy a hřebeny vln nadnášejí její tělo. Ale dívka, jejímž domovem je Erebos, letí vzduchem do bohaté Memfidy, aby předešla nově příchozí a mohla ji vyhnat z farské země. Nil se však staví proti Tísifoně,

vzdouvá se silou celého svého proudu (410) a žene ji a vráží na dno do písku a ona volá o pomoc vládce podsvětí i božstva krutého království. Rozesety jsou pochodně, široko daleko rozházeny důtky a z vyrvaných vlasů vytřesení hadi. A nezahálí zatím ani Iovova ruka. Otec bohů povstal a hřmí z vysoké oblohy, (415) projevuje svou péči. I sama Iuno se bojí jeho rozhodnutí. To vše zdáli, z vrcholku Faru, pozorovala Íó, již sama vřazena mezi bohy, již vlasy obtočeny zmijí a s hlasitě jášajícím chřestítkem. Naši předkové pak uvedli Bosporos v obecnou známost jménem bloudící bohyně. (420) Ať nám právě ona teď pomůže v naší námaze, ať sešle Jihovýchodní větry a proveze naši loď svou úžinou.“

Argonauti se setkávají s věštcem Fíneem

Dozpíval a plachet se zmocnily mírné vánky. Později Jitřenka zjevila Argonautům, že jejich noční plavba nebyla nadarmo. Vše, co vidí, je nové – blízko jsou thýnské břehy, (425) zděšené trestem věštce Fínea, kterého na sklonku života utiskuje strašná božská moc. Vždyť je nejen vyhnanec ze své země a zbaven zraku, navíc jej ještě sužují Tyfóeovy dcery Harpyje – nástroje Hromovládcova hněvu – a kradou mu jídlo od samých úst. (430) Takové nestvůry, takový trest trpí pro svůj zločin. Jen jednu naději má stařec: osud rozhodl, že ho jednou jeho moru zbaví Boreovi potomci. Proto, jakmile Fíneus poznal, že se už blíží Argonauti a jistá pomoc, sestoupil, opřený o hůl, až na samý kraj moře, (435) hledal loď a zvedal prázdné oči. Pak nepatrně vydechnul a volal: „Buď zdráva, dlouho očekávaná družino,

tak dobře známá mým modlitbám. Víím, kteří bohové vás zplodili, jaká cesta vám byla přikázána, posuzoval jsem nebezpečí vaší plavby, (440) to nedávne jsem pak vždy znovu probíral: kolik vás zdržel Vulcanův Lémnos, jak nešťastně bojoval Kyzikos. Cítil jsem také poslední bitvu na bebrykijském pobřeží, již jsem vám byl blíže a tou útěchou jsem konejšil svou duši. Nebudu teď vzpomínat, že Fíneus je zrozcem mocného Agénora (445) nebo že v mém srdci sídlí věštný Apollón. Spíše se slitujte nad mým nynějším údělem. Není čas plakat, že jsem za různých pohrom prošel svět a ztratil domov a blažený zrak. Pozdě je lkát nad řadou ran osudu, kterým jsem již uvykl. (450) Harpyje vždy hlídají mé jídlo, já nešťastný je nikdy nemohu oklamat. Hned se všechny snesou jako černý mrak v hrozivém víru, již zdálky poznám zvuk Kelaininých křídel. Rvou mi a odvlékají moji stravu, ve zmatku rozhazují potřísněné poháry, (455) řadí zde hrozný zápach, vzmáhá se přenešťastná bitva – já i obludy jsme stejně hladoví. Čím všechny pohrdly, co znečistily svým dotykem, co vypadlo z černých drápů, to mě drží takto při životě. A nesmím zlomit osud smrti, moji krutou bídu prodlužuje potrava. (460) Ale vy, prosím, vyplňte, co mi bohové předpověděli, pokud to nebylo klamné, vy ukončete můj trest. Jistě jsou s vámi, aby zahnali příšery, synové Boreovi, kteří mi nejsou cizí. Neboť já jsem králem bohatého Hebru a vaše Kleopatra se mnou kdysi sdílela manželské lože.“

Boreovi synové zahánějí Harpyje

(465) Při jméně aktejské sestry vyskočili Kalais a Zétés a ten promluvil jako první: „Koho to vidíme? Ty jsi onen Fíneus, slavný král odryského pobřeží? Ty jsi společníkem Foibovým a oblíbencem našeho otce? Ach, kde je dnes, kde sláva království i rodu? (470) Jak tě nahlodalo neštěstí a stáří, které k nešťastníkům přichází rychle! Teď ale zanech prosieb, neboť s tebou je naše odhodlání, pokud proti nám není hněv bohů, či jestli jej lze usmířit.“ Tu Fíneus pozvedl obě ruce ke hvězdám a pravil: „Nejdříve prosím tebe, hněve nespravedlivého Hromovládce, který mě nyní tísníš, (475) ušetři už konečně mého stáří, ať je naplněna míra. A já věřím, že bude. Neboť čím by bylo vaše odhodlání, chlapi, bez přízně nebešťanů? A nemyslete si, že já teď platím za provinění spáchané v zuřivosti či za hříšné zločiny. Mluvil jsem bláhově o osudu, o vůli Iovově, o rozhodnutích skrytých hluboko v jeho mysli, (480) která připravoval k náhlému uskutečnění na zemi. Já je v lítosti nad lidským rodem prozradil. Od té doby mne trápí tato zhouba a tma mne zahalila uprostřed slov. Již ovšem ustoupil jeho hněv. Ne náhoda vás z moře přivedla k našim břehům, ale sám bůh o své vůli.“ (485) Domluvil a – v tomto již jeho osud ustupoval – všechny vyprovokoval a pohnul obrazem krutého trestu. Hrdinové postavili lůžka, uprostřed příkrývek přijali starce, sami se rozložili okolo. Zároveň pozorovali moře i hvězdy a nabádali jej, aby jedl a zanechal starostí. (490) Když tu se náhle ubohý stařec rozechvěl a špičky prstů se vyhnuly blednoucím ústům. A nebyla ta pohroma ohlášena předem, ale uprostřed hostiny spatřili ptáky.

Šíří se hořký zápach, vane dech otcovského Avernu. Jen jednoho všichni napadli tlukotem křídel, (495) jen na jednoho se vrhli drápy. Kókýtský oblak rozvírá dychtivě tlamu a vzbuzuje odpor pouhým svým zjevem. Pak skropí zem i pokrývky na stolech – předmětech svých hrátek – odpornou močůvkou. Sviští křídla a pro zadrženu kořist panuje na obou stranách hlad. Hrozná Kelainó nezabránila totiž jíst pouze Fíneovi, (500) ale i svým sestrám. Tu náhle vyskočili Boreovi synové, s pokřikem se vznesli do vzduchu, současně jim otec popohnal křídla. Obludy jsou zmateny novým nepřitelem, z chřtánů jim vypadl lup a nejprve vystrašeně poletují okolo Fíneova domu, (505) brzy pak míří do výše. Haimonovci stojí zaraženě na břehu a upírají pohledy na rozptýleně poletující netvory. Jako když někdy s hřměním vybuchne pro Hesperii zhoubný vrchol Vesuvu, a sotva ohnivá bouře zkroutí horu, již popel halí města na východě. (510) Tak letí v divokém víru do dáli okolo národů i moří a není jim dáno usadit se v žádné zemi. Již míří k hranicím Íonského moře a ke skalám v jeho středu. Dnešní obyvatelé velkého moře nazývají ty ostrovy Strofadami. Tady Harpyje, unavené a supící ve strachu z příliš blízké smrti, (515) poletovaly ustrašeně a ztěžka nízko nad zemí a ohavným skřehotáním vzývaly otce Týfóna. Tu otec povstal a vynesl na zem noc, smísil výšiny s hlubinami a uprostřed temnot bylo slyšet hlas: „Již stačí, že jste sem zahnali bohyně. Proč se snažíte ještě dále vybíjet vztek na služebnicích Iovových, (520) které si vybral jako prostřednice velkého hněvu, ačkoliv sám vládne blesky a aigidou? Teď i on sám nařizuje, aby opustily dům Agénorova syna. Ony uposlechly a dle rozkazu

odcházejí. Brzy však i vy budete podobně utíkat, až na vás bude dotírat smrtonosný luk. (525) Harpyje si nikdy nebudou muset hledat novou potravu, dokud si lidé zaslouží hněv bohů.“ Bratři se zastavili ve vzduchu a nerozhodně poletovali na váhajících křídlech. Brzy však odlétli a vítězně mířili k posádce své lodi.

Fíneus radí Argonautům stran další cesty

Mezitím, když byla pohroma zažehnána, Argonauti znovu přinášejí první oběť Hromovládcí. (530) Tehdy opět chystají k lůžkům víno i jídla. V jejich středu sám Fíneus jako ve sladkém snu šťastně vzdychá nad zapomenutým darem chleba. Poznává nápoj Bakchův i vodu a diví se nezvyklému potěšení z hostiny beze strachu. (535) Když jej Iásón vidí, jak si hoví na lůžku, jak si užívá klidu a už zapomíná na dlouhý trest, obrátí se na něj prosebně s takovou žádostí: „Tvé modlitby byly naplněny, starče. Teď také mne zbav starostí a věnuj svou pozornost našemu snažení. (540) Zatím je ovšem náš osud stále šťastný, za významného božího přispění – pokud se dá věřit božské péči – jsme se pustili do tak daleké plavby po moři. Sama Iovova nejlepší dcera mi postavila loď a jeho žena mi dala královskou posádku. Ale má mysl pozbývá důvěru. Čím více se blíží Fásis (545) a onen úkol, nejtěžší ze všech, tím více mne trápí nastávající události. A nestačí mi už jen Mopsovy a Idmonovy věštby.“ Fíneus nepřipustil, aby kapitán dál prosil či mluvil, konečně si vzal stužky i vavřínový věnec a volá známá božstva. Žasne Aisonův slavný syn: (550) jako by Fínea nikdy nepostihl trest ani mor

seslaný Iovem. Tak velká důstojnost, tak obdivuhodný majestát prodchl jeho stáří. Nová svěžest pozvedla jeho údy. Tu začal zpívat: „Ty, který projdeš slavně všemi zeměmi a kterého s pomocí provázejících bohů (555) a dobrotivým uměním Palladiným sám Peliás vynese nečekaně ke hvězdám – hlupák jeden, když si myslí, že neuvidí roucho uprchlíka Frixa! –, vylíčím ti tvé osudy i místa, která navštívíš – tak se ti mohu odvděčit –, vylóžím ti, jak se události budou odvíjet i jejich výsledek. Ať sám Iuppiter, který mi brání odhalovat lidem jejich budoucnost, (560) je kvůli tobě původcem mé řeči. Odtud povede vaše cesta k ústí Pontu a k Symplegadám bloudícím hladinou. Ve své zuřivosti se srážejí uprostřed moře a dosud nespatrily žádné lodě. Když se k sobě přičenou, tisknou své vlastní skály, své vlastní útesy. Jako by se chvěla nejspodnější pouta světa, (565) hle, tu vidíš vrávorat zemi, vrávorají náhle i samotné domy. <*> A ony se znovu vracejí, znovu bojují v moři. Až připluješ blíže, spíše bohové, snad sami bohové ti pomohou a dají rozvahu. Ale jakými radami bych ti mohl pomoci ve tvém snažení právě já? Vždyť plujete k moři, (570) od něhož se drží daleko větry i ptáci, a dokonce i sám otec moře stáčí rozechvělé opratě pryč. Pokud se skály na krátkou chvíli zastaví, nastane-li někdy klid v pohybu, pak je třeba doufat v rychlou plavbu uprostřed jejich návratu. Sotva rychle dosáhnou samého okraje pobřeží (575) a již se řítí s novým hlomozem. Celé moře je v jejich područí a bloudí zmateně mezi nepřátelskými skalami. Na mysl mi ovšem znovu přichází ono známé božské rozhodnutí – budu totiž mluvit a ne planou nadějí vás utěším ve vašich pochybách. Když hněv Iovův na mne seslal ony krutě skřehotající ptáky

z podsvětí, (580) tu bylo slyšet z nebe taková slova: „Neplýtvej marnými prosbami a nehledej konec svých béd, syne Agénorův. Až pronikne-li mořem nějaká loď a zběsilé skály se zastaví v proudu, tehdy smíš doufat v naplnění trestu a v milost.“ (585) Tak pravil bůh. Proto buď vám budou divoké skály otevřeny, nebo se neúprosné Furie již vracejí ke mně na pastvu. Jestli ti ovšem bude dáno proplout uprostřed mezi útesy – tvá posádka je toho jistě hodna – a dostaneš se na širé moře, nejbliže leží království Lykovo, který se vrací jako vítěz od bebrykijských břehů. (590) Není na celém pobřeží Pontu mírnějšího člověka. Jestli blízko sídlící pohroma zde sklátí někoho z tvé vybrané posádky, neklesej na mysl, pamatuj na předeslané neštěstí a otuž svou mysl pro věci budoucí. Tam pod horskými jeskyněmi víří zhoubné vody jiný Acherón (595), vyvěrá širokou výpustí, plný kouře a temnou mlhou pronásleduje pole. Zanech za sebou nebezpečnou řeku, nevíšmej si osudu nešťastného lidu. I tak ti nebude dáno proplout kolem jen s jedním smutkem. Proč bych ti vyprávěl o Karambě vzcházející z útesu zahaleného mraky, (600) proč bych mluvil o vodách, jež víří Íris či Ankón? Nejbližší území odtud přetíná již Thermódón. Pamatuj – tam bydlí slavný rod Amazonek, vzešlý z mocného Gradiva. Tehdy nepovažuj jejich hordy za změkčilé. Vždyť jsou stejně a stejně mocné jako Enýo zesměšňující muže (605) a jako panenská bohyně, která nosí ohavnou Gorgonu. Ať dravý vítr nezažene tvou loď k těm hrozným břehům, až se bude dívčí oddíl při zpupné hře prohánět na zaprášených koních a výskotem se bude chvět země a jejich otec potřesením kopí vyvolá bitvy. (610) Neměj takový strach, ač jsou nadmíru divocí, z národa

Chalybů, jejichž trpělivé hospodaření se odehrává na tvrdých polích a jejichž ohnivé obydlí zní neustále tlukotem kovu. Nato následují v celém pobřežním kraji nesčetní králové. Jejich pohostinství není radno důvěřovat; (615) ať vaše loď pluje okolo přímou cestou se stejným vánkem v plachtách. Tak konečně přijdeš k proudu dravé Fásidy. Tam už jsou skythské tábory a počíná bratrský svár. Sám pak svou pomocí podpoříš drsné Kolchidany a svého nepřítele. Více nebezpečí už nevidím. (620) Náhoda ti rovněž dovolí získat vytoužené rouno. Ty však nevěř jen odvaze ani pouhým silám. Často je rozvaha mocnější než pádná pravice. Chop se pomoci, kterou ti sešle bůh. Nesmím už vyzradit tvůj poslední osud. Raději mlčím.“ Takto skončil (625) a své věštné umění znovu skryl pod tichou tmou.

Fíneus se loučí s Argonauty

Tu Iásón strhnul své druhy zmalátnělé náhlým strachem a přerušil průtahy i čas pro obavy. Sám Fíneus kráčí s muži na břeh ke kraji moře, aby je doprovodil. Tam řekl: „Jak se vám mám odměnit, (630) jak mohu projevit svůj dík, chloubu Boreova? Teď si myslím, že znovu stojím nad Pangaiem nebo v otcovském Tyru, že pro mne znovu vycházejí líbezná Slunce. Opravdu jsou ptáci zahnáni, odletěli? Nemám se bát, je bezpečné mé jídlo? Dovolte mi dotknout se vašich obličejů, (635) nechte mne vás obejmout, přistupte blíže k mé pravici.“ Domluvil. Hrdinové odrazili od země a břehy jim mizely z dohledu.

Argonauti u Symplégad

Všem hned přijdou na mysl Symplégady ve své divoké podobě, jejich nejbližší úkol. Přemýšlejí, kdy se objeví a na které straně. Jejich tváře jsou napjaty strachem (640) a unavené oči nepřestávají hlídat vody v různých směrech kolem, když tu v dáli uslyší zvuky zuřících skal. A nepřipadají hrdinům jako skály, ale jako část hvězdné oblohy svržená do hlubiny. Zatímco dorážejí rychleji, Argonauti vidí, jak moře prchá před lodí a jak totéž moře znovu ustupuje, (645) jak se hory naproti sobě rozcházejí. Chladný strach vyrazil všem vesla z rukou. Sám Iásón pobíhá po lodi přes zbraně, přes nejvyšší veslařské lávky, povzbuzuje je, natahuje prosebně ruce, vyzývá každého jménem: „Kde jsou teď vaše hrdé sliby, (650) velké výhrůžky, se kterými jste se se mnou vydali na tuto cestu? Jistě nás všechny při pohledu na Amykovu jeskyni ohromil tíž strach. <*> Přece jsme však stáli pevně a bůh nám pomohl v odvážném činu. Já věřím, že při nás bude znovu stát stejný bůh.“ Jakmile to dopověděl, uchopil veslo otřeseného Faléra, usednul na jeho místo (655) a vesloval. Hrdinové rozpáleni hanbou jej následují. Prudká vlna a moře prchající v protisměru pohánějí namáhající se muže v kruhu. Symplégady spojily v celém moři své hřbety a po střemhlavé srážce je znovu pouštějí zpět. Dvakrát zazněl hlomoz od nepřátelských útesů a skály narazily na skály, (660) dvakrát vyšlehl oheň v dešti stékajících kapek. Jako když z protržených mračen unikne do všech stran rozeklaný děs a oheň probleskuje temnotou bouře, valí se hrozivé hromy, vykřesané světlo trhá noc, strach jímá lidská ústa i údy. (665) Stejně

naplnil hlmoz moře; zpěňená sprška tryská a zdáli zalévá loď velkou masou vody.

Bohové se přitočili k moři, visí na něm božská vůle: co asi pořídí loď uzavřená mezi skalami, co houževnatá posádka? Jejich přízeň, získaná pro velký odvážný čin, váhá. (670) Jako první dala znamení blýskající aigidou panenská bohyně a mrštila ohnivou pochodní. Jakmile strmý útes ustoupil, již louč s útlým plamínkem proletěla mezi rozechvělými skalami. Mužům se vrátila odvaha i síla, když spatřili cestu. Aisonův syn zvolal: „Jdu za tebou, ať jsi kdokoli z bohů, (675) i když mne třeba klameš.“ Střemhlav se řítí středem burácení a ztratil se v černém dýmu. Když se hory stáhly zpět, začala loď unášet ustupující vlna a na otevřeném moři jim vstříc problesklo denní světlo. Ale kormidelník nemůže ani popustit oště a vztyčit plachty, (680) ani se opřít do vesel – vždyť jsou nad nimi Symplegady. Jejich stín padá na loď a skály se řítí k blízkému střetu. Tu Iuno a Pallas skočily současně střemhlav z nebe na útesy. Jeden krotí dcera Iovova, druhý jeho žena. Jako někdo, (685) kdo nutí býky obrovskou silou pod jeho a stáčí neochotné rohy k slabinám. Pak, jako by žár ohně vířil vody smíchané s pískem, tak se chvěje dno, stísněný mořský proud uzavřený na jednom místě se rozlévá přes skály. Všichni proti němu mocně zabírají vesly, razí si cestu nevelkou mezerou (690) a provedou loď mezi srážejícími se horami. Ale útesy přece zazněly na konci zádě a část – Ach běda! – zůstala zajata skalami; neboť zbytek byl přísouzen nebi. Argonauti vzkřikli, protože myslí, že se rozskočily oba boky. Jako poslední prchá před ranami balvanů sám Tífys (695) a z prostředku trosek se žene na prudkou hladinu. A nepodíval se dříve zpět

k moři zajatému útesy, ani jeho druhové se neodдали odpočinku, dokud již neminuli černé břehy a proudy vzdáleného Rhébu. Pak složili unavené ruce, dopřáli klidu hrudi vysušené supěním a roztřesené, (700) jako když Herkules a jeho druh Théseus po prožitém strachu u Avernu spojují svá bledá ústa k polibku, sotva je objaly první světelné paprsky. Kapitán ovšem nezapomíná na strach a starosti, ale s pohledem upřeným na moře volá: „Ach, jaký to úkol je nám dán božským losem! (705) Třeba přijdeme nakonec k toku Fásidy a přivítiví Kolchidáné nám dají rouno, jak však můžeme podruhé proplout mezi těmito horami?“ Takto mluvil, aniž by tušil, že skály již stojí na příkaz Iovův pevně spoutány navěky. Neboť tak to bylo dáno osudem v neměnné formuli, (710) pokud by kdy nějaká loď mezi nimi proplula otevřeným mořem.

Moře za Symplegadami

Tu moře, které po mnoho věků nemohla navštívit žádná loď, užaslo náhle nad plavidlem a celé území přilehlého Pontu i s jeho králi a vzdálenými národy je otevřeno. Nikde jinde neustoupily více břehy vylitým vlnám. (715) I když Tyrhénos i Aigón valí tak mocné proudy, přece chybí oběma Syrtám tolik vod. Neboť sem také země přivádí navíc mohutné řeky. Mám připomínat, jakou masu vody přidává ústí sedmiramenného Dunaje, jakou Tanais a žlutý Tyrás, Hypanis a Novás, (720) či kolik zátok otvírají maiótské vody? Tak šikem řek zlomil Pontos sílu hořké soli a odsud již ustupuje Boreovým ledovým větrům a s příchodem zimy snadno

zamrzá. A jak drsný mráz Medvěda napadá nehybné řeky (725) či vody zčeřené až ke dnu, tak moře leží po celou zimu jako pláň nebo ve vzdutých proudech strmí do výše a na této straně se dotýká v klikatých záhybech Evropy, na oné, zahnuo do podoby skythského luku, Asie. Tam věčně stojí nad mořem temné mraky, (730) denní světlo je nejisté, s prvními paprsky hlubina netaje, ani když se světlo na jaře vyrovná tmě, ale až po západu. Býka se konečně vrací ke svým břehům.

Argonauti u krále Lyka

Už se loď obrací k písčitém plážím Mariandýnů, hbitý Echíón vyhledal na pevnině krále se vzkazem, (735) že vybraní thessalští mužové – pokud sem kdy dolehla zvěst o jejich jménu – přišli sem. Ať dovolí unaveným hrdinům vystoupit na břeh. Zprávou o Achajích rozradostněný Lykos spěchá k nim a přivádí Iásona i celou družinu do královského paláce, nedávno ozdobeného trofejemi z Bebrykie, (740) srdečně je vítá a v kruhu Řeků pronáší tato slova: „Není to náhodou: myslím, že řízením božského osudu jste připluli k mým břehům vy, kteří sdílíte mou nenávist i hněv vůči běsnící Bebrykii, kteří jste získali stejný triumf nad divokým rodem. Nepochybná je věrnost u těch, kteří měli společného nepřitele. (745) Já také, ač vzdálen takovým kusem světa, jsem poznal Amyka a můj bratr leží poražen na krutém písku. Tenkrát jsem se tam blížil jako mstitel rozohněn, v plné zbroji, když vás napnuté plachty unášely středem moře. Amyka jsme spatřili v hnisu a čerstvé krvi, (750) byl na břehu podoben mořské obludě.

Nestěžuji si, že mi byla uloupena tyranova smrt, ani bych se více netěšil, kdyby padl v boji a mými zbraněmi, než když zašel pomstěn vlastním zákonem a když jsou zápasnické řemínky po zásluze nasáklé jeho krví.“ (755) Iásón převzal slovo: „Byl to tedy tvůj oheň v horách? Tvé vojsko jsem zahlédl ze středu moře?“ Promluvil a ukázal na syna Iovova: „Hle, zde je Pollux, kterému Amykos zaplatil se srdcem plným odporu.“ Lykos upírá na hrdinu obdivné zraky. (760) Nato zahájí uprostřed paláce slavnostní hostinu, vzývají společné bohy, na jejichž pokyn byla vyvrácena Bebrykie, a těší se jak z vyslyšených modliteb, tak z kořisti.

Médeia (nástěnná malba, Stabiae, 1. stol. n. l.)

KNIHA V

Idmonova smrt

Další den vzešel z Olympu pro hrdiny neveselý: Argejec Idmón klesl zmožen nemocemi a pod tíhou dravého osudu, dobře si vědom, že jeho věk se již naplnil. Iásón cítí, že Fíneus věstil dosud až příliš pravdivě, (5) a od této chvíle, po Idmonově smrti, se obává dalších smutků. Vystrojí svému druhovi náležitý pohřeb, darem přinesl umělecky protkávané roucho krále Dolionů a hostitel Lykos dal místo k poslednímu odpočinku v zemi. Mopsos vytrhnul se slzami v očích Idmonovy zbraně z vysoké přídě. Někteří porážejí tvrdé kmeny (10) a přinášejí je z lesů na hranici, jiní augurovi zdobí hlavu bílým listím a stužkami a propukli v pláč, když položili tělo na máry. Ten den připomíná každému jeho vlastní konec.

Argó přichází i o kormidelníka Tífya

Hle, mezi tím lkaním a posledními poctami, které mrtvému prokazovali jeho druhové, napadla Tífya, vládce nad lodí a strůjce jejího směru, (15) prudká nemoc a všichni ohromeni strachem pozvedají smutné hlasy ke hvězdám: „Apollóne, vládce luku, prosím tě, obrať se konečně k nám. Vrať nám, otče, právě tohoto muže, jsi-li jen trochu pohnut starostí o náš úporný

úkol, (20) který se již nachází na samém bodu zlomu a závisí teď cele na umění jedné rukou.“ Tak mluvili do větrů a nedokázali změnit neodvratnou sudbu. Jako když otce, kterého již neodvratně tíží osud, oplakává malý hlouček synů a zděšeně se modlí, aby zůstal zachován pro ně, slabé a dosud potřebující rodiče. (25) Nejinak si i hrdinové přejí, aby Tífys zůstal přede všemi neživu, třeba už nadešla jeho poslední hodina. Proti nim dotírá chladná smrt a hrdinům před zraky vyvstává nedávný obraz Idmona. Nadarmo se Argonauti snaží křikem zadržet tělo bez života a zdráhají se od něj odtrhnout. Nakonec přece jen položili chladnoucí údy na hranici (30) a plamenům věnovali slzy i marné oběti. Smutná hromada rostla těmi dary. Jakmile znaveni naposled objali mrtvého a zasyčely nenasytné louchy, tu se jim zezdalo, že sama jejich loď hoří a vysazuje muže uprostřed moře. (35) Aisonův syn nesnesl pohled na milovaná těla spalovaná na dvou hranicích a z hloubi srdce se kapitánu vydraly takové nářky: „Proč jsou bohové náhle tak nepřátelští? Které z našich skutků si zasloužily být potrestány? Ach běda, na bezpečném břehu se přede mnou zvedají dvě hranice současně. (40) Je moje posádka tak veliká, tak početná? Buď mě druhy uchvacuje neblahý den, nebo je já sám opouštím, hnán škodícími Furiemi. Kde je Tífys? A kde Idmón, náš věstec? Kde ten, který se vyrovná své maceše sesílající obludy? Budeme my dále brázdit moře bez tebe, potomku Thespií? (45) Neuvidím tě, jak z vysoké přídě pozoruješ shluknuté Pléiady a Medvědy, naše vůdce? Komu svěřuješ Argonauty a drahou loď, komu hvězdy? Kdo teď přikáže Aisonovi, aby si pokojně užíval nocí? Toto je odměna za tvou námahu, za to, že tvé oči byly

tolikrát okradeny o líbezný spánek, (50) a za mysl strachující se z přílišné blízkosti Kolchidanů? Ach, jak daleko teď ustoupila Fásis, jak daleko Aia! Také teď, pokud zůstala nicotnému stínu péče o nás, buď s námi, prosím tě, duchu, který předem víš, jaké nastane počasí. Napomínej kormidelníka své lodi.“ Když takto domluvil, (55) spatřil ve zmenšujících se plamenech již jen kosti hrdinů. Pak pravil: „Přece ještě nám v cizích krajích zbývá tato jedna útěcha. Vaše milé stíny nesmí od nás oddělit zdejší zem a kosti neskryje a neodloučí ani hrob, ani urna, ale budete s námi, jako jste vyšli na moře, abyste spojili svůj osud s naším.“ (60) Bez váhání mísili hrdinové ostatky svých přátel s oplakanými jmény. Pak navršili zelený pahorek ze svěžích drnů a Iásón svěřil popel do péče Lykovi.

Ergínos – nový kormidelník; Argonauti pokračují v plavbě

Všichni byli smutní a na rozpacích, která pravice by nejméně řídila loď. Ucházal se o to Ankaios i zručný Nauplios. (65) Dub však sám na pokyn osudu volá Ergína a poražení kormidelníci se vrátili na veslařské lávky. A jako se vítězoslavně nese býk, jenž získal vládu nad stádem a veškeré pocty i veškerá náklonnost se teď přenesly na něj, tak šťastný nastoupil svou první plavbu nový kormidelník. (70) Vždyť jasná noc bezpečně ukazuje Velkého medvěda. Příd' již zbrázдила mořskou hladinu a na zádi umístěná kotva propustila <*> zem.

Pak plují s Jižním větrem v zádech okolo chmurných břehů Acherúsidy a Kallichoru, známého nočními

slavnostmi na Lyaiovu počest. (75) A není klamná ta pověst. Ve zdejších vodách Bakchos opláchl thyrsy zbrocené krví z východu. Teď ještě si pamatujete, vlny, jak zde po boji a po překonání nejzazších soutěsek v Rudém moři burcoval své lenivé přívržence, jak zde rozezníval cymbály a do svých zmáčených rohů vetkával snítky révy. (80) Ráda by jej takto spatřila boiótská bakchantka i nešťastný Kithairón.

Mezitím však opovážlivá Pověst poletuje nejvzdálenějšími kouty podsvětí, naplňuje duchy velkou chválou synů a tvrdí, že jsou již spojena moře a Symplégady zejí otevřeny dokořán. (85) Touží chtivě pozvednout svůj zrak ti, ve kterých je dosud láska k dětem či soutěživá statečnost. Jejich osud je však nezlomný. Jen jeden, jenž leží v hrobě na tamním břehu, je vyslán, aby pohlédl na milou družinu. A Sthenelos jde. Jakého jej spatřila Martova Amazonka, (90) když ho, svého druha ve zbroji, pohřbil Herkules, tak se teď zaskvěl při výstupu z navršené mohyly na pláži. Zaleskly se vlny, jako by velké Slunce povznášelo svůj kotouč či nebe roztrásalo mraky. Hrdinové sotva spatřili ten výjev a už ho odnesla v temném stínu. (95) S bolestí v srdci se Sthenelos vracel do hluboké nicoty. Zatímco Mopsos žasnul nad znamením, zahlédl v dáli na kraji břehu mohyly i zahalil si hlavu a ulil vína popelu vyvolaného ducha. Dokonce odrysky vladyka pěl obřadně písně k usmíření viděných duchů, (100) svůj zpěv doprovázel hrou na zvučnou lyru a zanechal jméno písku.

Poté loď přijímala větry, které mocně vzdouvaly plachty, a uháněla podél celého króbialského pobřeží, podél Parthenia, které ti, Tífye, osud odepřel. Toť řeka nade všechny věrná Trivii, jak se věří, a laskavější než

mateřské vody Inópu. (105) Loď pluje rychle dál a brzy se jí skryjí hluboko za obzor také vrcholy Krómny, bledý Kytóros i ty, Erytheio. Noc se již vrací na nebe. Plaví se těsně kolem vysoké Karamby a na mořské hladině se chvěje stín mocné Sinópy. Bohatá Sinópé objímá assyrské zátoky, (110) kdysi byla nymfou, která se vysmála Iovově svůdné vášni a neochvějně odolala nebeským nápadníkům: nejen Halys, netoliko Apollón byli oklamáni lstí milované bohyně.

Zde jim Štěstěna přivedla laskavou náhodou nové druhy: Autolyka, Flogia a Deileonta, muže, kteří šli za Herkulovými zbraněmi. (115) Jejich nejisté putování je zde zadrželo. Jakmile spatřili řeckou posádku a pelagickou loď, řítí se rychle ke kraji moře a prosí, ať jen je přijmou za své druhy. Kapitán má radost, že jim přibyla nová jména a že se opuštěná vesla mohou opět pro něj otáčet. (120) Míjejí Halys i Íra, tekoucího v dlouhých oklikách, a Thermódón, který i uprostřed moře divoce hučí, řeku to zasvěcenou Martovi, přebohatou na kořist. Vždyť panny jí obětují koně i zaslíbené sekyry, kdykoli se vracejí ve velkém triumfu Kaspijskou bránou, ve vleku za sebou Massagety a Médy. (125) Jsou pravými potomky svého rodu, jejich otcem je bůh. Zde zamířili Argonauti více na hlubinu, a nezhrdli tak Fíneovým varováním. Sám kapitán se obrátil k tvářím nových druhů a pravil: „Vy mi teď zatím vyprávějte o bitvách, o vítězných půtkách (130) mého Herkula i o svých skutcích na břehu Martově.“ Domluvil a tiše, se srdcem plným lítosti, poslouchá o válečných vozech, o strastech při válce s pannami: která první pustila otěže a padla, kterou polomrtvou odnesla otcovská řeka v krvi, (135) která odhodila od boku štít i sundala z ramenou toul

a prchla, jak ji však brzy dostihl Herkulův šíp a zasadil jí ránu, jak Zběsilost a otec, který měl záhy plakat, povzbudili dívky ozbrojené sekýrami, jaký strach rozlévala sama jejich vůdkyně, jak běsnila v šicích, jak se její opasek blyštil zlatem.

(140) Na sklonku noci je z uzavřených jeskyň země slyšet neúnavná práce Chalybů. Tví dělníci prohánějí své nástroje, Marte. Zní práce oněch rukou, které jako první stvořily válku, krutou pohromu všech zemí. Neboť dříve než vyhrabaly neznámé železo z jeho tvrdého lože, (145) dříve než vyrobily meče, putovala Nenávist slabá, beze zbraní, Zběsilost byla bezmocná a Furie liknavé. Nato nechají hrdinové za zády útesy Genétského Iova, pak zelená jezera Tibarénů, kde těhotná žena balí muži hlavu do čepce – a on v něm zahálí – a po porodu jej sama hýčká. (150) A vás také Mossýnoikové, kteří jste užasli při pohledu na plachty neznámé lodi, i vás Makrónové z vysoko položených chatrčí a kočovné Byzéry i břehy pojmenované po Filyře, které koňským kopytem dusal Saturnus.

Argonauti plují kolem Kavkazu, kde Herkules osvobodil Prométhea

Pak je vidět nejzazší zátoku a kruté lože Prométheovo, (155) Kavkaz tyčící se do chladného severního vzduchu. Onen den sem tehdy náhodou přivedl také Herkula, aby pozdržel Títánův osud. Již opřený z obou stran bral do rukou drsná pouta a trhal je s nánosem zašle jinovatky, až je vyrval z hloubi skal vysoko v horách, (160) opíral se přitom více o levou nohu. Rozezní se

širý Kavkaz a spolu s vrcholkem hory lehly vzápětí i stromy, toky řek se oddělily od moře. Nastane lomoz, jako by Iuppiter z výše ranou srazil nebeský hrad nebo jako by Neptunova ruka zasáhla hlubiny země. (165) Zachvěl se nezměrný břeh Pontu, zachvěl se celý Hibér ležící před Arménií, a když se do hloubky otráslo moře, pocítili Argonauti strach ze Symplégad nechaných za zády. Jak se hluk blížil, bylo slyšet dunění ocele, častou námahu hory z páčených skal a hlasité volání Títánovo, (170) když mu Herkules trhal přibité údy od útesů. Oni ovšem, Herkulovi druhové, ve své neznalosti pokračují dál cestou. (Kdo mohl vědět, že Herkules teď prodlévá v těchto horách, či kdo by se znovu chápal již opuštěných přání?) Jen se z mořské hladiny díví břehům pokrytým rozházeným sněhem, odlomeným skalám, (175) obrovskému stínu umírajícího ptáka nad sebou a vzduchu provlhlému tmavými dešti.

Argonauti přijíždějí do Kolchidy

Jak se Slunce sklánělo blíž, ozařovalo vlny a poslední světlo začalo ukazovat již unavené posádce vytouženou Kolchidu, kde se mohutná Fásis řítí zpěněným ústím vstříc oceánu. (180) Všichni současně poznávají místa jim souzená, připomínají si jejich znamení i řadu národů, které navštívili, a plují s lodí na řeku. Současně Pallas zahalená jiskřivým ovzduším a Iuno zastavily vůz tažený okřídlenými koňmi.

A zatímco kapitán vjíždí mohutným úderem vesel na kraj říčního ústí, (185) vidí zátoku porostlou topoly a nad zelenou hladinou, uprostřed vršku, hrob příbuzného

Frixa. Vedle něj stojí vytesána z parského mramoru jeho nešťastná družka na cestách, jeho sestra, rozrušena strachem tu z kruté macechy, tu z moře, bojící se položit ruce na berana. (190) Tehdy Iásón přikázal druhům, aby ustali ve veslování a poprvé upevnili kotevní lana, jako by vpluli do Pagas, na domovskou řeku. Sám pak řádně konal úlitbu posvátným vínem z těžké misky, vyzýval stín a takto pravil k oltáři: „Prosím tě, Frixe, při našem příbuzenství a při stejných nebezpečnostech, (195) která jsme zakusili, veď mne v mém podniku a ochraňuj mne na těchto březích, když jsem proplul tolik moří a zažil tolik prchajících hvězd pod severní oblohou. Buď nám nakloněn, Frixe, a vzpomeň <*> na svou vlast. I ty teď, která jsi marně pohřbena v prázdném hrobě, dej nám příznivé znamení, mořská bohyně, a připoj se ke svým krajanům. (200) Kdy se po tobě znovu poplavím? Kdy pozná zlaté rouno Séstos a nešťastné vody? Vy také, lesy, i vy, břehy hostitelské Kolchidy, otevřete se, kde se na posvátném stromě blyští bohaté rouno. Pak ty, Fásido, potomku plodného Iova, která ses narodila (205) pod sněžným nebem arkadské nymfy, dovol, ať jen po klidné řece pluje Palladina loď. Ani dary, ani oltáře ti nebudou chybět v mé zemi. Čeká tě, Fásido, obraz uctíváný řekami, tak velký jako Enípeus a jako otec Ínachos vinoucí se ve zlaté sluji.“ (210) Domluvil. Loď se otočila, aniž by se kormidelník o to přičinil, a hned se přídí zase vrátila a neklamným znamením mířila k ústí řeky, kde se stýká s mořem. Iásón zvolal: „Hle, jak slibuješ a voláš nás, vrátíme se.“ Když se tak pomodlil, přikázal druhům, aby z vysoké přídě sundali zbraně. (215) Nato si vzali dary Bakchovy a Cereřiny, aby se posilnili pro každý případ, a v dlouhé řadě se položili na zelený břeh.

Začínají dobrodružství Argonautů v Kolchidě. Události před jejich příjezdem

Teď začni jiné zpěvy, bohyně, a vypověz boje thessalského prince, které jsi spatřila. Má mysl na to nestačí, nevládnou dost darem slova. Dostali jsme se k šílenému a bezbožnému spojení s dcerou, (220) k tomu, jak se loď zachvěla pod hrozivou pannou. Již se mi zjevují prokleté boje na pláních plných oblud. Nejprve však vylíčím lstivost a úskoky záluďného syna Slunce, jenž si zasloužil, aby byl oklamán, aby byl opuštěn. O tom teď bude můj zpěv. Ve skythském městě boha Sola naplnil Frixos (225), již ve starším věku, osud trudného života. Ihned po jeho smrti se náhle na nebi objevil podivný plamen a ve velkém souhvězdí Beran – ten bouřil všechna moře. Rouno pak sám Frixos ponechal v Martově stinném lese jako jasnou památku na prožité nebezpečí – (230) ta ohnivým kovem zahaluje dub. Jednou se také v době mlčenlivé noci zjevil coby nehmotný duch a tchána vyděsil jeho mohutný hlas: „Ty, který jsi mně, vyhnanci z vlasti hledajícímu domov, dovolil usadit se v těchto končinách (235) a brzy jsi mi nabídl dceru a vyžádal si mne za zete, tobě zbude jen padlé království a žal, až bude rouno ukradeno z ospalého háje. Mimo to ať se Médeia, nyní zasvěcená podsvětní Dianě a tančící posvátné tance, uchází o zasnuby s kýmkoliv z nápadníků, (240) ať nezůstává jako panna v otcově království.“ Domluvil a současně se zdálo, že v natažené ruce podává osudnou kožešinu. Tu se od domnělého zlata rozlila vysoko po vykládaném stropě záře. Aiétés chvatně vyskočil celý roztřesený z lůžka a modlil se k božskému otci (245) i k jeho vozu

vzcházejícímu z východního pobřeží: „Tato modlitba platí tobě, otče, záštito mého osudu, která všechno zříš. Teď napni svůj zrak po světě a po celém moři. Bud' mí lidé, nebo cizinci mi usilovně kladou skryté nástrahy – ty první mě o tom zprav. (250) Ty také, Marte, bud' na stráži, vždyť rouno se skví na tobě zasvěceném dubu. Ať jsou v háji pohotově tvé zbraně a polnice ať zvučí a tvůj hlas nechť zní do nocí.“ Sotva domluvil, sklouzl z kavkazských hor had, ne bez boží vůle, rozvinul své závitky, otočil jimi celý les (255) a zahleděl se do dále k řecké zemi. Proto je Aiétés bdělý stran Frixových věš-
teb, aby zabránil všem hrozbám, a Médeia, jejíž mládí není dosud zralé, je coby panna zaslíbena ke sňatku s albánským princem.

Mezitím děsí město znameními a hroznými zjeveními bůh, (260) jenž vždy varuje předem. Jsou patrné známky pozdějšího neštěstí. Kněz káže, aby zhoubné rouno bylo navraceno zpět, aby bylo posláno jako příčina neštěstí Haimonii. Naopak syn boha Sola zvažuje Frixova napomenutí a s těžkým srdcem je zavrhuje. Nestará se pán o lid, (265) pokud jen je jeho záchrana jistá. Tehdy se na něj obořil Persés, královi v pořadí nejbližší a bratr z matčiny strany. Za Persem jde dav, když našel vůdce. Král však, rozvášněn hněvem, vyráží z vysokého trůnu, vrhne se na staršiny a napadne s mečem Persa, (270) jako by tento choval naději, že takovými činy a vrtkavostí lidu mu padne do rukou vláda. Nato se Persés dá chvatně na útěk, nese si s sebou známky krutosti a pobuřuje řečmi celý sever. A již je zde, před městem, s králi a jejich nesčetnými tisíci. Zastavil se po prvních marných bojích proti hradbám. (275) Onen a následující den jsou na obou stranách

dány k pohřbení padlých druhů, když tu, v době příměří, připluje, jak bylo osudem souzeno, k aiským břehům thessalský kapitán.

Bohyně osnují plány na podporu Argonautů

Noc se slitovala nad lidským pokolením i nad jeho útrapami a znovu přinesla znavené zemi vytoužený klid. (280) Iuno však a panenská dcera vznešeného Iova se dělily o své nejtajnější úmysly a různé starosti, které nosily v duši. Nejdříve promluvila Pallas: „Proti komu napřeme svou velkou moc? Vidíš, jaké boje vedou Kolchidané a jak se teď poměry mají. Na této straně Persés, na oné šikuje vojsko s nerovnými silami Aiétés. (285) Ke kterým zbraním se přidáme?“ Iuno jí odpověděla: „Neměj obavy, že bych ti snad odepřela tvůj milovaný boj. <*> Námaha čeká tvou aigidu, čeká i mé koně. Jsem v mysli pevně rozhodnuta přidat se k Aiétovým lidem. Vím ovšem, že královo srdce je zrádné: (290) nijak se Argonautům neodmění. Tu ovšem já sama nastrojím jiné úskoky, započnu jiná díla.“ Pallas řekla: „Prosím, nechť je tomu tak, neboť tvá moc se musí spojit s mou, aby se do řecké země mohl vrátit Iásón i loď, kterou jsme samy stavěly, (295) a aby po bouřlivé pouti na moři nakonec spočinula na našem nebi.“ Takto tenkrát nebešťané jednali pro slávu lidí.

Iásón předestírá svůj plán

Vyděšení Argonauti však nikdy nepřestáli smutnější noc, naplněnou takovým strachem. Ničeho nedosáhli nalezením Fásidy, ničeho zkrocením vln Symplégad. (300) Vše je zatím, dokud nedorazili k městu velkého krále, nejisté a závislé na pochybném výsledku události. Obzvláště Aisonova syna, plného starostí a osnujícího mnohé plány, nerozhodná mysl vhněla v různé obavy. Jako když Iuppiter mrští blesky z vysokého hradu, (305) kdykoli jítí Pléiady, sesílá déšť smíšený s hromy nebo mrazivý sníh a celá pláň je poté zahalena v bílé poryvy deště nebo když otevírá velkou bránu krvavé války či sesílá jinou ránu osudu na zatvrzelé lidstvo. Tak teď kapitán, zmítán ve svých pochybách hned na tu, hned na onu stranu, (310) častými stony rozechvíval hrud', přeje si, aby už konečně vzešla milostivá Jitřenka a nastala doba jistého rozhodnutí. Pak se obrátil k mlčenlivému shromáždění mužů, jejichž napjaté obličejy byly upřeny k zemi, a řekl: „To, po čem jste s velkou odvahou toužili, čeho se děsil starý věk, (315) hle, jsme u toho. Takový kus světa jsme po mořích propluli. Neoklamaly nás tisíce cest oceánu ani pověst, že syn Slunce Aiétés panuje uprostřed severních krajů. Proto, jakmile světlo pokropí mořskou hlubinu, musíme vejít do domů ve městě a prozkoumat smýšlení neznámého vládce. (320) Sám nám dá souhlas, domnívám se, naše přání se jistě dá vyprosit. Jestli však naduté odmrští naše prosby a slova – již nyní obrňte svou mysl vůči odmítnutí –, ať je spíše stanoveno, jak přivezeme rouno zpět do vlasti: <*> v tísní vždy pryč s ostychem.“ (325) Domluvil a losuje ty, kteří ho budou do skythského města doprovázet. Je

jich vybráno devět ze všech hrdinů. Pak se spěšně dali cestou, která byla nejbližší ke Kirkejskému poli, a po rozbřesku dne mířili ke králi.

Médeino první setkání s Argonauty

Když Médeia, v noci shodou okolností vyděšená hrůznými viděními seslanými bohy, (330) spatřila, že temnoty jsou konečně ty tam, vyskočila z lůžka a šla vstříc líbezné ranní záři prvních slunečních paprsků a k řece, která čistí noční hrůzy. Vždyť zatímco v tichém domě hluboký klid tížil její ospalé údy a dívka neměla žádné starosti, (335) zdálo se jí, že s hrůzou vychází z Hekatina posvátného háje. Když pak šla k milujícímu otci, stanulo mezi nimi do výše moře, ona žasla obklopena nesmírnou hlubinou a bratr se snažil ji následovat. Nato uviděla stát děti, třesoucí se strachem ze zamýšlené vraždy, (340) a sebe, jak si rozechvěle třísní ruce krví a pak propuká v pláč. Zmatena těmito hroznými sny mířila ke břehu a proudům Fásidy, doprovázena davem stejně starých Skytánek. Jako Proserpina, když vedla tance po květnatých svazích jarního Hyméttu nebo pod sicilskými útesy, na jedné straně kráčela po boku Palladině, (345) na druhé ruku v ruce s milovanou Dianou, vyšší než ony a všechny ostatní družky, dříve než zbledla a než se při pohledu na Avernské jezero ztratila veškerá její krása. Taková byla dívka z Kolchidy se stužkami ve vlasech ve světle dvou loučí, dosud ještě nemající v nenávisti své ubohé rodiče. (350) Jakmile spatřila zdáli od chladných vod řeky mlčky přicházet muže, stanula a se strachem v hlase se smutně zeptala

chůvy: „Co je to za lidi, matičko, kteří jako by ke mně šli v rozhodném šiku? Jsou tu, já sotva znám jejich zbraně i šat. (355) Dej se na útěk, prosím, poohlédni se po bezpečném úkrytu v lese.“ Naslouchala jí Hénioché, letitá strážkyně panenské cudnosti, jíž byla svěřena výchova mladého děvčete. Pak dodávala odvahu své zděšené chráněnce povzbudivými slovy: „Neblíží se to k tobě nepřátelské hrozby ani žádné násilí, (360) není důvod se bát. Již vidím roucho zářící nagem z ciziny a stužky a lístky mírumilovné olivy. Jsou to Řekové, vše na nich je nadmíru podobné řeckému Frixovi.“

Tak promluvila. Protože předlouhé starosti a velká námaha strávily kapitánovu mužnost, (365) Iuno po něm rozlila čerstvou svěžest a růžovou zář mládí. Již svým skvělým zjevem převyšuje Talaa i Ampykova syna a i Tyndareovce s hvězdami ve vlasech. Stejně jako když Sirius na podzim ještě více přiostrí svůj oheň a noc plná komet – světlonosných loučí – se zapálí divokým zlatem, (370) pak je mdlý Arkás i mocný Iuppiter. Nechtěla by pole, aby takto v nebi zářil, nechtěly by to ani řeky, už teď ve svých pramenech rozehřáté. Ačkoliv strach ochromil princeznu v tichém údivu, (375) přece malinko ustoupila a s obdivem žasla pouze nad kapitánem. Stejně i on ulpíval zrakem mezi tolika dívkami neznámé družiny jen na ní a věděl, že ona je paní a vůdkyní toho davu. Oslovil ji: „Jsi-li bohyně, přišla-li v tobě ozdoba vznešeného Olympu, myslím, že toto jsou louče a toto tvář panenské Diany (380) a že kavkazské nymfy tě vedou bez toulce, těšící se z míru, ke svým řekám. Je-li ovšem tvůj domov na zemi a rodem pocházíš odsud, jsou šťastní svou dcerou tví rodiče a ještě šťastnější ten, který si tě jednou odvede a připojí tě k sobě na dlouhá

léta. (385) Pomoz však mužům, královno. My, družina z cizí země, řečtí velmožové, plujeme sem, abychom vyhledali tvůj dům. Prosím, veď nás k vašemu vládci, ať je to kdokoli, a jako první nás pouč, kdy a jak s ním mluvit. Neboť bůh mi, ustaranému a neznalému zdejšího kraje, (390) seslal tebe. Tobě svěřuji naše duše i vše, co máme.“

Domluvil a stanul v očekávání, co na to vylekaná dívka. Ona malinko zaváhala v panenském strachu a pak takto odvětila: „Je blízko ten, kterého hledáš, Aiétés, můj otec, a i samotné město, pokud dokážeš rozpoznat přírodní stezky. (395) Běžte dál pod vedením této služky. Ostatní přístupy k městu jsou totiž obsazeny rozlehlými vojenskými tábory bezbožného nepřítele.“ Tak promluvila a nato stočila své kroky k otcovské řece, kde nadarmo s prosbou obětovala děsivé Noci.

Iásón se za služebnou spěšně vydal dále na cestu, (400) zahalen oblakem. Vždyť královská Iuno nedovolila, aby byl spatřen, aby o něm dříve k Aiétovi nedorazila zpráva. Již byl mezi lidmi uprostřed města, nepoznán, když se jeho průvodkyně dala do řeči: „Jsme u oltáře otce Slunce. Sem brzy přijde dle svého zvyku do otcovy svatyně král. (405) Zde naslouchá velmožům i prosbám lidu, přístupný jejich přimlouvám: přítomnost jeho otce jej nabádá ke spravedlnosti.“

Argonauti pozorují obrazy v kolchidském chrámu

Zmlkla a hrdinové rychle míří k prahu, který jim ukázala. Stejně jako by předstoupili před tvář boha s paprsky a před pravý palác věčného světla, taková

záře se blyští v domě. (410) V oceánu stojí železný Atlás a vzduťatá vlna se tříští o jeho kolena. Uprostřed pak přes záda starce bůh žene vysoko své zářivé koně a na klenuté nebe přinesl den. Vzadu jej následuje na menším voze sestra a v těsném chumlu Pléiady a mokrá souhvězdí s vlhkými vlasy. (415) Potěšen pohledem na různé obrazy v chrámu, se nato vůdce neměně dychtivě obrací k oběma veřejím a pozoruje zde prvopočátek a původ Kolchidánů. Jak nejprve král Sesóstris vypo- věděl válku Getům, jak poděšen porážkou svých vojsk odvedl část svého lidu zpět do Théb k domovské řece (420) a jiné jak usadil na pláních u Fásidy a přikázal jim, aby si říkali Kolchidáné. Oni postrádají Arsinou, líbezný klid na slunném Faru a úrodný rok bez dešťů a již mění svá jemná roucha za sarmatské kalhoty. (425) Bůh barbarské Fásidy, rozvášněný touhou, pronásle- duje v domovských horách Aiu. Ona, zmatena dívčím strachem, odhazuje rozechvělý toul, již ji v pobíhání opouštějí síly a bůh ji poraženou poutá hbitou vlnou. Oplakávaly mladičkého Faethonta jeho topolové sestry (430) a černý kotouč klesal do ustrašených vod Éridanu. Téthys však stěží sbírá jho a rozmetanou nápravu a při- vádí zpět Pyroenta, bojícího se otcova žalu. Mulciber dokonce s věštným uměním vytepal do brány zlaté rouno i to, že jednou přijdou Řekové. (435) Argejská sekýra teše pagasské borovice a již stejná bohyně ohýbá vesla i stáčí plachty, sama pak vystupuje na palubu a ka- pitán obnaženou pravicí volá posádku. Zvedá se Jižní vítr a na celém moři je vidět jediné plavidlo, tuleni se radují z odryské písně. (440) Při ústí Fásidy se objevují rozrušení Kolchidáné a princezna opouštějící otce, který na ni zdáli volá. Naproti bylo město, obklopené

dvěma moři: byly tam hry, písně, svatební pochodně v noci a zeť radující se z královské nevěsty; opouští svou předchozí ženu. (445) Ze střechy shlížejí mstitelky Furie. Jeho manželka chřadne v ložnici, rozběsněná pro souložnici, připravuje roucho a korunku s drahokamy, zhoubný to dar, když prve v skrytu zalkala nad všemi svými útrapami. Tím darem se nešťastná milenka zdobí u otcovského oltáře. (450) A již ji uchvátil červený jed a ona vrhá celý palác v plameny. Ty roztodivné výjevy vytepal bůh ohně pro Kolchidány, kteří ještě nevěděli, co je to za trampoty, či, kdo je ta, která nasáklá krví tepe vzduch okřídlenými hady; přece je však nenávidí a odvracejí od nich zrak.

První setkání Argonautů s Aiétem

(455) Táž hrůza, která opanovala Argonauty před obrazy, se k nim vrátila, když zrozenec boha Sola vstou- pil do otcovy svatyně. Po jeho boku syn Apsyrtos, na samém prahu mládí, potomek hodný svého děda, jehož nevinnost by zasluhovala lepší budoucnost. Pak nastáva- jící zeť Stýros, který přišel od albánských břehů, (460) válka však odložila jeho sňatek. Poté Frontis a Argos – Aiolovci – a jejich bratr Melás, které všechny zplodil přistěhovalec Frixos, a současně s lehkým oštěpem Kytisóros. Za nimi jdou ostatní, které Títánova zem zvolila zvláštní poctou za svou radu starších, a králové vyburcovaní k boji. (465) Tu Iásón pokynul svým druhům a protrhl mlhu jako hvězda. Nezvyklé světlo zalilo Kytajce. Seběhnou se, vyptávají se hrdinů, tážou se, co podnikají, co přinášejí. Když Iásón viděl, že dav

po jeho prvních slovech užasl, že již ztichl šum, (470) zblízka takto oslovil udiveného vladaře: „Králi, Hyperionovče, bohové stanovili, abych tě vyhledal přes tolik moří, žes hoden první lodě. Jestli kdy syn naší země Frixos zde zmiňoval jakousi Thessalii a jisté Pelasgy – (475) hle, stojíme před tebou my, kteří jsme zažili tolik nebezpečí, překonali tak hrozné bezcestí. Já sám jsem Frixův pokrevní příbuzný, neboť předky nás obou jsou týž Krétheus a Aiolos a Iuppiter s Neptunem a nymfou Salmónidou. Mne sem nepřihnal meč a otcovský oltář, (480) ani jsem nepřiplul o své vůli, ačkoli tvé jméno je známé v thessalských krajích. Koho by těšilo setkat se bez rozkazu s tolika mořskými příšerami? Kdo by chtěl vplout do hukotu Kyanejských skal? Peliás, který vůli osudu vládne největšímu území, kam až sahá božské působení tvého otce Foiba – tolik měst mu spaluje kopce, (485) tolik má překrásných řek s věčně bdělými rohy –, ten mne sužuje svými rozkazy, on mi ukládá různé úkoly, jako král, syn Sthenelův, vysílá do světa, pryč z Argu, svého krajana, velkého Herkula. Přece snášíme drsné jeho vladařů a já se nezdráhám poslechnout, ač jsem lepší člověk. (490) On mi přikázal, abych mu za cenu jakéhokoliv nebezpečí přinesl rouno zlatého berana. Buď ke mně milostiv, prosím, a považuj za mou zásluhu, že jsem rozkaz přijal a předem tušil, že tě zastihnu jiného, než v jakého doufá a přeje si Peliás, že tvá pravice mi bude lepším spojencem. (495) Kdybych se rozhodl dosíci svého cíle krveprolitím v krutém boji, dávali mi své lodě Ossa a Pindos a více králů, než kolik šlo dříve za odvážným Bakchem či Perseem. Mne sem však přivedla holá důvěra, moc svaté spravedlnosti a přízeň, kterou nás spojil prostředník Frixos, (500)

a již tví vnukové, zrození z našeho rodu. A nepřišel jsem přece k fryžským králům, ani k území básníci Bebrykie jako někdo, kým mohli zhrdnout. Ať nás kdo oklamal nebo přivítal s úctou, vrátili jsme mu jeho dary a on poznal, že jsme z božského rodu a že loď patří vznešené Minervě. (505) Stěží jsme konečně dosáhli Kolchidy, po které jsme toužili v dlouhých modlitbách, a vidíme, že pověst o tobě nelhala. Jen nezavid' Argonautům jejich slavné činy. Nežádám o cizí věc, která nepatří naší zemi – pokud je v prosbách místo pro slušnost –, (510) a myslí si, že dáváš rouno Frixovi, že on je nese k otcovským Penátům. Na oplátku ty přijmi darem, co jsem přivezl přes přemožený oceán: krvavě rudý plášť z tainarského kotle, uzdu a meč rozpálený lesknoucími se drahokamy – toť chlouba otcova, plášť pracně utkala matka, (515) uzdu pak užívali lapithští jezdci. Dovol vyměnit si dary, spojit se se skythskými domy: nechť zví divoký hněv mého krále, jakého vládce získal v tobě pod hrozným nebem Kavkaz a jak pod tvou správou pozbývá drsnosti.“

Když Iásón mluvil, král se hrozivě zachmuřen již dlouho ovládal (520) a tajně hořel hněvem. Jako mlčenlivá vlna, když se vzdouvá z hlubiny, chytá se Jižního větru a jím roste, tak barbar z hloubi duše pozvedal své rozhořčení a reptal hned proti troufalosti cizince, hned, běda, že jeho království je zrazeno Řekům. Dokonce již lituje, že s tak přístupnou myslí přijal Frixu (525) a že Skythie pozbyla strachu. Teď potřásá hlavou a vysmívá se jinochově marné naději. Co to činí ve své šilenosti, že žádá rouno od hada? V myslí ho však páčila vzpomínka na dávnou věštbu. Proč by Štěstěna poslala na něj současně odtamtud Persa (530) a odsud thessalskou

lod? Zda je strůjcem těch událostí osudem určený konec a neúprosné Parky již žádají rouno? Zatím však, protože starost z nadcházející války a bitvy je přednější, skryl rozbouřenou mysl pod líbivá slova a odpověděl takto: „Přál bych si, abyste ne v takovýto čas přišli do mého paláce, (535) když zde leží nebezpečný nepřítel. Bratr mi totiž – tak všichni stejně touží po žezle – připravuje zhoubu a svírá mne obrovským tábořem. Proto nejprve přispějte k obraně spřízněných domů. Nezdíkej se, ač cizinec, příležitosti vyznamenat se v boji. (540) Vždyť meč sám přitahuje hrdinu. Až zvítězím, dám po takové zásluze rouno a nejen to.“ Iásón, neznalý úskoků, odvětil: „I tento přetěžký úkol neměl chybět mezi našimi činy, a jako bychom nic nebyli zakusili na moři, je přidán tento den? Má se tedy i tato válka navíc připojit k mému osudu? (545) Ne malým krveprolitím mi zaplatí za tuto bolest a za zdržení, které způsobil.“ Pak poslal Kastora, aby druhům zanesl odpověď aiského vladaře. Krutá prodleva však zatím hrdiny napínala v palčivých starostech, a jakmile spatřili uprostřed pláně Kastora, (550) naléhavější strach jim ovládl mysl. „Drahý synu Iovův, mluv, je nějaká naděje, že znovu spatříme vlast, mluv,“ tak volali všichni. On pak, obklopen Řeky, pravil: „Není Aiétés krutý, jak se o něm povídá, ani nám neodpírá zlaté rouno. Zatím na něj ovšem dotírá nespravedlivá válka (555) a on prosí o pomoc. Kapitán žádá, aby hned všichni ve zbroji spěchali k němu. Neboť loď je svým odlehlym úkrytem bezpečná a řeku chrání blízkost města.“

Argonauti na hostině u Aiéta; katalog Aiětových spojenců

Hrdinové neváhají a hrnou se vpřed – muži, kterým by nemohli vzdorovat ani rhipajští ozbrojenci, ani Hibér či celý východ se svými touly. (560) Nejprve stanuli ve spořádaném šiku a zkoušeli, jestli je poslouchají zbraně a údy. Žádný z nich se již neohlíží zpět na mořskou hladinu či za domovskými městy, spíše jdou za přítomnou slávou. Svižný vítr pohupuje chocholy na přilbách, cesta kvete různými barvami zbrojí – (565) jako sbor hvězd vzešlý z oceánu obléká lesklé nebe, jako se zlatistá noc na počátku zahaluje do souhvězdí. Syn boha Sola, rozjitřen tichým hněvem, obdivuje své nerozvážně povolané spojence a raději by si přál mít nepřátele uprostřed domu než takové siláky. (570) Zatím setrvává v bujně hojnosti na hostině a velkým pohárem se snaží znavit po svém boku Iásóna. Ten mu hned ukazuje Iovovy syny, hned obličeje Aiakovců vedle nich, pak obrovské zrozence Kalydónu. Král poslouchal, jak nevýslovným omylem opustili Herkula, (575) slyšel o hrdinech, které oplakali, a o útrapách na zemi i na moři. Aisonovec se ovšem vyptával na válku, která vznikla z takové vášně, a také po řadě na všechny spřátelené krále: „Kdo je ten z hrdinů v dáli, opásaný drsným opaskem? A blízko něj stojí zbrojnoš s napřaženým lukem, (580) jako by připravoval boj a chtěl zpřeházet rozprostřené stoly.“ Persin potomek ohnivého Slunce mu odpověděl: „Ten, na koho se ptáš, je Karmeios. Má ve zvyku mít vždy své zbraně nablízku, pamatovat na svůj toul.“ Aisonovec vyzvídal dále: „Stejně mi pověz i o tom, kterého halí plášť zježený znameními a jehož hebké vlasy vydechují

velkou vůni.“ Aiétés se po něm ohlédl a řekl i jeho jméno: (590) „To je boháč Arón. Každý jeho jezdec voní tak šafránem, každý jeho voják má stejně pěstěný vlas. Však nepohrdej tím mužem, nenech se zmýlit uhlazenými kadeřemi. Tu je Kampésos v tygří kůži, tam, hluboko ve svém víně, Odrussa. Vidíš, jak zarostlá je jeho klenutá hrud' (595) a jak hustým vousem čeří hladinu v poháru?“ Host na něj zírá s úžasem a na Iaxarta, který je nemírný v trpkých slovech a na obtíž svou řečí, nemá při svých výhrůžkách úctu před bohy ani před přítomnou válkou. Aiétés ovšem mluvil dál: „Ne nadarmo kloužou z jeho hrdých úst velká slova. Jeho zbraně jsou stejně odvážné jako řeč. Nedopřeje si klidu, ve dne i v noci znáváje Marta. Jakmile rhipajské řeky ztuhnou mrazem, (600) už jej očekávají ustrašení Getové s dětmi, už bdělí Médové a Hibérie se zavřenými branami. Co teprve kdybys obdivoval Lataga a řekou zrozeného Choaspa? Podívej se, jak pije krev válečného koně. A ten přece nebude cválat pomaleji, až bude mít popuštěny otěže. (605) Kdybych však měl vypovědět, jací mužové, jaké oddíly za kým jdou, dříve by den rozehnal vlhké stíny. Zítra uvidíš vojska a ona nestejná království vojevůdců. Uvidíš, komu praký vytváří déšť z kamení, který lid je nadán vládou nad lehkým oštěpem, který přišel s pestrými touly. (610) Představ si v duchu rozlehlé pláně a Euryalu, jak se svým rychlým vozem drtí těla, jak bojovná dívka jásá v jízdním oddíle a jak, ozbrojena štítem, vládne s pozdviženou sekerou – moje drahá a ne poslední mezi pravými dcerami.“ (615) Domluvil a ulil z poháru zapadajícímu otci. Každý pak z číše obětoval svým bohům a prosil je, aby mu bylo dáno přežít bitvu, přežít válečné útrapy.

Roztržka mezi bohy kvůli Argonautům

Hle však! Mars na cestě z getských jeskyň za sebou táhne severním nebem obrovský mrak (620) a s úžasem pozoruje, že Argonauti jsou v aiském městě, že krále uprosili a on slíbil rouno thessalské lodi. Mars se rychle žene do hvězdného paláce nejvyššího otce a s trpkými výčitkami se dovolává Iova: „Kde je konec stranictví, vznešený králi? (625) My bohové již osnujeme vzájemné skony jen pro lidskou slávu a tebe to všechno těší. Vždyť nesvrhneš zuřivou Palladu z nebe a nepostavíš proti ženské opovázlivosti zákon. Nestěžuji si, že Pallas sama přivedla ve vlastnoručně zhotovené lodi toho, jenž doufá, že vyrve posvátné rouno z mého háje, (630) a že hrdiny veřejně chránila. At' v tom i nadále pokračuje, má-li dost sil. Proč však teď strojí potouchlé úklady, aby můj chrám byl oloupen o Frixovo zlato? Kolchidané nepotřebují pomoc ani vaše spojenectví. Žádáme si za nepřátele jak Persa, tak i Argonauty. (635) Vzhůru však – proč se tak mocné národy, proč tvůj Aisonovec scházejí do bitvy? –, proč nevytáhneme my, proč odejdeme hned do zlatonosného lesa a nepozvedneme sami zbraně v rozhodujícím boji? Nebo ty sám sestup z nebe na nic netušící zemi, zahalen v tichou temnotu. Tam zkusíš, jak mocný jsem bůh, (640) nepřistoupíš bez úhony k těm větvím. Což je Martův chrám méně nedotknutelný, když mám jen háj a drsné návrší a lidé mne uctívají toliko ve stínu? Všichni milují a chrání svůj majetek. I tvé chrámy na zemi, velký otče, mezi sebou soupeří. (645) I tyto lesy mají svou slávu. Kdybych já kořistil v milovaných domech mykénských nebo v panenském hradě Kekropově, hned tě zahrnou slzami,

nářkem a stížnostmi tvá žena i tvá dcera. Proto ať se bojí a nemohou strojit takové věci.“

To Pallas při své hrdosti nesnesla, prolomila dlouhé mlčení (650) a jala se vysmívat Martovým nespokojeným výhrůžkám: „Nestojí proti tvým divokým nadávkám Alóiovci ani Lapithové, ale Pallas. A nebyla bych hodna své aigidy a nezvali by mne více dcerou Iovovou, pokud by ve tvém srdci neuhaslá tato nabubřelost. Přičiním se, že budeš nenávidět svou polnici i zbraně, (655) nešťastníku, v prvním boji ti vezmu tvou slávu. Proč jsi stejně vehementně nenapadl svou matku, pošetilče? Zasloužila by si to ovšem, vždyť porodila takovou příšeru mezi bohy. Jakého zločinu jsme se však dopustily, jak jsme se provinily, když jsme pomohly mladíkovi, (660) který se beze strachu na rozkaz svého tak krutého krále vydal na dosud neprozkoumané moře; a když jsme mu daly jakousi naději pro jeho odvážné činy? Neměly jsme přednášet žádné prosby ani se snažit o smlouvu s králem, měly jsme vše vrhnout do nejisté bitvy? Tak jednají Thrákové, tak i tento bouřlivák zde, (665) kdykoli o něco usiluje. Přála bych si, aby tato válka byla ještě teď zrušena a aby se spojenecké pravice nechápaly zbraní. Dej nám rouno, vladyko, a spatříš nás odplouvat po moři. Pakli však Mars odmítá tento můj návrh a jako jediný se staví proti našemu úsilí, máme se vrátit beze cti, poté co jsme propluly tolik moří?“ (670) „Nechť je zákonem stanoveno, ať něco nezmuže žena,“ tu znovu na oplátku hrozil slovy rozohněný Mars. Vtom jej však v odpovědi přerušil otec a tak je krotil řečí: „Proč, zůřivče, laješ? Když vás už mrzí jednat a dost jste zhřešili, tehdy přicházíte, abych vás rozsoudil. (675) Co jste tady začali, provádějte, jak jen chcete, spějte, k jaké válce je

vám libo, protože ztřeštěnost má osudem daný konec. Toto napomenutí platí i tobě, má ženo, i tobě, dcero: ať stačí, že Persés bude poražen, a Argonauti ať nechovají marnou naději ani přání ukončit válku. (680) Vždyť takový sled událostí čeká na Persa, slyšte. Teď posune svůj přemožený tábor dozadu a odloží boj, poděšen příchodem a statečností vůdce Pelasgů. Brzy pak, až větry zanesou hrdiny zpět do Thessalie, přijde jako vítěz a bude vládnout království, (685) dokud dcera nepomůže Aiétovi, který stráví bezmocné stáří v dlouhém vyhnanství – běda, bezbožnice, kolik zmůže velký osud –, a řecký vnuk jej znovu neuvede na trůn. To jsou útrapy a nebezpečnosti obou bratrů. Jděte a vrhněte se k opačným zbraním, jak kdo chce.“

(690) Domluvil. Dal opět pokyn k hodování, znovu nastolil klid a již z hvězdného Olympu seslal noc. Vtom se objevil sbor Múz a hráč na kitharu Apollón – on má ve zvyku zpívat o bitvách na Flegře – a fryžský číšník obcházel dokola s těžkým měsidlem. (695) Nato se všichni zvedli a mířili do svých domů spat.

*Bohyně Athéna pomáhá Jásonovi v boji
s hadem střežícím zlaté rouno
(vázová malba, malíř Dúris, Cerveteri, 480 př. n. l.)*

KNIHA VI

Bdělý Mars je však stále stejně rozvášněn, jeho srdce se prudce vzdouvá a netuší, ke kterému vojsku, do kterého tábora se má přidat. Konečně se rozhodl vyjít, nechat se spatřit na místě samém – jistě by dokázal porazit Argonauty, velkým smutkem vyvážit smlouvu s králem (5) a zničit řecké mládence. Tu rozjel svůj vůz, trásl neodvratitelným znamením války a zastavil se nad skythskými stany. Spánek ihned opustil tábor. Všichni se chápou zbraní, zmatení velitelé se scházejí. Nadto je děsí mocná zvěst, (10) která se šířila mezi lidem: že Achajové připluli ve svaté lodi, aby vyžádali zpět rouno svého krajana Frixia, a že proradný Aiétés je oklamal pohostinstvím a spojeneckou pravící a přivedl je do svého tábora.

Persés si žádá Argonauty za spojení

Zatímco hluboká noc dává čas k poradám, (15) rozhodnou se proto vyslat poselstvo velitelů. Persés jim uložil za úkol, aby oslovili Argonauty a připomněli jim královu zločinnost. Jaký to omyl je od něj odvrátil? On to byl, kdo jako první radil, aby se rouno vrátilo do Thessalie, aby kůži svatého berana nechali jít. (20) Odtud vznikla nenávist a počala se tak veliká válka. Ať tedy jdou spíše za jeho pravící, následují jeho zbraně, nebo se vrátí. Není totiž v Aiétových slibech místo pro věrnost. Ať se vyvarují krveprolití v bitvě, která se

jich netýká. Proto neprošli útrapami po velikém moři. (25) Což potřebují utkat se s neznámým soupeřem, ke kterému necítí nenávisť? Zatímco Persés posílal tento vzkaz, vyšlehla na pláni zlatá záře, samy od sebe začínčely zbraně a zatroubily řízné polnice. Rozdivočelý Mars křičí z výše svého vozu: „Hurá, spěchejte, běžte, běžte, nepřítel se blíží!“ (30) Současně žene na pláň z této strany Kolchidány a z oné Persa. [Pak se každý kmen se svými zbraněmi vmísil do boje a všude v bitvě bylo stejně slyšet bohův hlas.]

Oslovení Múz

Ted', Múzo, připomeň, jaké běsnění vidélas v rhipajské zemi, s jak velkým úsilím Persés rozjitřil Skythii, (35) na které koně a muže se spoléhal v boji. Já bych ovšem nedokázal vzpomenout ani jejich počet, ani jména všech, i kdybych mluvil tisíci úst. Vždyť není žádný jiný kraj bohatší na národy. Ačkoliv padají maiótsťi mužové ve věčných pútkách, přece však nikdy nezklame plodné lúno, (40) které plní zemi pod dvěma Medvědy a velkým Hadem. Proto mi, bohyně, vypovězte jen kmeny a jejich velitele.

Katalog Persových spojenců

Ohnivě Alany a zatvrzelé Héniochy poslal Anausis. Sám se pak brzy vydal za nimi, vždyť byl již dříve rozhořčen, že Médeia byla slíbena za ženu albánskému králi. (45) Běda, netušil, s jakou příšerou zatoužil vejít

v manželské lože, jaká hrůza čeká na řecká města. Bohům byl milejší a sám šťastnější v osamělém paláci. Vedle stojí bisaltský šik se svým vůdcem Kolaxem. On je také z božské krve. Zplodil jej Iuppiter ve Skythii (50) u zelené Myraky a ústí Tibisa, když jej okouzlo – je-li to hodno víry – polozvířecí tělo nymfy a nevydělili její dva hadi. Celá falanga nese Iovovo znamení – do tří plamenů rozeklané blesky rozeseť na tepaných štítech. (55) Nejsi první, římský vojine, kdo svým štítem šíří paprsky mihotavého blesku a rudou zář. Nadto ještě nosí Kolaxés na krku znamení své matky Hóry – zlaté draky, kteří se naproti sobě stýkají jazyky a zasazují ránu vyhlazenému drahokamu. (60) Jako třetí přichází s tisíci svých věrných Auchus, který má odedávna bílé vlasy – ozdobu to danou při narození – a staví na odív moc Kimmeriů. Vyšší věk je již znát na jeho vzezření. Z trojitého uzlu mu splyvají ze svatého temene po spáncích dvě stužky. (65) Daraps, zesláblý zraněním z bitvy s Achaimenovci, vyslal do boje Dátida. Okolo něho stojí bojovný šik Gangarídů a ti, kteří se stávají divokými, když pijí vodu Gerru, i ti, kdo obsadili jezero Bykés. A nechyběl ani Anxur, ani Sydón s bratrem Rhadalem. A Frixos vzbouřil nepříznivým znamením, (70) jež přinesla věštná laň, i akésínské oddíly. Tu laň vezou s sebou jako průvodkyni před bojovníky na vysokých nosítkách z tyčí. Štětiny jí září, má pozlacené rohy, jede smutná. Není jí souzeno vrátit se do lesů kruté Diany. Prosebník Persés popudil také Syéna a kmen Hylaiů, (75) když odhalil bezbožné rány zasazené bratrem. Nikde jinde nerozprostírá hustší a vyšší les své větve a šípy se nevracejí znavené dřívě, než doletí k samotným vrcholům stromů. Ba dokonce títánský Kyris

pobídl do zbraně své muže z hyrkanských jeskyní (80) a Koilalétové přivezli do bitev všechny ozbrojence na vozech. Tam jsou jejich stany a ženy sedící pod syrovými kůžemi a děti vrhající oštěpy ze samého konce oje. Opustili Tyru, prudce se stáčejí k moři, (85) opustili i horu Ambenus a Ofíusu mocnou mrazivými jedy. A řítí se i zvrhlí Sindové a spojují se v hloučky; stále se ještě bojí bití za zločin spáchaný otci. Nad nimi s hukotem žene plání mrak bojovníků oděných kovem Falkés. A Korallové v hustých řadách zvedají prapory; (90) mají ve znamení barbarský vůz, podoby vepřů se železnými hřbety, ulomené sloupy a Iovovy obrazy. Nerozdmýchávají bitvy chraptivým hlasem polnic, ale obřadně zpívají o svých vojevůdcích, o činech předků, chválí dávné hrdiny – to pro povzbuzení mužům. (95) Avšak tam, kde se pěšák v chumlu vyrovná sídónským jezdcům, odtud k sobě Aia přivádí přísahou svázané Batarny. Pod vedením Teutagona jsou vyzbrojeni štíty ze syrové kůry a vyváženými kopími se stejně dlouhým dřevcem i bodcem. Nedaleko bijí dvěma oštěpy do bílých štítů ti, (100) kdo sekyrou vyhlubují záda zimního Novu a zmrzlého Alazónu a přitom po celém břehu nic neslyší <*> A také ti, které vyslal Tarás a Euarchos bohatý na bělostné labutě. Tebe bych také, mocný Ariasmene, chtěl zmínit budoucím věkům, velkého válečníka, (105) který jezdí po opuštěných pláních sem tam ve voze ozbrojeném kosami. Dále následuje falanga Drangů a Kaspiové, kteří se vyřítili ze svých bašt. Za nimi se stejně svižně žene smečka psů a za břeskného zvuku polnic se s pány vrhá do boje. Proto se jim i ve smrti dostává stejných poct, (110) jsou pohřbíváni mezi předky a hroby hrdinů. Vždyť smečka se řítí – plece

a hrozivé hřívý chráněné kovem – ve chmurném šiku, se štekotem, jakým se ozývá strašná brána podsvětí nebo Hekatin průvod do ovzduší horního světa. Z hyrkanských hájů vede své muže svatý jasnovidce Vánus. (115) Již třetí pokolení ve Skythii jej zažilo zpívat o statečných Argonautech a plachtách Argy. Díky jeho věštným radám byli v rhipajském triumfu pokořeni bohatí Indové, lágejské nivy stobranných Théb i celá Pancháia. (120) Pestrobarevná Hibérie vyvrhla šiky ozbrojené kopím, které vedou Ótakés, Latris a únosce svých milenek <*> Neurus i Iazygy neznalé šedivého stáří. Neboť kdykoli jim ochabnou síly, důvěrně známý luk selže a kopí se vysměje pánovým pokusům, (125) mají zvyk zděděný po statečných předcích netrpět vleklé zákony umírání, ale vložit drahému potomku meč do ruky a skonat jeho pravici; tak přeruší zdráhání rodič i syn, oba obdivuhodní svým duchem i tak statečným činem. Pak jde Mykáel, též s navoněným vlasem, (130) a kessajský šik a ty, Arimaspe, který dosud nerozrýváš své území, nevinný, protože neznáš drahé kovy. A je tu i Achatés – on umí vrhat pouta letící v širokých závitech a smyčkami si přitáhnout nejvzdálenější nepřátele. Nezamlčím Thýrsageta, který nosí do krvavých bitev buben, (135) za zády svázané vlající kůže a na zelených kopích vpletené květy. Povídá se, že Bakchos z rodu Iovova a Kadmova vedl tyto bojovníky a rozprášil s nimi jak Sabany, šťastné to království bohaté kadidlem, tak Araby. Když pak překročili brod na Hebru, (140) Bakchos opustil Thýrsagety na chladném severu. Stále zachovávají zvyky předků, dosud dodržují posvátné bušení do bronzu a polnice jim připomíná bitvu na východě. Svou moc přidává Éméda. Za svými prapory jdou Exomatové,

Torynové a plavovlasí Satarchové. (145) Sláva Torynů spočívá v medu, dížky na mléko tvoří bohatství Satarchů, Exomatové se živí lovem. A není na severu slavnějších koní než jejich. Cválají pryč přes nebezpečné vlny Hypanu a odnášejí si s sebou mláďata tygřice nebo ukrutné lvice, zatímco smutná matka ohromeně stojí na náspu zrádného břehu. (150) Záře Frixova rouna pobídla i váhající Kentory a kruté Choátry, obávané pro jejich kouzla. Všichni uctívají bohy divokými obřady, všichni dokážou činit zázraky: tu krotí na začátku jara listoví, tu nechají pro roztřesené vozy náhle roztát Maiótidu. (155) Mezi nimi přichází nejmocnější v magii Koastés. Nepohání jej touha po boji, ale zvěst o dívce z Kolchidy – Médeia, která oplývá stejnými jedy jako on. Jásá Avernské jezero, jásá za klidné noci převozník i Diana jedoucí po bezpečném nebi. (160) Pochodovali tam také Ballonitové, na obou křídlech se stejnou silou mužů, a Moisoové, svižně přisedající ze svého koně na doprovodného, a Sarmati, kteří dávají svým kopím otěže. Nepohání Boreás z konce oceánu tolik proudů ani nevolá tak hlasitě v odpovědi svým bratrům z protilehlých vln. (165) Nezní tak mocně křik ptáků okolo řek jako řinčení polnic, které teď stoupá k nebesům a svádí dohromady tisíce rozběsněných mužů – tolik jako listí či květů na počátku roku. Sama pláň sténá pod tíhou vozů, země rozechvělá údery se kymácí, (170) jako když Iuppiter udeří divokým bleskem Flegru a svrhne Týfóna zpět do nejhlubší propasti.

Aiéťovy šiky

Na druhé straně je mezi prvními v otcovských zbraních Apsyrťos a budoucí zeť a mocní králové mezi svými tisíci. Okolo Aisonova syna stojí řecký šik a sama Pallas s děšivou aigidou – (175) bohyni ani jejího otce neunaví, když ji nesou, s klubkem hadů místo kšťice a hroznou obličejem Gorgony. Dosud však není čas ukázat polomrtvé vlasy, nemůže se vmísit na počátek bitvy. Proti nim popohnal otec Mars zlovolné Potěšení ze smrti (180) a Tísifoné při zvuku polnice nese hlavu v oblacích a obrovský Úprk poletuje středem bojiště, dosud nerozhodnut, do kterých myslí vklouznout.

Bitva

Jakmile se setkaly zbraně, hučící šiky se spojily, muž ovanul svým dechem muže při srážce helem, hned tu byla smrt, zbraně i těla se v seči lámaly, (185) na obou stranách tekla krev, padali mrtví. Po pláni se válejí přilby a z brnění crčí proudy krve. Barbaři se shlukují tu v jásotu, onde se sténáním, životy mužů uhasínají v prachu.

Kaspios uchopil za vlasy aiského Monésa a odvrhl jej pryč. (190) Hned Kolchidáné i Řekové ho spolu pronásledují šípy. On chvatně zabíjí svého soupeře a kořist nechává být, druhové se však o mrtvého již nestarají. Karésos srazil k zemi Dipsanta a Strýmona, který tajně rozseval rány prakem. Sám pak padá oštěpem albánského Chremódona (195) a již jej není vidět, jak se přes něj řítí vozy i jezdcí. Melás a Idasmenos postoupili vpřed.

Jako první vrhnul své kopí Melás, lehké jedlové dřevo však oklamalo oba. Nato se na sebe vrhnou s meči. Dříve zasáhl rychlejším mečem spodek přilby Melás. Tou ránou se roztránila šíje. (200) Statečnost zachází v davu: netuší Ócheus ani Tyrés, komu vděčí za svůj pád. Zatímco Irón hleděl za svištícím argejským šípem, zasáhnul jej do boku pylský oštěp.

Kastór spatřil hyrkanské bratry projíždět se na stejných koních, které z celé stáje vykrmil bohatý otec (205) a ukázal jim cestu k neblahému osudu. Když si Tyndareův potomek všiml jejich zářivé barvy, víc a víc jej, pěšáka, rozpalovala touha po nich. Mrštil oštěpem do prsou Gelových, když se setkali, a vítězně se vyvíhнул na koně poté, co jeho pán spadl. Zasmál se z výše oblaku jeho otec (210) – poznal jezdce podle držení oštěpu. Medórés rozzuřen stejně žalem i tím pohledem zamířil ke Kastorovi a takto se modlil k bohům: „Nuže, dejte mne zabitému bratrovi za průvodce! Ať však nejprve padne mým oštěpem zločinný kuň, (215) který ubohému otci nepřinesl svěřené zbraně zpět a teď běží proti mně a nabízí svůj zajatecký hřbet k službám.“ Domluvil. Dříve jej však srazil oštěp aktejského Faléra. Jeho kuň rychle odběhne po bok svého druha.

Kdo by se kdy bál, Rhyndaku, že se ti stanou osudnými Amykly a oibalovská ruka se zbraní, (220) když jste oddělení tolika horami a tolika moři? Současně padá, s probodnutými slabiny, horlivý potomek slavného Taulanta a polobožské matky Tagés, pro nějž přemnoho matčiných sester v lesích bdí a usilovně tká oděv. (225) Není mu k ničemu tenké plátno z bělostných vláken, ani plášť protkávaný zlatem, ani plavý chochol na přilbě, ani kalhoty s barevnými vyšívaním.

A už uprostřed bitvy užaslými šiky přijíždí jezdec s čerstvými silami, pravici vrhá jeden oštěp za druhým, (230) útočí na nepřátele blyštivým mečem střídavě na tu i na onu stranu. Když hle, tu se sešli předivocí sarmatští ozbrojenci, nesou se polozvířecí pokřiky mužů. Jejich brnění se ježí jemným řetězem, stejný pancíř mají i koně. Oštěp opřený o koleno, napřažený přes koňské plece a hlavu, (235) vrhá na nepřátelský tábor velký stín a razí si cestu silou, kterou mu propůjčil muž i kuň. Lze jej snadno stáhnout zpět i nechat letět a zbraň znovu vyrazí ve správné výšce do středu nepřátel. Na lehčím koni v rychlých kruzích a elegantních kličkách se jim, supícím a nepamětlivým smrti, po pláni laškovně vyhýbal Kastór. (240) Ne se stejným uměním se však bijí Kolchidané a vrhají se dobrovolně na smrt. Kampésos se zvedá – kopí vražené mezi bok a slabiny – a na prahu smrti klesá a zbraň se polovinou své délky noří do jeho těla. (245) Oibasos padne na kolena a domnívá se, že tak unikl nepřátelskému Falkovi, střela mu však probodne levé oko. Jeho něžné tváře se zaplavují krví. Na druhé straně zase Sibotés, v důvěře ve dvojí brnění, zadržel ránu a mečem zasáhl konec oštěpu, (250) nadarmo však. Již v něm vězí hrot. A Ambenovi nevadí, že jeho zbraň je zlomená, s ulomeným dřevcem činí výpad do středu Ókreova těla. Taxés nese polomrtvého Hypana, nechal jej padnout na zem a vleče jej na útěku za sebou, v běhu vyprošťuje své kopí. Zatímco je vytržen z novu přijímal na své místo, (255) vyřítit se na něj zmateného neočekávaně Spartán a napadnul jej dosud neozbrojeného. Ónchea vrhl jeho kuň bezhlavě vstříc napřaženému kopí. Marně se snažil všemi silami stočit mu plece na stranu. Vpřed se řítí kuň, vpřed i on sám,

ochablý hrůzou. Zbraně mu vyklouzly, ze špičky oštěpu daleko za ním kane krev. (260) Jako když někdo svede ze vzdušného vrcholku větví ptáka, který věří stínu ve spleti topolu; někdo, komu dříve pod rukou tajně vyrostlo hojné rákosí. Ptáček lstně chycený neodbytným lepem se naříkavě doprošuje větví a marně mává křídly.

(265) Na jiném konci stojí se zbraněmi připravenými k útoku Stýros – neboť osud tomu tak chtěl. S radostí jej poznává Anausis a jako první volá: „Hle, ten, do jehož manželského lože zůstává přiřčena Aiétova panenská dcera, ten, kdo má jako vítěz unést mou lásku. Ne tak! Změní se otci proti jeho vůli zeť.“ (270) Tu se oba vyřítili vpřed a současně vrhli nepřátelské oštěpy. Zraněný Albánec přitáhne otěže a prchá. Nedoufá ani nevidí, že Anausa poslal na smrt. Ten však, probodnut zbraní, umírá a volá: „Ejhle, Stýre, prcháš ke svému tchánovi a do klína snoubenky, (275) neseš si ovšem s sebou ránu, od které ti Médeia nepomůže žádným zaříkáváním, kterou nezahojí žádným kouzelným nápojem.“ Sotva domluvil, jeho oči pojala smrtelná závrať, hlas potlačil smrtelný chlad a hlava při pádu otřásla zemí.

Tehdy vzrostlo bojové nadšení (280) a Mars uchvátil nesmírným proudem rozhořčení Gésandra. Ten plísni váhající Iazygy a s taseným mečem na ně takto dotírá: „Opravdu padli všichni naši starci, je vskutku každý náš otec mrtev? Co za hanebné stáří vás tak náhle zkrušilo, zlomilo vám ducha a vzalo veškerou vášně? (285) Nuže, mládenci, buď se mnou pojdte středem města mezi řeckou posádku, nebo zemřete rukou svých drahých synů.“ Řítí se divoce vpřed a vzývá otcovský stín, aby jej podpořil v jeho počínu: „Můj svatý otče, Vórapte, propůjč synovi teď svou odvahu a stejnou duši, jakou

jsi míval, pokud jsem tě, (290) který jsi nenáviděl líný osud a hanebné váhání, dost rychle poslechl a tví malí vnuci se témuž naučili stejně.“ Tak pravil a jeho slova byla v Erebu vyslyšena. Zuřivě se chopí meče a potřásá zbraněmi rozpálen stejnou vášní jako otec. Aquités, kněz mocné Fásidy, zasvěcený rodným vodám, (295) bloudil mezi bojovníky ze severu – na čele ozdoben topolovým vínkem, skráně nápadně obemknuté tmavými větvemi –, protože toužil odvést tebe, Kyrne, nepamětlivého otce, z kruté bitvy. Již bez úhony prohledal všechny hloučky, všechny oddíly široko daleko, (300) ale syna dosud nevidí. Když se znovu snažil volat <*>, znovu procházel válečné pole všemi směry, rychlé kopí zavisťelo okolo modrých stužek. Nato jej v plném cvalu překvapí divoký Gésandros. Kněz ve zmatku nadarmo napráhl ruce se svátostmi (305) a pravil: „Prosím tě, při těchto šedinách, jestli máš dosud otce, zanech svých hrozeb, a případněš-li někde na mého syna, ušetři jej.“ Domluvil. Vítěz zarazil meč a takto odpověděl: „Můj otec, o kterém si myslíš, že mi dosud žije v hanebném stáří, chtěl sám o své vůli raději padnout touto pravicí (310) a zdolat línou metu života. Kdybys měl lásku svého syna, kdyby ti sloužila jeho pravice, sotva bys teď marnil čas uprostřed války prosbami, ty budoucí potravo psů. Osud mladíka je krásnější v každém směru: sluší mu jak bojovat v bitvě, tak ležet nepohřben.“ (315) Domluvil. Umírající kněz prosí bohy i nebesa, aby se jeho ubohý syn nesetkal s tak nemilosrdnou rukou.

Tebe také, Kanthe, oplakala Argó, dobře znalá tvé smrti, když jsi proti její vůli chvatně snímal zbraně z lodi. Už jsi, nešťastníku, dosáhl skythského zálivu a řeky Fásidy (320) a nechybělo mnoho dní, abys spatřil

dobyté rouno a domovské ohně z eubojských hor. Když se s Kanthem v nerovném boji střetl Gésandros, děsil jej těmito slovy: „Řeku, ty ses domníval, že je zde pro lidi snadné bydlet, a teď zde spatřuješ, nebožáku, jiné podnebí, (325) sníš coby naši kojnou a brzké znechucení životem. Nenaučili jsme se oddávat ramena hbitým veslům ani nemusíme čekat na vítr, aby nás postrčil dál. Jezdíme na koních ať už tam, kde se uprostřed pláně vzdouvá moře nebo kde hučí rozbouřené vody Histru. A nelíbí se nám vaše hradby: (330) teď se svobodně ženu po severských pláních a přitom vlastním všechno. U sebe mám vše milé, mohu ztratit jedině vůz. Ale ani této kořisti se nezmocníš jako vítěz nadlouho. Při hostinách pečeme dobytek, který se nám namane, zvěř, jakou skolíme. Pošli tento vzkaz [Malé] Asii, pošli ho řeckým osadníkům, (335) aby se nebáli. Nikdy neopustím zdejší zimy, nikdy zdejší skály ani Martovy pláně, kde jsme zocelili své děti a mladé syny v tak divokém toku, kde dospělí muži mají tak mnoho příležitostí zemřít. Tolik nás těší bojovat a shánět kořist ve zmrzlé vlasti a takovou pravici teď uvítej.“ (340) Promluvil a vyslal kopí živené édónskými větry. Smrtonosný kov projel středem prsou a brněním spleteným z kroužků. Přiběhnul sem vyplašený Ídás, spolu s ním Oineův syn a rovněž Menoitios i ten, který se nedávno vrátil jako vítěz nad bebrykijským nepřítelem. (345) Telamón pak před tebou pozvedl svůj obrovský štít a chránil tvé bezduché tělo, Kanthe. Jako lev uzavřený v úzké soutěsce schovává mláďata za záda, tak stísněně stojí Aiakovec, ani se nehne z místa a proti náporu nepřátel nastavuje mocnou masu sedmivrstevného štítu. (350) Neméně prudce však teď dorážejí i skythští bojovníci. Každý

z nich si přeje získat Kanthovu zbroj a vykonat pomstu na řeckém těle. Tak se okolo mrtvol rozpoutala bitva a namáhavý boj. Jako když se větry v obrovském víru na samém prahu Aiolie tříští a soupeří o to, (355) za kým z nich půjde rozzuřený oceán, za kým mraky, čím bude ten den. Tak houževnatě podstupují muži boj zblízka a nelze je zahnat od těla, které jednou uchvátili. Jako když někdo změkčuje hovězí kůži hojným olejem, dal jí sloužícím a oni ji napínají a natahují střídavě na všechny strany (360) a krotí tak býčí hřbet, zatímco po zemi stéká mastný olej. Stejně se na obou stranách všichni namáhají a ubohé údy hrdiny jsou vláčeny po úzké cestě. Jedni míří tím směrem, druzí opačným, mužské pravice si však vzájemně neustoupí. Tu uchopil Kantha uprostřed Telamón, (365) tady jej drží za krk a měkké řemínky na helmě rozohněný Gésandros. Přílba sklouzla na zem, zařinčela a oklamala hrdinovu pravici. Gésandros znovu opovážlivě doráží na sedmivrstevný štít, jde za Kanthem, dožaduje se Kanthova těla, které ovšem zezadu chytili jeho druhové (370) a uložili na vůz panenské Euryaly. Ta spěchá vpřed a spolu s ní Argonauti a všichni ozbrojenci se vrhají na jediného Gésandra. Jakmile on spatřil nové šiky a dívčiny zbraně, zvolal: „Také se ženami budeme bojovat? Běda, jaká to hanba!“ Nato bodnul Lyku blízko prsou (375) a Thou tam, kde ji nekryl štít. A už se vrhal na Harpu, která sotva začala napínat svůj luk s lehkou tětivou, a na Menippu, přitahující otěže klopytajícího koně, když tu princezna dvojitým úderem sekyry, těžké zlatými nýty, roztříštila jeho hlavu i přílbu ze zvířecích kůží. (380) Tu se současně na něj jediného snesl obrovský chumel oštěpů. On dlouho odolává vrženým zbraním, a ač jej

již tíží oštěpy a ztratil těžišťe, přece ještě vyděsil Ída. Pak se zřítil jako skalní stěna či jako postavená zeď, kterou dlouho ničily kameny, trámy a plameny (385) a ona nakonec padla a rozdrtila obrovské město.

Hle! Ariasmenos má za to, že čas i místo si už žádají, aby se i on dal do boje. Přijíždí tedy s vozem opatřeným srpy, rozesílá na všechny strany divoká spřežení svých druhů, aby hned špicemi strhl veškeré Řeky i všechny Kolchidany. (390) Jako kdyby Iuppiter, mající v nenávisti rod Pyrrhy, opět nechal vylít moře i popustil otěže všem řekám. Skryly by se strmé vrcholy Parnásu, zmizela by hora Óthrys se svými piniemi a Alpy s ponořenými skalami by se zmenšily. Takovou spoušť a stejný zánik rozsévá Ariasmenos, (395) jak jeho vůz strhává vše bez rozdílu. Tu poprvé panna pozvedla aigidu a uzel Medúsiných vlasů, ježící se třemi sty divokých hadů, který jste spatřili jen vy, jeho koně. Oří se zmocnil nesmírný strach, setřáslí muže z vozu po zádech na zem (400) a neúmyslně obrátí neúprosnou zkázu proti svým druhům. Tu se mezi zakřivené meče vplížila nesvornost a drásala vyděšené vozy. Jako když překrutná Tísifoné podnítl římské legie a vůdce k boji a jejich šiky na obou stranách se blyští týmiž oštěpy i orlicemi. Otcové vojáků z obou stran bydlí v témže kraji, (405) týž nešťastný Thybris je poslal, vybrané ze všech míst, ne do této bitvy. Tak před chvílí svorně usilovali o smrt svých nepřátel, teď je však uchvátil strach seslaný Palladou, tak se obrátili a srážejí se ke své záhubě, ač se vozatajové snaží zadržet vozy. (410) Ne tak hrozně zohavené šiky mužů vychrlily Jižní větry v laurentské zemi. Nemá takovou tvář libyjské pobřeží, když sem moře valí ztroskotané lodě. Tu leží

dva spřažení koně, tu je vidět údy jejich pána, do kterých sekají špice kol i uzda. Vůz nasáklý krví je vlečen (415) i vleče a v zčernalém písku vězí vnitřnosti princů hned na tom, hned na onom voze. Není tu místo pro kolchidskou zmužilost, jejich zbraně nešetří ty, kdož jsou obklopeni zkázou. Probodávají své nepřátele, spoutané a přemožené nešťastnou záhubou. Povstává stejný obraz krveprolití, (420) jako když lovec neloví jeleny se svým žravým umberským psem či šípem, ale nalezne je, jak vězí v sobě zaklesnutí vysokými parohy, a lapí je, zmítané slepým vztekem. Sám statečný Ariasmenos sebral své zbraně a seskočil. Ostří zakřiveného srpu jej seká ze všech stran, (425) kola jej drtí na kousky. Pak jej zachytil divoce se řítící vůz a on se už nikdy nedotkl Kirkejských polí.

Iuno osnuje pletichy, aby Médeia pomohla Iásonovi

Takto o závod Argonauti a rozptýlení Kytajci šířili po pláních smrt a pokořovali Skythii. Když královská Iuno viděla, že tato cesta Iásona nepovede k rounu (430) ani mu nepřipraví návrat, zvažovala nejzazší pomoc dříve, než proradný král odkryje své zhoubné úmysly a divoký hněv. Dokonce se smutně obořila s pozdními stížnostmi na Vulcana, jehož ohnivý býky vidí na královských pastvinách (435) vydechovat z prsou podsvětní dým. Vždyť se už předem strachuje, že král po skončení války poručí Argonautům zaset zuby Kadmova hada a spřáhnout tyto nestvůry, a přemýšlí o různých úskocích. Pouze Médeia jí přichází na mysl, jen k té jediné dívce upíná své myšlenky. (440) Vždyť žádná nemá větší moc

u nočních oltářů. Působením jejího dechu a lektvarů rozlitých v neschůdných místech se zarážejí rozechvělé hvězdy a na své dráze ustrne i děd Slunce. Ona mění krajinu i koryta řek, její plamen a spánek poutá vše, rodiče unavené stáším znovu oživuje (445) a proti zákonu jim dává další vřetená. Užasla nad ní Kirké, nejmocnější v umění nahnat strach, užasl i přistěhovalec Frixos, ačkoli věděl, že z měsíce kane působením átraského jedu pěna a thessalské zaříkávání že budí stíny. Proto se Iuno snaží dát ji, obávanou pro svou magickou moc i panenství, (450) za spojence řeckému vůdci: Vždyť nevidí žádnou jinou, která by se mohla postavit býkům a rodícím se bojovníkům, která by odolala uprostřed šiku plamenům, která nechová v mysli strach pro žádný zločin, pro žádnou podívanou. Co se stane, když ji oslepí láska, rozpálí divoká vášně? (455) Tu Iuno zamíří do Venušina domu, vždy ověnceného čerstvými květy, a do ložnice. Když ji bohyně spatřila, ihned vyskočí z vysokého lože a s ní celé vojsko okřídlených Amorů. Saturnova dcera ji však nejprve prosebně oslovila líbivými slovy, protože se bála odhalit své pravé obavy: (460) „Ve tvých rukou je teď veškerá má naděje i moc. Tím spíše mi splň mé přání, když mluvím pravdu. Od té doby, co zatvrzelý Týryntán dlí ve vyhnanství mimo argejský kraj, nesmýšlí o mně Iuppiter stejně, jeho vůle mi není nakloněna, on nectí mé lože a v noci ke mně nehoří dřívější vášní. (465) Prosím, dej mi líbezná kouzla mistrovské krásy a své ozdoby, které mají moc nad zemí i nad nebem.“ Poznala lest bohyně, která se už dříve sama snažila zničit Kolchidu a veškerý rod nenáviděného Foiba. Teď ovšem má, co si přála. Nestrpěla již další prosby (470) a dala svou oslnivou ozdobu

– divotvorný opasek, který nezná ctnou lásku, nestará se o dobrou pověst ani v sobě nemá stud, naopak mu však je vlastní vrtkavá a uspěchaná touha a přímlyvy ke špatnosti a hřích, který vábí padající, a strach a šílená obava zapomínající na cizí nebezpečí. (475) Řekla: „Dala jsem ti celou svou moc i veškeré zbraně svých synů. Teď rozruš duše, které se ti líbí.“

Saturnova dcera se radostně opásala tajemným kouzlem, pak přišla ke komnatě v dívčině domě, hlasem i vzhledem podobná sestře Chalkiopě. (480) Proti její vůli se do daleka zaskvěla božská podstata a ihned strach a obrovský děs roztrásl údy Aiétovy dcery. Bohyně řekla: „Ty jediná nevíš, sestřičko, že Argonauti sem připluli neznámými moři a spojili své zbraně s naším otcem? (485) Ostatní lid obsadil hradby a pase svůj zrak na božských zbraních hrdinů. Ty sedíš nečinně v ložnici, ty jediná zůstáváš v otcově domě? Kdy zase spatříš takové prince?“ Médeia nic neodpovídá. Vždyť jí to bohyně nedovoluje, ale bere ji za ruku a chvatnými kroky ji v úžasu odvádí. (490) Nešťastná dívka, neznalá budoucího neštěstí, se svěřila falešné sestře a nechává se vést k vrcholům hradeb. Jako když mezi barvami jara výjimečně září bělostné lilie, jejichž život je krátký a celá jejich sláva kvete jen nedlouho, zatímco se na černých křídlech už blíží Jižní vítr. (495) Perseovna Hekaté, sídlící v skrytu hájů, ji oplakává a z hloubi srdce jí tryskají tato slova: „Běda, opouštíš, ubohá děvo, náš les i zástupy vrstevnic, abys odešla proti své vůli k řeckým městům! Přece tě nemám v nenávisti, já tě, má drahá, neopustím. (500) Necháš za sebou hlubokou vzpomínku na svůj útek, nikdy, ač zajatkyně, nebudeš hodna pohrdání ze strany svého prolhaného muže. Pozná, že jsem tě učila

a že mne zamrzela hanebný únos mé služebné.“ Domluvila. Dívky pak zaujaly místa na nejzazších hradbách, bez pohnutí se děsí při křiku mužů i zvucích polnic, (505) jako ptáci, když se slétnou a přivínají se smutně k větřím, kdykoli se blíží chlad nastávající bouřky.

Iuno v podobě Chalkiopy a Médeia pozorují bitvu z hradeb

Již Getové, již veškerý hibérský voj a drangejská legie padají v husté seči, leží pobity široko daleko po pláni. Polomrtví a skrčení mezi svými zbraněmi a koni, (510) v žalostném zápase tvoří strašnou hromadu těl a naplňují pole dlouhými nářky. Naopak vítězní Gelónové pějí mocným hlasem národní paján. Brzy však i porážení opět pocítí tutéž radost tam, kde na ně shlédne bůh a zjeví se příznivější obraz války.

(515) Kdo byl strůjcem takových smrtí, kdo vykonal takové skutky? – Nuže, už pověz to a připomeň jeho divokou vášeň, Múzo. Apsyrtos, zářící paprsky vycházejícími ze štítu a vozem svého děda Slunce – když potřeše blyštivým oštěpem, když pohrozí helmou, nedokážou na něj lidé hledět zblízka, (520) ale ve zmatku ustupují, do odvrácených zad přijímají rány a hlasitým křikem rozšiřují davy prchajících –, ten tedy se prudce žene se svými černými koňmi a neúprosně dupe po tělech vojáků, sráží je k zemi, potlačuje vzlyky dýchající hromady. Neméně odhodlaně jej doprovází Arón, (525) na jehož zdrsnělém brnění a na ramenou pokrytých bronzovými plíšky se různobarevnými vyšíváním blyští barbarští pláště a rozechvěný větrem zahaluje celého koně. Jako

Jitřenka, když letí na růžových křídlech a Venuši těší ji předvádět na osvětleném nebi. Nedaleko odtud pak Rambélos a drsný Ótaxés (530) rozehnali Kolchidány a stejně i neslavný Armis – ten si zvykl neobvyklou lští a dosud nepotrestanými podvody plnit stáje i stáda, když si zvětšil čelo rohy a zahalený do srsti se skrýval jako strašný lykajský bůh. V této podobě přiváděl tehdy své nepřátele v nehybný úžas. (535) Jakmile jej Arón spatřil, jak obvyklým strachem vyvolává boj, zvolal: „Domníváš se, žeš teď napadl ustrašené pastevce a hloupý dobytek? Zde nejsou pastviny, zde tě nečekají býci. Přestaň napodobovat nočního Pána, nepředstírej přede mnou, žeš bůh. A i pokud jsi bůh, bojuj se mnou.“ (540) Tak pravil, pevně se rozkročil a zamířil kopí; sklouzla štetinatá kožešina a odhalily se rány. Neméně statečně se ženou aštití synové Aiolovce Frixia, sami se dostávají do varu a hned se vesele ukazují kytajským šikům, hned příbuzným Řekům. (545) Když je Iásón viděl uprostřed nebezpečí kruté války jako strůjce samých slavných činů, radostně pravil: „Buď zdrav, můj rode, vy nepochybní potomci aiolovští, ty nečekaná domove. Tímto pohledem si odnáším dost velké dary za námahu, dost velkou odměnu za cokoliv.“ (550) Domluvil a vyrazil na Suéta, a aby zabil mocného Keramna. Roztočil svůj štít a prvního srazil ranou pod koleno a druhému rozevřel na prsou doširoka zející otvor. Argos složil na rozlehlou pláň dva jezdce, Zakora a Falka, a sám pěšák probodnul pěšáka Amastra. (555) Barbar vykašlává chuchvalce krve, nese vyhřezlé vnitřnosti, supí marným vztekem a klesá. Kalais poslal na smrt Barisanta a Rhifea, který se vždy se svou žoldněřskou krví účastnil bitev v sousedství. Za sto vybraných býků,

za sto koní se nechával najmout coby válečník; (560) věřil, že jimi vyváží svůj život a světlo dne. Nakonec však nadarmo vzhlíží k lahodnému vzduchu, k nebi, které nelze koupit za žádný poklad. Padnul také Peukón s kadeřemi stočenými okolo tmavých spánků, tehdy ještě zahalenými matčiným rákosem. (565) Současně jeho maiótská matka naplnila pláčem z hloubi jeskyň jezera, volala syna, který už neběhal po březích ani zakřivenými bažinami a nelovil uprostřed mramorového oceánu jeleny. Eurytos hnal z pláně Exomaty. (570) Nestorovým oštěpem padl mladíček Helix a nevrátil už drahému otci péči, vyrván životu na samém prahu. Daraps skolil Lataga a Zéta. Prvního zasáhnul oštěp, druhý prchal, když náhle spatřil obrovský příval krve a jak mu hrud' září špičkou meče.

(575) Hle, Médeia sedí na otcovských hradbách, a zatímco sleduje jednotlivé pŕtky velké bitvy a sama v husté mlze poznává některé prince, na jiné se za Iunonina vysvětlování ptá, spatří v dáli Iásonovu hlavu (580) a hned sem dychtivě stáčí své zraky, city i příznivě nakloněné srdce. Vidí již předem, kam se teď vrhne, na kterou jinou stranu teď odjede, kolik sám složí koní, kolik válečníků, jak hustým oblakem oštěpů zastaví bloudící muže. Kamkoliv znovu tiše zamíří svůj tĕkající pohled, (585) když hledá buď bratrovy, nebo snoubencovy zbraně, tam jí nebohĕ padne do oka jedinĕ divoký Iásón. Pak takto oslovila sestru, jako by sama nemĕla potuchy: „Prosím, kdo je ten, koho již dlouho pozoruji, jak řádí po celé pláni, a koho i ty sama vidíš? Neboť si myslím, (590) že i tebe ohromila taková statečnost.“ Krutá Iuno jí popichuje svou odpovědí a dotírá nelítostným podvodem: „Vidíš samotného Aisonova syna,

sestro, který přeplul tak velké moře, aby po zásluze získal zpĕt rouno svého příbuzného Frixu. Není teď nad něj nikdo slavnĕjší rodem ani původem. (595) Vidíš, jak vyniká a září mezi Argonauty i předními Kytajci, nad jak velkými hromadami pobitých nepřátel jása? Již brzy vypluje, již brzy opustí naše břehy a popluje za poklady bohaté Thessalie, do krajů, které miloval Frixos. Kĕž jde a překoná všechny strasti!“ (600) Když takto promluvila, radí tím více hledĕt na plánĕ, dokud ještě lze, a očima přebíhat hrdinovy zuřivé boje. A tak jako bohynĕ pobídla dívku slovy, Iásona povzbudila štĕstím v boji a vdechla mu do hrudi nové síly. Pod samým hřebenem přilby se divoce blyští oči, (605) jako hvězda září v běhu achajský chochol, který nemá přinĕst radost tobĕ, Perse, ani tobĕ, dívko. Jako divoký pes na podzim či jako zhoubnĕ komety povolánĕ rozzlobeným Iovem na nespravedlivá království. A nezůstal Krĕtheovci utajen zásah jeho bohynĕ. (610) Učítil, jak mu v údech proudí ĕerstvá síla, pozvedl se nad ostatní bojovníky, mohutný jako Kavkaz, právě zbĕlený mrazem a velkou bouří, když se v zimĕ tyčí do výše k souhvĕzdím Medvěďů. A tehdy, jako se rozvzteklý lev v bohatých stájích lačně vrhá z bujnosti na všechny strany, běhá od jedné krvavĕ kaluže ke druhé, (615) tak se rozzuřený Iásón nezdržoval v jedné ĕásti bojiště, u jedné vraždy, ale stejnĕ prudce řádil proti všem a hned krutým mečem, hned neoblomným hrotem kopí řídly řady bojovníků. Tu probodne Hebra s hrozivými prameny vlasů a getského Priona, utrhne hlavu i paže Auchovi (620) a nechá jej valit se po široké pláni.

Osud Iovova syna Kolaxa se naplnil. A již jeho otec, s truchlivým výrazem ve tváři, halí hvĕzdy do smutku,

zatímco nadarmo pobuřuje rozhořčené srdce těmito stesky: „Ach běda mi, kdybych se pokusil vyrvat svého syna krutému osudu (625) a odvážil se důvěřovat své moci, bratr, dosud želící Amykovy smrti, bude protestovat a s ním i ostatní bohové, jejichž synové již padli nebo právě umírají. Proto ať má každý stanoven svůj den. Všem zapovím, co sám sobě.“ Tak promluvil a udělil poslední pocty nešťastnému hrdinovi (630) a vdechnul nezměrnou odvahu tomu, kdo měl zemřít. Ten pobíhá po bitevním poli, rozsévá hojně smrt mezi oddíly jako dešťový přívál, který se vyřítí ze zimní oblohy a žene před sebou balvany a trosky lesů i staveb, dokud v divokém tanci nesklouzne z temene vysoké hory, nezlomí se jeho síla (635) a pozvolna se nerozplyne v novou řeku. Se stejnou prudkostí vybíhal na sklonku života Iovův syn a tu roztácel v divokém kruhu statečného Hypetáona a Gessithoa, tu Arina a Olba. Již zraněn zabil oštěpem Apra a po ztrátě koně již coby pěšec Thydra Fásidského, (640) kterého Kaukasos zplodil u samých vod řeky Fásidy, když jako obvykle hlídal otcovský dobytek. Odsud měl také chlapec jméno, rodiče jej oslavovali coby služebníka řeky a nadarmo mu nestříhali vlasy. A již hrozivý Kolaxés dorážel na další protivníky, (645) když tu nelítostná bohyně přetrhla poslední nit jeho života a vítězný Iásón přispěchal. Kolaxés jej takto přivítal opovážlivými slovy: „Vy, ubožáci, jste sem přišli nakrmit skythské ptáky a skythské psy?“ To dořekl, uchopil a vyrval z rozechvělé země balvan – břímě to přiměřené k jeho pravici i k jeho věku – a mrštil jím. (650) Královská Iuno jej ovšem stočila na neznámého Monésa, pro kterého nikdo neplakal. Monésos střemhlav padl. Iuppiter však střelu od svého syna neodvrátil.

Osudná rána Iásonova kopí pronikla štítem i hrudí. Zakrvácený Aisonův syn se přičítal k padlému hrdinovi (655) a ztrpčoval smrt umírajícímu. Pak odsud odkvačil a dorazil k nešťastným Alanům, kteří jej již dobře znali.

Médeia začíná podléhat citu

Princezna provází hrdinu zrakem (neboť bůh ji nezabavil vášně), visí na něm planoucíma očima. Teď však nachází méně potěšení v bojových scénách před sebou. (660) Laje svému strachu i obavám, které v sobě z neznámého důvodu živí, když zvažuje, zda je s ní opravdu její sestra. Je zatvrzelá a bojí se myšlenky, že ten obličej je nepravý, a pak se znovu dává do téhož jásotu a nechává se strhnout sladkostí krutého plamene. A jako si Jižní vítr nejprve lehkými vánky něžně pohrává s listy a vrcholky stromů v lese, (665) pak vzápětí však ubohé loď poznají jeho krutost, tak je Médeia hnána k nejzazším hranicím šílenství. Mezitím se dotýká náhrdelníku, který vzala od lichočné bohyně, připevňuje jej zářící na ubohou šíji, (670) a kam na něžných údech položila zhoubné zlato, tam ochabují její síly. Dívka však bohyni vrátí její šperk, nerozbourily ji ani drahokamy, ani hladký kov, ale plamen a nápor boha, který již ovládl celé její srdce. Poslední zbytky cudnosti bloudí po růžových lících. (675) A takto promluví jako první: „Myslíš, sestro, že otec splní, co slíbil, když se mu z božské přízně dostalo argejského hosta? Či kolik ještě zbývá trpkého boje? Ach! Do jakých nebezpečí se vrhá za jemu neznámý lid!“ Když takto mluvila, uprostřed hovoru ji opustila Iuno, (680) již paní nad svým

počinem, jista si svou lstí. Odvážněji se teď smělá dívka naklání z vysokých hradeb a nenásleduje ani nehledá zmizelou sestru. Kolikrát nezlomná síla velitelů a sevřené řady mužů znenadání sužovaly Aisonova syna, když celá sprška střel na něho jediného mířila, (685) tolikrát dívka pocítila na svém těle rány balvanů i oštěpů. Jako první se zalekla luku nepřátelského Lóxánora, šíp však prošel vysoko nad Íásonovou hlavou a napadl tebe, Kaiku. Kaikos opouští ubohou ženu i dům, kde novomanželské lože je zpola prázdné.

Další boje

(690) Mýrákés přišel z východního pobřeží coby královský vyslanec, aby uzavřel s Aiétem právoplatnou smlouvu a zlatými dary spojil vzdálené Kolchidany s Parthy. Tu ho, mladíka, Parky a láska k nečekanému boji zadržely v kytajské zemi. Spolu s ním šel jeho zbrojnoš, (695) eunuch, jehož bezvousé mládí bylo neplodné. Mýrákés sedí u opratí na příkrývkách poseřených touly a hned se s vozem svižně řítí do útoku mezi sevřené šiky, hned při předstíraném útěku rozsévá za sebe šípy. (700) Vysoko na hlavě má otcovskou tiaru, zelenou drahokamy a vlákнем z východních lesů. Lze jej poznat podle rukávců, podle šavle na pravé straně, dlouhé nohavice mu splývají po barbarských chodidlech. Tato kořist nezůstala dlouho utajena krutému Syénovi. Vržený oštěp pronikl lehkou tygří kůží s hojnými skvrnami purpuru. (705) Zraněná tygřice náhle chrlí krev a vyhání pánův život. Mladý eunuch spadl dozadu a zapletl si hlavu do zlomeného luku. Tu jsou

ohnivý plášt i obličej zbroceny černou krví, krví ztěžkly nasáklé vlasy, (710) které matka napustila vůní sabských bylin a ozdobil ryzím zlatem. Jako když někdo vzdělává olivu vodou a bohatstvím úrodné půdy, dopřává jí hojnost příznivých větrů a jeho soustavná námaha ani naděje jej, pěstitele, nezklamou. Již vidí v něžné koruně první lísteček. (715) Když tu náhle přispěchá ze severu prudká bouře s bezuzdnými mraky, vytrhne olivu a rozprostře ji na černém písku. Stejně tak padnul Mýrákés v blízkosti města, právě před zraky Médeinými. S ní to ovšem již nepohne více – strachuje se jen o jednoho –, než když vidí řídit tebe, Meleagre, (720) nebo Talaa nebo když obdivuje bojujícího Akasta. Dost však měly z té podívané jejich vlastní rody i bitevní pole, když hrdinové útočili vyrovnaným nápořem na prchající jízdní oddíly jako vichr. Před jejich očima se odehrává opovrženímhodný útěk náčelníků, teče široký proud krve padlých, řítí se vozy zbavené svých mocných pánů.

(725) Nesnesl Persés ty steny ani porážku svých druhů a při pohledu na odvrácená záda takto spílal k nebi: „Proč jste ze mne, vyhnance z vlasti, bohové, učinili hříčku prázdné věštby, abych začal tento boj, abych Skythii zapletl do války? (730) Proč mi tvá znamení, Iove, slibovala zasloužený trest pro bratra? Vždyť pro nás jsi připravoval pomoc Argonautů a nám jsi chtěl dát takové spojení. Pro nešťastné lidi je ovšem kruté prodlévat na denním světle. Prosím přece, ať mi osud dá jen jediný den, který oklame tyto zásluhy Řeků, (735) a kdy také spatřím onoho Aisonova syna, zpupného ve své statečnosti, plakat pro takovou námahu, která zůstane bez odměny.“ Tak promluvil a počal se vlastními zbraněmi bít do prsou a nářky a vzlyky naplňovat přílbu. Už se

chtěl bezhlavě vrhnout doprostřed bitevní vřavy, (740) ale z protějších řad jej dříve zahlédla Pallas a pomyslela si: „Hle! Zde se divoce řítí na smrt Persés, o kterém již otec rozhodl, že jej dšadí na bratrův trůn, aby vládl Kolchidaňům. Bojím se, aby mě otec nevyplísnil, že Persés padl mou lstí, a aby moji vinu nevykoupil za hroznou cenu.“ (745) Během těchto slov rozprostřela kolem tmavý háv z mlhy a odklonila šípy svištící nad hlavou hrdiny. Vlídny závan větru vyzvednul Persa nad spojenecké kmeny, chvíli jej unášel lehkým vzduchem, pak jej konečně složil v nejvzdálenějších koncích bitevního pole, (750) kde opozdilí Hiběřané a issédonské šiky náhodou neměli žádného nepřítele a podporovali své spolubojovníky toliko křikem.

Vytoužená noc současně přinesla temnotu s hvězdami a ihned utichla bitevní vřava. Dívka, sklíčená dlouhým prožitkem strachu, schází z hradeb. (755) Jako když Nykteliovcí na chvíli ustanou při divokých obřadech, bakchantky se však brzy nechají pohltit bohem, teď připraveny k jakémukoli činu. Ve stejném pomatení se vrací Médeia a mezi řadami řeckých bojovníků i domácími falangami vždy poznává v nezměrné starostlivosti Iásona, (760) jeho zbraně i obličej, kolik jen jej bylo vidět z duté helmy.

KNIHA VII

Médeiny city

Již tě, dívko, pozdní večer dělí od thessalského cizince, již tě tvá radost opouští. Snášíš se noc, nemilostivá pouze pro milující. (5) Když tedy vešla sklíčená do ložnice – vždyť nohy se na samém prahu zdráhaly jít –, a její mysl se v temnotách rozohnila, tu si za dlouhého bdění různě stýskala a netušila, jaké zlo ji ubíjí. Konečně se přece jen odvážíla hovořit k sobě a uprostřed svého žalu pravila: „Jaké to neštěstí, jaký to omyl mnou zmítá, (10) že dosud sama o své vůli bdím? Jistě jsem netrávila takové noci, dokud jsem nespátřila tvůj obličej, udatný hrdino. Proč si jej znovu a znovu já šílená přivádím na mysl, když nás dělí tak veliké moře? Proč myslím jen na toho cizince? Ať už raději dostane rouno svého příbuzného Frixia, (15) za kterým jediné se pachtí, které jediné je mu příčinou celého dobrodružství. Neboť kdy zase zavítá do našeho paláce? Či kdy můj otec pojedě do aisonovských měst? Šťastni jsou ti, kdo se odvážili vydat se doprostřed oceánu, nebáli se takové cesty (20) a šli pak za tak skvělým mužem až sem. Třeba je ovšem tak skvělý, ať přece jen odejde.“ Když se zmítala na lůžku a převalovala ze strany na stranu, hle, tu vidí, jak se práh bělá v záři blednoucí Jitřenky. Vzešlý den občerstvil bdící dívku šílenou láskou stejně, jako když zemdlené klasy pozvedne lehký deštík (25) nebo když se na již znavená vesla snesou vytoužené vánky.

Argonauti žádají na Aiétovi slíbené rouno

Argonautům se ovšem už připomněl cíl jejich dlouhého putování. Přímou úprostřed veselí míří po zásluze ke králi, nadarmo však. Iásón mu dovoluje, aby nejprve zapálil bohům slíbenou obětní hranici z kořisti, (30) a naklání se a napíná zrak do dálky, jestli je zlaté rouno již zde, jestli již slíbená kožešina rozsvěcuje síň. Již chystá svůj obličej k promluvě, král jej však předejde, přeruší otálení, skočí přímo před obličej váhajícího a zlostně ze sebe chrlí taková slova: (35) „Synové cizí země, kteří máte své břehy, svá království, jaká zběsilost vás přihnala tolika moři do zdejších krajů nebo jaká touha po mém přátelství? Ty jsi mi prvotní příčinou mých běd, ty, můj zeti Frixe. Že ses neutopil ve stejném moři jako tvá sestra, abych dosud neznal žádné Řeky jménem, a byl tak šťastný! (40) Král Peliás, kdo je to? A Thessal? Nebo co je to Řecko? Z jakého lidského rodu jsou Argonauti? Či kde jsou Symplégady? Hle, cizinec přišel do skythských končin. Má Iásón s padesáti vyhnanci dojít do nitra Asie? Jaká to hanba! Má mne přede všemi ostatními zesměšnit jedna jediná loď tím, (45) že si odveze kořist od žijícího krále? Má mi on poroučet, abych já sám nabídl a otevřel své háje, nemá mne uznat za hodna boje? Nuže proč nechceš, piráte, odnést svátosti ze všech chrámů, ba dokonce vytrhnout nám z klína naše dcery? (50) Mám si myslet, že máte domy a rodiče vy, které jediné loď živí zlořečeným lupem a divoká bouře, které, abych věřil vašim slovům, vlastní král vypudil na moře a kterým zapověděl návrat – jistě –, aby se zmocnil zlata aiolovského berana? (55) Dříve sestoupí můj Kavkaz s porubanými lesy, než on

získá thessalskou kořist zpět přes moře, dříve spatřím Hellu s pohřebními stužkami. Pokud ovšem trváš na svém a odmítáš odjet z této země s prázdnou, stydíš se vrátit domů bez úspěchu, (60) a pokud se ve tvé jedné lodi skrývá něco víc než jen posádka, sotva ti já odepřu, oč žádáte. Jen však dříve splň mé rozkazy. Před městem se rozkládá Martovo pole, bodlinaté po mnoho let, jsou tam též ohniví býci, kteří se někdy i mne zdráhají poznat, když rádlu stiskne zem. (65) Těm teď mé stáří darovalo více a více zuřivosti a bujnosti, z nozder jim vychází zpupnější oheň než obvykle. Buď následovníkem v mé slávě, přeudatný cizince, a znovu zorej má pole. A nebude ti chybět sémě, které jsem dříve sel sám, ani žně, do kterých jsem se sám pouštěl. (70) Jedna noc bude stačit na rozmyšlenou, poraď se o mých příkazech se sebou a se svými bohy. Pokud něco v té tvé lodi je, přijdeš do polí za prací, o které jsem právě hovořil. Sám si dosud nejsem jist, zda bych chtěl, aby tě ihned pohltily tma a plameny, nebo abys spíše chvíli vytrval, (75) dokud nepoložíš setbu na zorané pole, nevzejdou ti ze zubů Kadmove hada bojovníci a čerstvě obdělaná pláň se nezaskví ozbrojeným lidem.“

Iásón souhlasí s Aiétovou podmínkou

Králova dcera se nejprve zarazila, udivená krutými slovy tyрана, obrátila svůj bledý obličej k mladíkovi (80) a zatřásla se strachem, aby se toho cizinec ve své nevědomosti neodvážil, aby se nešťastník nedomníval, že to dokáže. Dokonce i Iásóna se zmocnila hrůza a stál tam zkoprnělý, smutný a rozhněván. Nezasne tak tyrrhénský

či iónský kormidelník, který se už dívá na tebe, Tibere, a na maják zářící na jasném vrcholku, (85) když vtom se náhle střemhlav řítí mořem a nikde není ústí řeky, nikde nevidí Ausonii a kruté Syrty se blíží. Tu Iásón přece sprádal v hlavě, jak odpovědět zlořečenému králi, a konečně se vynořil z hloubi zadumání. Privil: „Ne takový návrat, ne takovou naději jsi dal Argonautům, (90) Aiéte, když jsme poprvé oblékali zbraně pro tvé město. Kam zmizel tvůj slib? Jakou lest zamýšlíte svými rozkazy? Vidím zde druhého Pelia, další moře. Nuže, vzhůru, teď všichni králové stíhejte svou záští a mocí tohoto muže. Nikdy mi nebude chybět má pravice ani naděje. (95) Jsem zvyklý poslouchat rozkazy a neustupovat obtížím. Jen o jedno prosím. Jestli mne ona setba zasype svými oštěpy nebo mne zítra pohltí oheň z nepřátelských tlam, ať je poslána zpráva ke krutým uším Peliovým, že zde zhylnuli mí mužové a já bych se byl mohl vrátit zpět do vlasti, (100) kdyby se vám dalo trochu důvěřovat.“

Médein vnitřní boj

Pak Iásón opustil otce i dceru, ohromené takovou řečí, a chvatně se vyřítit ze síně nehodné důvěry. Zmatená a mezi vlastními rodiči opuštěná dívka mlčela. Nedokázala ani chvíli mířit pohledem k zemi, (105) nedokázala nestáčet smutnou tvář, ale ohlédla se ke dveřím a ještě jej spatřila kráčet. Běda, cizinec se tehdy na odchodu zdál nešťastně zamilované dívce ještě krásnější. Vryla se jí do paměti tak mocná ramena, tak mocná záda. Přeje si, aby dům i samotné dveře maličko

podstoupily, (110) sama však zdržuje palčivé kroky uvnitř. Jako když bludná Ío cítí okraje písku, klade nohu vpřed a znovu s ní couvá. Erinýs ji nutí jít na rozbouřené moře, přes hladinu ji volají farské matky. Stejně Médeia obchází sem a tam, postává u otevřených dveří v naději, (115) že otec v milostivější náladě zavolá Argonauty zpět. Hledá cizincovu tvář nebo se vyčerpaná rmoutí na opuštěném loži či se utíká do klína své drahé sestry, a ať se snaží mluvit, mlčí. Když pak znovu přijde, ptá se, jak se cizinec Frixos usadil v aiských končinách, (120) jak Kirku uchvátili okřídlení draci. Pak se, ubohá, pase pohledem na svých družkách a nemůže se nasytit. Náhle zas visí s lichotnými slovy na rodičích a líbá otcovu pravici. Tak psice, zvyklá na lůžko i stůl své líbezné paní, (125) teď již nemocná nezvyklou zhoubou a nadcházejícím šílenstvím, dříve než prchne, prochází s nářkem celým domem. Médeia nakonec v mírném rozezlení sama sebe takto obvinila: „Ty stále pokračuješ ve svém šílenství, sužuje tě jeho obraz, starost o něj? Možná prchl v lodi, pluje po moři (130) a mé jméno si nepřinese ani k městům své vlasti. Proč mne však tolik znepokojuje to, jestli on překoná všechny útrapy nebo padne či zda pro něj stejně bude truchlit Řecko. Kéž alespoň, pokud se už měla přiblížit jeho poslední hodina, šel dle rozkazu spíše k neznámému králi! (135) Ach, kéž by nakonec nezemřel v našem městě! Vždyť se říká, že pochází z nebeské krve našeho Frixa, a viděla jsem, jak pro něj truchlí drahá sestra. On sám, ubohý, říká, že sem připlul přes tato moře hnán rozkazy. Kéž se však jakkoliv vrátí, kéž netuší, že jsem se takto modlila, (140) a kéž nepojme nenávist k mému otcí.“ To dořekla a vrhla znavené údy na lůžko, aby spočinula

v milosrdném klidu. Právě spánek ji však ještě divočeji sužuje a mate: na této straně prosebně klečí cizinec, na oné otec. Nový strach ji burcuje ze sna. (145) Médeia se vztyčila na loži. Poznává služebné i drahý dům, třebaže ještě před chvílí byla chvatně vlečena thessalskými městy. Jako se Orestés, zmatený Furiemi, ve slepém strachu chopí meče a bodá do šiku své kruté matky; hadi na něj útočí, otrásá jím vztek hrozivě znějících důtek. (150) A on se znovu domnívá, že pronásleduje spartskou protivnici, prahne po její smrti, vrací se zpět unaven z klamného pobíjení bohyň a padá okolo krku své nešťastné sestry.

Iuno povolává na pomoc Venuši

Když Iuno viděla, že kolchidská dívka planě váhá v takových starostech a dosud nepodlehla nejzazší vášni, (155) nevzala už na sebe předstíranou podobu ani hlas Chalkiopy. Protože Médein plamen ochaboval, byl příliš mírný, ustupoval studu a mysl odolávala jedu, vznesla se Iuno vysoko do jemného povětří a na zářivém Olympu vyhledala Venuši. „Pamatuji si, jak ses ty se mnou podělila o tento úkol. (160) Ona dívka však zůstává příliš zatvrzelá, obrátila se k bolestnému hněvu a šílenosti a, ač oklamaná, mne opustila. Prosím tě, jdi a překonej tu lásku, kterou maří mé naděje, prosím, ať se konečně odváží směle vyjít z otcova domu a chránit mého Aisonovce před každou pohromou – (165) obřady i jedem, na které spoléhá! A dokonce i toho hada, který po celou noc drží stráž, který celý svůj les i zlaté rouno – podívej tam v dáli – obtáčí tolika závitů, tolika

smyčkami plní, toho ať dívka ošálí, ať jej uspí na jeho jasanu. (170) To je teď tvůj úkol. Zbytek svěřuji Furiím a jí samotné.“

Venuše vyhovuje Iunoně

Tehdy jí Venuše, matka okřídlených Amorků, odpověděla taktó: „Stála jsem při tobě, když ses poprvé pokusila zvíkat dívčiny city a prodchnout její srdce soužením, jež dosud neznala. Dokonce tobě jediné jsem ihned dala svůj opasek (175), jenž jí pohnul, otrásl, a ona tak ustoupila ze své pozice. To však nestačilo, teď už je třeba jen mne samotné, mne si žádá váhající srdce i nerozhodný stud. Brzy způsobím, že sama vyhledá spojení s Aisonovým synem a bude se bát dále meškat. Ty se přičiň, aby on kvapně přišel ke chrámu světloňosky Diany, (180) kde Kolchidanka obvykle vrhá světlo posvátných pochodní a s průvodem svých vrstevnic tančí kolem své paní. A neměj teď strach z Hekaty ani se neboj, že by snad zabránila mému snažení. Ba dokonce si přeji, aby se toho odvážila: pak ihned přejde láska k ní a já ji donutím, (185) aby sama zpěvem tří jazyků zkrotila ohnivé býky <*> a sama snášela objetí.“ Tu Iuno spatřila hbitou Iridu a poručila jí, aby spěšně uposlechla Dióiných nařízení a přivedla mladého Aisonova syna do určeného háje. Hned nato zamířila Íris k Argonautům (190) a Kythéřanka ke Kolchidance. Iuno se usadila na kavkazských skálách jako na pozorovatelně. Ohromeně zírala s nadějí i strachem k aiským hradbám, dosud neznalá věcí budoucích.

Venuše u Médeie

Sotva Venuše poprvé pohlédla z úkrytu k hradu, hle, nová malátnost počala pronikat do dívčiny duše, (195) propukají nářky, množí se vášně. Proto znovu přemítá o cizinci, stýská si a takto marně promlouvá k nepřítomnému: „Kdyby ti teď snad mohla tvá matka nebo, běda, tvá žena, je-li nějaká, pomoci thessalskými kouzly! (200) Co bych mohla já, panna, činit než plakat nad tvými útrapami? <*> Běda mi! Kéž nejsem nucena spatřit i tvůj poslední osud a znovu dělat společnici nelítostné sestře. Teď se on domnívá, že nikdo není pohnut jeho losem, že nikdo na něj nepamatuje, a se všemi nenávidí i mne. (205) Jestli kdy budu mít nějakou moc, pak toho, jenž má nakonec zůstat ležet na hrozných pláních coby popel, i jeho kosti, kterých by ušetřili býci a divoký oheň, poskládám a dám jim místo k odpočinku. Tehdy budu smět milovat hrdinova ducha a splatit svou nynější náklonnost náhrobku.“

(210) Domluvila. Hle, vtom Venuše usedla na lůžku, změněná z bohyně, napodobující barevnými rouchy a kouzelnou hůlkou Títánovu dceru Kirku. Dívka, jako by ji klamal přelud dlouhého snu, tak v nejistotách upírá zraky a jen pozvolna se domýšlí, (215) že to je sestra mocného otce. Pak v radosti, se slzami v očích vyskočila a sama vtiskla polibky kruté bohyni a jako první ji oslovila: „Ach, konečně, konečně ses přece vrátila ke svým, tvrdohlavá Kirko. Proč jsi odsud uprchla se splešením hadů? Kde jsi pobývala raději než v otcovské zemi? (220) Dříve i thessalská loď dosáhla Fásidy a tolika moři sem nadarmo připlul nešťastný Iásón, než tebou pohnula láska k vlasti.“ Tu Venuše přerušila další slova a opáčila:

„Jen kvůli tobě jsem se vydala na cestu. Přicházím, protože jsem již dlouho nic neučinila pro tvé mládí. (225) Přestaň si už stěžovat a neobviňuj mne, že jsem šla za lepším osudem. Vždyť je třeba zvažovat i božské dary. Věř, že spíše tento svět je společný všem živým duším, že společní jsou i bohové. Vlastí proto nazývej místo, kde zachází a zase se vrací den. (230) Nepřející měsíc by mne, dítě, nedokázal navždy uzavřít ve zdejším věčném mrazu. Mám právo a máš je i ty, opusť nesnášenlivé Kolchidány. Teď jsem královskou chotí ausonského Pika, mé pastviny tam nejsou drsné ohnivými býky a vidíš mne před sebou jako paní Tusského moře. (235) Co za ženichy jsou pro tebe Sarmatové, ubohé dítě? Za kterým Hibéřanem – ach běda mi! – či divokým Gelónem to jdeš coby manželka, jedna mezi mnohými?“ Médeia hned ve své odpovědi odmítla slova bohyně: „Uvidíš, mám dobře na paměti příklad velké Perseovny, nenechám se já nešťastná přinutit k onomu sňatku. (240) Jdi, prosím, a zanech takového strachu o mne. Spíše však mne ubohou zbav těchto starostí, protože ty to dokážeš. Z nich mi vyvstává strach a neklid a již dlouho se má váhající mysl divoce rozpaluje, matko. Není žádný klid v mé duši, neznám spánek, má mysl je vyprahlá. (245) Hledej úlevu pro mé neduhy, uzdrav zase mou mysl. Vrať mi den a noc, dovol mi vzít si roucho přinášející spánek a zavřít mi oči tvou hůlkou. Ani ty pro mne nejsi, matko, žádnou pomocí. Já sama jsem dříve bývala statečnější. Vidím smutný sňatek, všechno mne znepokojuje, (250) vidím, že i tobě vstávají na hlavě hadí vlasy.“ Takto Médeia promlouvala. Pak se svezla do klína kruté Venuše, plakala a odhalovala nemoc skrytou v kostech i oheň žhnoucí v hloubi srdce.

Venuše ji objímá a vtiskuje jí polibky přinášející vášeň (255) a vdechuje lásku smíšenou s nenávisť. A zatímco klame Médein žal různými řečmi a udržuje hovor o jiné věci, praví: „Nuž vyslechni toto a pozvedni své tváře.“ Médeie se vyronily slzy a bohyně začne: „Když jsem k tobě nedávno kvapně letěla ze vzdušných vánků, (260) náhodou jsem spatřila lesknout se na kraji pobřeží loď, jakou by můj ostrov, který dosud zadržuje všechny námořníky, nechtěl nikdy pustit ze svého přístavu. Jeden muž tam, který mi tenkrát připadal krásnější než všichni ostatní – já sama jsem zdaleka obdivovala vůdce –, (265) přispěchal ke mně a v domnění, že jsem jedna z tvých průvodkyň, pravil: ‚Pokud pocítuješ nějaký strach pro toho, kdo má brzy zemřít a koho vidíš nezaslouženě bojovat s příšerami, prosím tě o toto, toto zanes k uším své panenské paní. Vyjev jí mé nářky. Jí posílám tato slova, (270) jak jen to jde, k ní ze břehu napřahuji své ruce, jak jen mohu. Samy bohyně, které jsem s sebou provedl tisíci nebezpečnostvými, mne opustily. Zbývá mi jediná naděje a cesta k záchraně, kterou by poskytla ona, poskytne-li snad. Ať neodmítá mé prosby, ať je neodmítá. Prosím, řekni jí, ať pomůže tolika živým duším, (275) jaké poté už nikdy neuvidí, ať zachrání ta jména. Běda mi, že zde nemohu vzdát žádné díky! Však necht' přece zví, že ten zachráněný před krutou smrtí, že jeho duše patří jí. Slituje se tedy? Pověz, řekl, ‚nebo spíše...‘ a chtěl se vrhnout na obnažený meč. (280) Slíbila jsem mu to – prosím, nezklam ho. Třebaže mne samotnou dojala promluva i osud toho muže, dovolila jsem, aby prosil spíše tebe. Ty si více zasloužíš novou slávu i důstojného prosebníka, já jsem již získala věhlas svými kouzly. Jestli

Hippodameia dříve vykonala těžkou práci Pelopovu (285) a při pomýšlení na tolik hlav ženichů, vydaných na pospas davu, se nakonec zalekla otcova vozu, jestli mínójská dívka vydala sama na smrt bratra, proč bys i ty nesměla pomoci důstojným cizincům, proč neporučíš kolchidským pláním, aby se zmírnily? (290) Necht' už konečně Kadmova setba zhyne věčnou smrtí a při pohledu na cizince i býci chrlící oheň.“

Médeia již dlouho koulela očima, zachmuřená ve tváři, stěží ovládala svůj hněv i pravici, aby se nevrhla rozmlouvající bohyni do obličej. Takovým rozhořčením v ní vřel stud. (295) Teď přitiskla nešťastná dívka vyděšené uši k lůžku, aby neslyšela slova. Hrůza přepadla citlivé mládí. Chycená v pasti neví, kam prchnout, kam se obrátit. Již dlouho si přeje, aby ji pochovala a skryla zemská propast a ona tak unikla krutým slovům.

(300) Bohyně ji vybídne, aby ji následovala, a čeká na ni u samé brány. Jako když Penthea v echíonovské síni rozlícený Bakchos se zmáčenými sužkami na vlhkých rozích vydává napospas. Pentheus je plný boha a náhle se k vlastní hanbě a neštěstí chopí matčina oděvu, tympánů i změkčilého kopí. (305) Nejinak se bojí opuštěná dívka, rozhlíží se všude kolem a zdráhá se vyjít z domu. Proti tomu ji však sužuje divoká vášeň a Iásón jdoucí na smrt, slyšená slova nabírají v srdci na síle. Běda, co má dělat? Ví, že vydává svého otce cizinci, ukrutnice, (310) v duchu již sama předvídá špatnou pověst svých zločinů. Nářky unavuje nebešťany, nářky sužuje Tartaros. Buší do země, mumlá do zařatých dlaní, volá paní noci i Dita, ať jí jen konečně pomohou smrtí a spolu s ní ať vydají zkáze i toho, (315) pro nějž hoří vášni.

V největším rozhořčení se dožaduje nepřítomného Pelia, který ve svém velkém hněvu hodlal mladíka zahubit. Často si umiňuje propůjčit svůj um ubohému muži, pak to zavrhne a rozhodne se spíše v jediném náporu hněvu. Vykřikuje, že neustoupí tak hanebné lásce (320) a ani nedá svou moc a své síly neznámému. Vrhne se na lůžko a zůstává ležet, když tu se zazdá, že ji zase někdo volá, a dveře vrzly, jak se pohnuly stěžeje.

Médeina láska přemohla stud, dívka se chystá pomoci Iásonovi

Když tedy cítila, že ji jakási božská vůle zcela přemohla a že veškeré dřívější ohledy na počestnost jsou tytam, (325) zamířila do tajné komnaty, aby pro kapitána thessalské lodi našla nejúčinnější pomoc, jakou znala. Jakmile se otevřela komnata vonící do daleka kouzelnými nápoji i kruté dveře a před očima se jí naskytlo vše, co vyrvala moři, co duchům z podsvětí, (330) co setřela z krvavé tváře lunny, pravila: „Půjdeš za čímsi hanebným, strpíš to, když máš tolik druhů smrti, tolik přesnadných úniků před takovým zločinem?“ Tak promlouvá a zrakem usilovně nadarmo hledá zhoubu, nad kterou by nebylo rychlejší, (335) váhá nad ní a hněvá se, rozhodnuta zemřít. Ach, příliš líbezná je denní světlo a oč milejší na prahu smrti! Zastavila se a v údivu nad svým šílenstvím zvolala: „Běda, hyneš; chceš to strpět v rozpuku mládí? Nebudeš se těšit ze života ani ze svých mladých let, (340) neuvidíš obrůstat bratrovy rozkošné tváře prvními vousy? Nevíš také, ukrutnice, že ten Iáson, ať už je to kdokoli, zemře

tvou smrtí? Iáson, který teď tebe jedinou vyzývá, který tě prosí, kterého jsem jako první spatřila na pobřeží. Proč ses tehdy, otče, rozhodl uzavřít klamné spojenectví (345) a nechtěl jsi hned zničit mladíka těmi obludami? Já sama, přiznávám, jsem to tenkrát také chtěla. Beru si za svědky tvá slova, drahá Títánovno Kirko, budu následovat tvého vedení, tvá rozvaha, má letitá přítelkyně, mne přemáhá, jako mladší se podvoluji tvým radám.“ Když domluví, (350) znovu se počne starat a obávat o thessalského mladíka. Pro něho jediného buď šťastně žít, nebo umřít, ať už si přeje cokoli. Prosí Hekatu o mocnější zaříkávadla, o více sil pro sebe v tuto chvíli a není spokojena se známými kouzly. (355) Nato opáše svůj šat a vezme bylinu, jejíž moci nejvíce důvěřuje – ta vzešla na Kavkaze z krve Prométheových jater –, a trávu živitou horou, které dodávala tvrdost a obživu ona posvátná krev mezi sněhem a chmurným mrazem, kdykoli se sup po hostině z vnitřností zvednul ze skal (360) a z otevřeného zobáku svažoval zemi. Ta bylina neztrácí s dlouhým věkem sílu, navždy se zelená, bez úhony vzdoruje bleskům, její rostlinky vzkvétají uprostřed hromování. Hekaté nejprve přiložila srp tvrzený ve vodách Stygu (365) a z útesů vyhrabala mocné klasy. Poté ukázala osivo služce. Ta je za desáté měsíční noci požnula na úrodných horských svazích a divoce pobíhala mezi všemi ostatky boha a jeho krvi. On nadarmo sténal při pohledu na tvář Kolchidanky. Tehdy se na hoře všechny jeho údy svíraly bolestí (370) a veškeré řetězy se trásly pod srpem.

Médeia jde za Iásonem

Takovými jedy se nešťastná dívka vyzbrojí proti vlastnímu království a roztřeseně se ubírá do tmavé noci. Vyděšená Venuše jí podala ruku, mluví k ní lichotivými slovy a přitisknuta k ní ji táhne městem. (375) Jako když strachy bledá matka prvně vyvedla své něžné potomky z vysoko položeného hnízda do ovzduší, povzbuzuje je, aby ji následovali, aby stoupali na svých malých křídlech. Tehdy je poprvé zasáhla hrůza z modrého Olympu, již prosí o návrat, hledají strom, na který jsou zvyklí. (380) Stejně Médeiu opouštějí síly, když kráčí hradbami temného města, když se léká mlčících domů. Zde se opět nadarmo zastavila na prahu nejzazší brány, opět propukla v pláč, dala průchod vášním. Ohlédla se na bohyni a na chvíli s těmito slovy zaváhala: (385) „Opravdu mne sám Iásón žádá, on sám mne vyzývá? Neskrývá se v tom žádná vina, žádný poklesek studu, není v tom láska? Není hanebné sloužit muži, když prosí?“ Bohyně nic neodpověděla a přerušila její marná slova. A již se Kolchidanka začala procházet za magického volání temnou nocí, (390) horší bůžkové skryli obličej a řeky odvrátily své proudy. Strach již vpadl do stájí i mezi stáda, nad hroby se rozlehl chrastot. Ustrnula samotná noc a pomaleji valí své těžké stíny. Již ji zpovzdálí následuje rozehvělá Venuše. (395) Když přišly k vysokým stromům do háje trojitě bohyně, tu se jim náhle před očima vynořil Iásón, ač jej ještě nečekaly. Jako první ho spatřila vyděšená dívka. A na této straně se na hbitých křídlech zvedla k útěku Thaumantova dcera, na druhé straně vyklouzla z ruky, která ji držela, Venuše. (400) Jako když se za pozdní noci strach snese

na dobytek i jeho hlídače či jako temné, bezhlasé stíny scházející se v hlubokém podsvětí. Nejinak na sebe narazili uprostřed noční temnoty v lese, oba dva vylekaní, přiblížili se k sobě, (405) podobni mlčenlivým jedlím nebo nehybným cypřišům, které Jižní vítr dosud nezapletl do sebe.

Setkání Médeie s Iásonem

Jak tedy oba stáli mlčky, s upřeným pohledem a noc pokračovala svou cestou, přála si Médeia, aby Aisonův syn užuž pozvedl tvář a promluvil jako první. (410) Když hrdina viděl, jak propukla v pláč, jak se chvěje, jak jí tváře hoří žalostným studem, konečně takto promluvil a ukonejšil milující dívku: „Přinášíš nějakou naději na denní svit? Přicházíš opravdu v lítosti nad mými strastmi? Nebo se i ty sama budeš radovat z mé smrti? (415) Prosím tě, děvče, nechovej se podobně jako tvůj zlořečený otec. Bezohlednosti sotva sluší tak krásná tvář. Bylo třeba, aby toto byl teď dík a očekávaná odměna za má nebezpečí? Mám být takto odmrštěn ve tvé přítomnosti, panno? Spravedlivě dopřej sluchu slovům. (420) Tvůj otec nechtěl, abych se utkal s tak hroznými obludami nebo abych takto pykal – čím jsem si to zasloužil? To za to, že můj Kanthos leží v hrobě, zabit oštěpem cizince? A za to, že můj Ífis padl při obraně vašeho města? Či pro tolik skythských ozbrojenců? Měl poručit, věrolomník, (425) abychom ihned odešli a opustili jeho království. Vidíš, v jakých nebezpečích a pod jakou podmínkou vrací slíbenou naději. Konečně však dokážu zemřít, jsem spíše k tomu

pevně odhodlán, než odmítnout jakýkoli rozkaz tvého otce. Nikdy odsud neodejdu bez rouna, (430) neuvidíš mne jako první coby zbabělce.“

Takto promluvil. Médeia se chvěje, když vidí, že ústa hrdiny prosebníka zmlkla a je na ní, aby něco řekla. Neví však, zmatená, jak začít, jak řadit slova, jak je uzavřít. Touží naráz vyřknout vše, (435) ale stud jí v jejím strachu nenapovídá ani první slůvka. Váhá, pak nakonec stěží pozvedla zraky a řekla: „Proč jsi, prosím tě, přišel do našich končin, synu Thessalie? Proč jsi ve mne vůbec doufal? Proč ses nevydal za takovým úkolem v důvěře jen ve svou vlastní statečnost? (440) Vždyť kdybych se já byla bála vyjít z otcova domu, zemřel bys a tvou duši by zítra očekával krutý pohřeb. Hle, kde je teď Iuno, kde tritónská panna, když jen já, princezna z cizího rodu, jsem ti nápomocna v takovém nebezpečí? I ty sám se divíš, (445) myslím, a tyto lesy teď nepoznávají Aiétovu dceru. Ale tvůj osud mne přemohl. Přijmi, prosebníku, dary – nejsou mé. A bude-li Peliás pro tebe opět hledat záhubu, jestli tě znovu pošle do jiných nebezpečí, do jiných měst, nevěř, ach běda, své kráse.“ A již začala (450) sbírat Títánovy rostliny z klína i Persaiské síly. Znovu Iásona oslovila těmito slovy: „Jestli přece jen trochu doufáš v ona božstva či jestli tě snad může tvá statečnost vyvést z přítomné smrti, ještě teď tě snažně prosím, cizince, (455) nech mne a pošli mne zpět k ubohému otci, aniž bych se dopustila viny.“ Domluvila. Hned – vždyť hvězdy už spěchaly zapadnout a nebeského Pastýře bylo vidět na samém obzoru – podala s nářkem a velkým pláčem mladému hrdinovi rostliny, a jako by vydávala současně vlast, dobrou pověst i svou důstojnost. (460) Iásón po

nich natáhnul ruku a pojal veškerou jejich moc.

Poté, když se z ní stala vinice a stud nenávratně zmizel z její tváře a spíš Erínýs ji opanovala, zpívala písně a vlévala jejich moc do celého těla Aisonova syna. Sedmkrát přešla se zařikáváním celý štít (465) a vrátila hrdinovi mocnější oštěp. A již daleko odsud ochabuje oheň byků. Médeia řekla: „Nuže, teď znovu vezmi tuto přílbici s chocholem, kterou před chvílí držela v smrtonosné pravici Nesvornost. Vhod' ji doprostřed úrody, až zoráš pole. (470) Všichni bojovníci se ihned obrátí v zlosti proti sobě a můj otec bude reptat údivem a snad se i po mně ohlédne.“ Když tak promluvila, nechala svou mysl víc a více bloudit nad hlubokou mořskou plání, již viděla Argonauty napínat plachty, (475) avšak bez sebe. Tu jí pak projela palčivá bolest, ona uchopila Aisonova syna za ruku a poníženě řekla: „Pamatuj na mne, prosím, a já na oplátku nezapomenu na tebe, věř mi. Jak daleko po moři odsud odejdeš, zapřísahám tě, řekni mi? Kterým směrem se mám na nebi dívat? Když tě však také pojme starost o mne, (480) ať už budeš kdekoli, ať už nastane jakýkoli čas, pamatuj na to, přiznej, že ty dary jsou ode mne, nestyď se, že jsi byl zachráněn dívčinou dovedností. Běda mi, proč z tvých očí nekanou žádné slzy? Předstíráš, že brzy nezahynu otcovým zaslouženým hněvem? (485) Na tebe čekají šťastná vláda nad tvým rodem, žena i děti. Já, zrazena, zemřu. Nestěžuji si však, ráda pro tebe opustím denní svit.“ Cizinec na to hned odpověděl – vždyť si jej naklonila tichým zařikáváním (490) a již jej prodchla podobnou láskou: „Ty se domníváš, že Aisonův syn by po něčem toužil, kdyby tě opustil, že by dokázal kamkoliv zamířit bez tebe? Spíše mne

navrát králi, vezmi zpět svá nevděčná kouzla, zbav mne jich. Jaká láska mne poutá k životu? Proč bych měl více toužit po vlasti, jestliže můj otec Aisón nejprve neobejme tebe, (495) jestliže tě rozradostněné Řecko neuvidí, jak záříš do dáli vlastním roumem, a nevyběhne ti vstříc na samý kraj břehu? Zvaž ta slova a už teď mi, prosím, řekni své ano, choti. Přísahám při tobě, která jsi mocnější než bohové nebeští i podsvětní, při těchto hvězdách, které se na tvůj pokyn vracejí, panno, (500) při těchto pro nás nebezpečných chvílích: jestli kdy zapomenu na tvůj zásluhný čin, na tuto noc, jestli se ti bude zdát, žeš opustila vládu, svůj dům i rodiče a já již neplním tento svůj slib, pak ať mne netěší, že jsem unikl býkům i divokým zrozcům Země, (505) pak nechť mne vyděsí přímo v mém domě tvůj plamen i tvůj um. Ať mi, nevděčnému, nikdo nesmí běžet na pomoc, a znáš-li něco horšího, i to vykoněj a opusť mne uprostřed mé hrůzy.“ Zaslechl to Běs, věčný mstitel nářků milenců, (510) a hned přiřknul jeho křivým přísahám zasloužený trest.

Když toto pronesl, přece oba dva zůstávají stát, zrak upřeny k zemi. Tu pozvedli oči zářící odvážným mládím, oči, které tolikrát společně zachycují líbezné pohledy, tu chorobný stud sklopil jejich obličej a znovu nastávají pomlky mezi slovy. (515) Dívka však ještě jednou Iásona vyděsila: „Poslouvej, jaká nebezpečí ještě zůstávají, až konečně zkrotíš býky, a jaký strážce na tebe čeká u aiolovského rouna. Dosud jsem, přiznávám, nesplnila všechny sliby dané tobě. Strašlivější úkol zbývá na rozložitém Martově stromě, (520) věř mi, úkol, který – ach, kéž tolik důvěřuješ mně, královně noci Hekatě a mé zdatnosti. <*>“ Domluvila,

a aby poučila hrdinu, jaké příšery tu ještě jsou, vyrušila ihned hada, stočeného v mohutné závitě, a znenadání mu poslala vstříc stín thessalského prince. (525) Hada se vztyčil jako nikdy předtím a rozčileně zasyčel. Pak se ve strachu ovinul okolo svého rouna – celý strom se zježil smyčkami jeho těla – a dal se do pronásledování. Prázdnou tlamou zuřivě chňapá vzduchem. „Co je to za lomoz? Co znamená ten zkázonosný zvuk, pověz, panno,“ (530) zvolal Aisonův syn a stanul s taseným mečem, ztuhlý hrůzou. Médeia zadržuje hada a mlčí. Když jej uklidnila, konečně řekla: „Toho ti můj rozhněvaný otec připravuje jako poslední úkol. Běda, nešťastníku, běda, znovu musíš do takových nebezpečí, můj milý. Ach, kéž bych tě viděla, jak bez jakékoliv námahy (535) sám šplháš na tento jasan, oplývající spleť tmavých větví, a šlapeš přímo po závitech bdělé obludy! Pak ať si i dvakrát zemře!“ Tak řekla a odběhla. Když už noc bledla, vrátila se do města.

Iáson plní Aiétův úkol

A již za růžového svítání vyvedla krále ven planá naděje: (540) kolika vodami jej jedna noc odřízla od Aisonova syna? Je již volný pohled na otevřené moře a je oceán stejně klidný jako dřív? Zatímco to vše hodlá zdáli vyzvědět, přichází mu vstříc Arkadaň Echión se vzkazem, že hrdina už stojí na Martově Kirkejské pláni, (545) ať prý pošle býky s kovovými nohama do bitvy. <*> „Hle, on sám o své vůli mne vyzývá,“ zvolal král a hnal se ze dvora. „Teď, moji býci, nejprve uvrhněte má pole v plameny, teď odhalte a vychrlte veškerý svůj

oheň. Ať se thessalskému rolníkovi dostane žně, na kterou nezapomene. (550) A ty, dcero, půjč svého draka k záhubě Řeků. Necht' zemřou při samotném pohledu na rouno, necht' ta kůže nasákne jejich odpornou krví a uchová ji pro mne.“ Domluvil a poručil otevřít pláň pro pádící býky. Jedni si naloží na ramena obrovská semena – echiónské zuby –, (555) jiní nesou těžké postraňky hrozného pluhu. Mládenci z Pagas provázejí svého statečného vůdce, jdou v hloučku kolem něho. Pak každý pronesl srdnatá slova a odstoupil daleko od krutého pole. Iásón rázně zastavil své kroky a stál tam jediný ze svého šiku, (560) jako oje vozu, jež na krajích opustila kola. Již znavený den a písčiny žhnoucího jihu nebo sníh a divoký chlad tmavého Severáku oddělily vůz, když znovu stoupal k rhipajským vrcholům. Tu se náhle zaleskla nejbzdálenější vlna ohromené Fásidy, (565) stromy na Kavkaze i celá Aiétova zem, jakmile stáje vyvrhly planoucí dým. A jako když hněv blýskajícího Iova sešle na smrtelníky z jediného mraku dva blesky nebo jako když dva větry současně přetrhnou svá pouta (570) a dají se na útěk: tak se tehdy z brány vyřítili oba býci, s hlavou vysoko zdviženou vydechli obrovský kotouč plamenů a smísili černá oblaka kouře s ohněm. Ustrnula posádka lodi Argy, zalekl se statečný Ídás, který před chvílí naříkal, že jej zachraňuje dívčí zaříkávání, (575) a proti své vůli pohlédl ke Kolchidance. Iásón nesnesl průtahy, sám se vrhl býkům vstříc, když je viděl rozejít se na opačné strany. Hrozivě potřásal přilbou a pravicí volal bloudící výrony ohně k sobě. <*> Když tu konečně stanul býk, (580) který jako první spatřil zbraně nepřátelského Iásona, a se zachmuřeným zrakem se otočil, maličko zaváhal a pak náhle začal

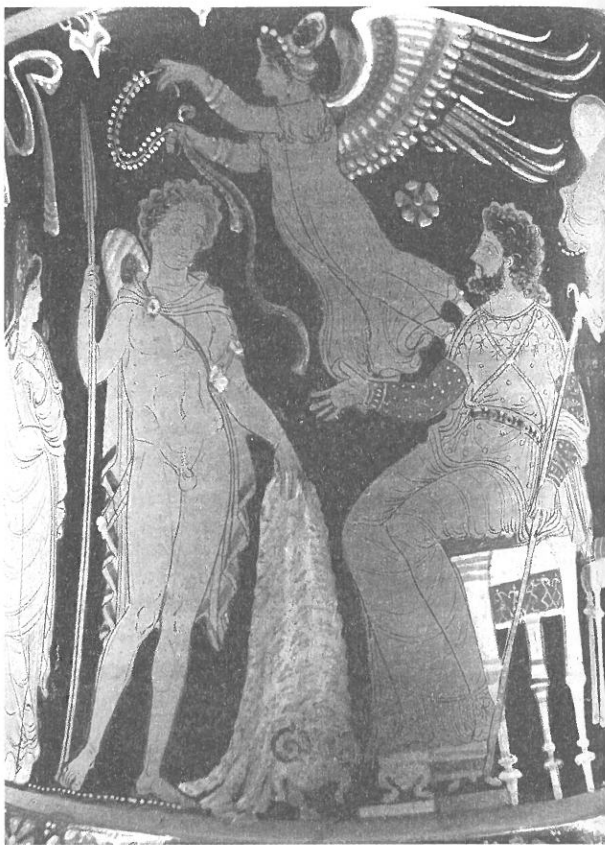
běsnit. Neřítí se tak vztekle moře proti skalám a nevrací se zpět zlomené. Dvakrát se býk s ohnivým dechem vrhnul na hrdinu a zahalil jej v dým, ale Kolchidanka nedovolila, (585) aby jej ovanul žár. Na štít usedá chladný oheň, plameny blednou, jakmile se ukázal kouzelný nápoj. Aisonův syn uchopil pravicí planoucí rohy a přemáhal je, pak se na ně pověsil veškerou svou silou a nepouští se. Býk se vzpírá hrdinovi a pak dokonce i tobě, (590) Médeio, třese a vláčí Iásona, který na něm visí, podpořen veškerou prudkostí zaříkávadla. Konečně ochablý býk ustupuje a začíná bučet hlubším hlasem, jeho rohy jsou znaveny a on klesá přemožen. Nato se Aisonův syn ohlédl po svých družích, žádá na nich velká pouta, již jimi tiskne býčí tlamu, je vlečen a vleče, (595) kolenem se zapírá, přemáhá obludu a nutí rozechvělé plece vstoupit pod kovové jho. Pak rozčilená Médeia odzbrojila druhého býka, pomalu jej, ve strachu hrozícího, přivedla, a jak se blížil, zahalila jej do tmy. Umdlévající býk padnul celou vahou svého těla a své divokosti na hlavu a na ramena. (600) Iásón zaútočil a nalehnul na něj svrchu, tísni jej, zemdlelého vlastním dechem. Když hrdina býky spoutal a nasadil jim mohutné jho, přinutil je kolenem vstát a svrchu je poháněl nelítostným oštěpem. Stejně jako když zprostředka zívající země právě vyběhl kůň, (605) Lapitha mu vskočil na hřbet, otěžemi potlačil jeho první řetání a objevil se na vrcholku Ossy.

Jako by se Iásón procházel po libyjských rovinách nebo po žírných polích úrodného Nilu, tak radostně plnou rukou rozsévá semena po zemi a zatěžuje zoraný úhor válkou. (610) Tu se nejprve přímo od rádlu třikrát rozlehl bitevní ryk a z každé brázdy zařinčely polnice.

Pak se bojovná hrouda zachvěla, současně se zrodila a ozbrojila falanga a povstala po celé pláni. Hrdina ustal a maličko ustoupil ke druhům v očekávání (615), kde mu země vydá první bojovníky. Když viděl, že se pole již otevírá vrcholům chocholů a hlína se chvěje nepřátelskými přilbicemi, přispěchal a tam, kde hrouda nejtěsněji přiléhala ke kořenům krků – ramena dosud nehleděla na denní světlo –, (620) poslušným mečem spěšně srovnával těla se zemí. Napadal je, dříve než se vynořila za zlatožlutým brněním nebo než poprvé natáhli ruce od matky. A nestačil na tisíce vyskakující z té či oné strany více než zmožený Herkules, který se proti šikům ukrutné hydry dle Palladina návodu uchýlil k ohni. (625) Proto se Iásón znovu obrátil na spřízněné umění Kolchidanky. Rozvázal řemení a popruhy na spodku přilby, přece však váhá a touží se sám vrhnout na celý voj. Nemá ovšem žádnou naději, tak hustě dorážejí ze všech stran synové země, již v šicích, pod vedením kapitánů, tak hlasitě zní jejich ryk a polnice. (630) A už všichni spatřili hrdinu, už všechny zbraně směřují na něj. Tu Iásón, šílený takovým nebezpečím, hodil do jejich středu přilbu, kterou Médeia nedávno napustila jedem z Tartaru. <*> Mužové ihned obrátili svá kopí. (635) Jako když každoroční hněv smutné matky rozdírá ohromené Frygy nebo jako když Bello-na drásá vlasaté kleštěnce, stejně tak nechává Médeia náhle se srazit rozběsněné kohorty a žene nešťastné bratry do boje proti sobě. Každý z nich si teď myslí, že poráží Aisonova syna, všichni jsou stejně rozhořčeni. (640) Žasnul Aiétés a sám toužil povolat všechny rozvášněné muže zpět k sobě, ale všichni bojovníci už leželi pobiti a žádný se nezřítíl k zemi jako první, ani

nikdo nezůstal bez úhony, ale země najednou pohltila všechna jejich mrtvá těla.

Aisonův syn ihned spěchá ve zbrocené zbroji k řece jako Mars, (645) když z getského písku vjede na koních do Hebru a přivede jeho hlubiny svým potem do varu. Nebo jako Kyklóp, černý žárem žlutého blesku, když prchá z jeskyně a zotavuje se v sicilském moři. Tu se Iásón konečně vrátil, objal jásající druhy (650) a už neuznal prolhaného krále za hodna, aby na něm žádal splnění slibů. Už by s ním nechtěl obnovit spojenectví a mít, ani kdyby mu sám o své vůli dal kůži, jak ujednal. Oba se rozešli rozlícení a s hrozbami ve tváři.

*Iásón odevzdává zlaté rouno králi Héliovi
(vázová malba na kráteru, Apulie, 330 př. n. l.)*

KNIHA VIII

Médeia se chystá dovršit svou pomoc Iásonovi

Médeia je však ve své ložnici zmatená, již se hrozí svých činů, všude kolem ji obklopují zlostné výhrůžky jejího otce. Nemá více strach z modrého oceánu, žádná země jí, ubohé, nepřipadá daleko. Touží uprchnout jakýmikoli moři, (5) přeje si vstoupit na jakoukoli loď. Tu se slzami naposledy vtiskla polibek svým panenským sužkám, objala lůžko, před kterým utíkala, a nejprve si sklíčeně rvala vlasy a drásala tváře tam, kde bylo znát stopy po dávném spánku, pak, přitisknuta k loži, pronesla tato žaluplná slova: (10) „Ach, ty můj otče, Aiéte, kdybys mne, uprchlici, teď naposledy objal, kdybys viděl – hle – můj pláč. Nemysli si, tatínku, nemám raději toho, za kým jdu. Kéž by mne spolu s ním pohltily rozbouřené vlny! Ty pak, prosím, dlouho, bezpečně vládni naší zemi v pokojném stáří, (15) a ať tví ostatní potomci jsou zdárnější.“ Domluvila a ze zhoubné truhlice vyňala ukrytý lektvar, kterým nikdy neměl pohrdnout její thessalský manžel. Pak jedem natřela svou dívčí hrud', dokonce i náhrdelník a nadto si ještě připnula nelítostný meč. (20) Poté vyskočí, jako by ji zvedly pletené dűtky Furií. Jako Ínó, jež se ohromeně vrhnula do vln a ve své hrůze nepamatovala na malého synka, kterého držela v náručí. Její manžel marně bodá do okraje Isthmu.

Iásón a Médeia jdou pro zlaté rouno

Jako první přišel do háje, sužován obavami, hrdina. (25) Skrýval se v posvátné temnotě lesa a i tehdy se jeho obličej skvěl mládím jasně do dále jako hvězda. Jako latmijský lovec – jeho druhové jsou dosud rozptýleni v hloučcích po lese, on odpočívá v letním stínu, hoden lásky bohyně a Luna již brzy přichází se zahalenými růžky. (30) Tak Iásón naplňoval lesík skrze oblaka svou zářivou krásou, takovou milenkou očekával. Hle ovšem! Dívka, jako ustrašená holubice, kterou svrchu obklopil obrovský stín hbitého dravce a ona v rozčilení slétne ke komukoli, tak se i ona, (35) hnána tísnivým strachem, vrhla Iásonovi do náruče. On ji uchopil a nejprve k ní něžnými slovy takto promlouval: „Ach, ty, která svým příchodem přineseš velkou slávu do mého domu. Ó, panno, ty sama jsi dostatečnou příčinou tak daleké cesty, již netoužím po žádném rounu, již ne, (40) mé lodi stačí vézt tebe. Přidej však přece i je ke svým darům a zásluhám, vždyť ty to dokážeš. Dostal jsem totiž rozkaz přivést zlatou kůži zpět. I mých druhů se týká ta sláva.“ Tak pravil a jako prosebník políbil konečky jejích rukou.

(45) Dívka zase odpověděla s novými vzlyky: „Pro tebe opouštím otcovský dům i svůj mocný národ. Teď již nemluvím coby princezna, vzdala jsem se vlády, jdu za svou touhou. Dodrž slovo, které jsi sám – dobře to víš – dal dříve uprchlíci. Bohové jsou při našich promluvách s námi (50) a tyto hvězdy vidí tebe i mne. S tebou půjdu na moře, s tebou se vydám na každou cestu, jen aby mne snad jakýsi den neuchvátil, neodnesl zpět sem, nepřivedl před tvář otcovu. O to prosím bohy, o to prosím i tebe, cizince.“

Setkání s drakem

Tak promluvila a vzrušeně jde chvatnými kroky přes neschůdná místa. (55) Po jejím boku ji doprovází on, lituje ji v chůzi, když tu náhle spatří uprostřed mezi mraky obrovský plamen a temnotu, kterou prokmitává divoké světlo. Zeptá se: „Co je to za červeň na nebi? Která hvězda plane tak neblaze?“ Médeia vyděšenému hrdinovi odpověděla: (60) „Hle, vidíš oči a hrozný pohled samotného draka. On vrhá ty blesky svým chocholem, na mne jedinou zírá se strachem, mne sám jako obvykle volá a lichotně se na mně dožaduje stravy. Teď však řekni, (65) zda hodláš odnést kořist, zatímco drak bdí a může vidět nepřítele, či zda mám jeho oči ponořit do snu a tobě přenechat spíše zkrocenou saň?“ Iásón mlčí. Tak mocná bázeň před dívkou jej pojala.

Kolchidanka již pozvedla ruce i hlavu ke hvězdám a s písněmi v barbarském rytmu vzývala tebe, (70) otče Spánku: „Všemohoucí Spánku, volám tě z celé Kolchidy a přeji si, abys teď sestoupil jedině na draka. Já jsem tvým rohem často zkrotila moře, oblaka, blesky a vše, co se blyští na nebi. Teď však, teď však přijď ke mně s větší mocí, ty, jenž jsi nadmíru podoben svému bratru Smrti. (75) Nejvěrnější hlídači Frixova berana, je čas, abys konečně i ty odvrátil oči od této své povinnosti. Jaké lsti se bojíš, když jsem u tebe? Já sama chvíli pohlídám les, ty zatím odlož předlouhou službu.“ Unavený drak nedokáže opustit aiolovské zlato (80) ani se oddat dovolenému spánku, ačkoli by to bylo příjemné. Když jej zasáhl první oblak dřímoty, zalekl se a vyhnal sladké sny od stromu. Naproti němu však Médeia neustále rozstříkuje pěnu z tartarských jedů a vytrépává veškerý

klid z proutku od řeky Léthé. (85) Vtíravým zpěvem zahaluje jeho zdráhající se oči, jazykem i rukou vyčerpává veškerou sílu Stygu, dokud spánek neopanuje planoucí hněv. Již klesla vysoko vztyčená hříva, již se chýlí zmožená hlava a mohutná šíje se odvinuje od svého rouna (90) jako Pád tekoucí zpět nebo Nil rozvětvený do sedmi řek nebo jako Alfeios mířící k Západu. Sama Médeia, když spatřila hlavu drahého draka na zemi, se na něj vrhla s rozevřenými pažemi a zaplakala nad svým svěřencem i nad svou krutostí. (95) „Nevidívala jsem tě za pozdní noci takto, když jsem přinášela oběti a tobě potravu, ani já jsem nebyla taková, když jsem ti dávala do otevřené tlamy koláče a s důvěrou tě krmila svými nápoji. Jaká těžká masa teď tady leží místo tebe! Jak líný je tvůj dech a ty nečinný! Alespoň jsem tě nezahubila, ubohý. (100) Běda, máš zakusit krutý den! Už neuvidíš žádné rouno, žádné třpytící se dary ve svém lese. Odejdi tedy a v jiných hájích prožij své stáří, zapomeň na mne, prosím. A kéž mne tvé nepřátelské syčení nežene celým oceánem. Ty ovšem také váháš, (105) synu Aisonův. Zanech otálení, vezmi rouno a prchni. Já, vinice, jsem zničila otcovy býky, zahubila muže zrozené ze země. Hle, drakovo tělo leží u tvých nohou. Snad jsem již, doufám, dokonala veškeré své zločiny.“ Když se hrdina zeptal, (110) kudy se dostane vysoko do koruny zlatonosného stromu, zvolala: „Vzhůru, šplhej po něm, do jeho zad tiskni své šlépěje.“ Krétheův potomek nelenil a s důvěrou v její slova stoupal po šupinách na habr tyčící se k nebi. Jeho větve dosud chránily zlatožluté rouno, (115) podobné zapáleným oblakům nebo Thaumantově dceři, když ve splývajícím rouše letí vstříc žhnoucímu Foibovi. Iásón uchopil vytouženou

ozdobu a samotný cíl své námahy. Strom se zdráháním vydal zpět památku na Frixův útěk, kterou byl oděn po dlouhá léta, (120) zasténal a svrchu jej obklopila chmurná temnota. Znovu vyšli z lesa na pláň a zamířili k nejvyššímu místu u ústí řeky. Celé pole se blyštilo a hrdina si kůži s chomáčky třpytivé vlny hned motal okolo celého těla, hned si ji dával za krk, hned navlékal na levou ruku. (125) Takto šel Herkules od ínašských jeskyní v Nemeji, lva dosud přitisknutého k ramenům a hlavě. Když se Iásón zářící zlatem ve tmě zdáli zjevil svým druhům, kteří tou dobou dle domluvy pobývali u ústí, vyrazila thessalská posádka jásavý pokřik. (130) I loď se radostně pohnula vpřed k samému břehu, vstříc mladému hrdinovi. Iásón rychle spěchal. Nejprve před sebe hodil zlatou kůži, pak vskočil s ohromenou dívkou na loď a vítězně se postavil, kopí v ruce.

Kolchidané odhalili odjezd Argonautů

Mezitím se k otcovým uším donesla strašlivá a krutá zpráva, (135) plná smutku, o zkáze jeho rodu, o dívčině podvodu a útěku. Tu se nešťastný bratr náhle chopil zbraní, brzy se sešlo i celé město, sám Aietés pobíhá sem a tam, zapomíná na své stáří, břehy se plní válečnou vřavou. Zbytečně. Vždyť loď již prchá s napnutými plachtami.

(140) Tvá matka dosud vztahovala obě ruce k moři a spolu s ní sestra, všechny ostatní matky, mladé Kolchidanky i tvé vrstevnice, Médeio. Nade všemi vynikala jediná matka a naplňovala vzduch svými nářky. Volala: „Zastav svůj útěk, přiveď loď zprostředka oceánu sem,

(145) dcero, ty to dokážeš. Kam odcházíš? Zde jsou všichni tví blízcí i otec, který se dosud nehnevá. Zde je tvá zem, tvé království. Proč se sama svěřuješ achajským krajům? Jaké místo ti, barbarce, náleží mezi inašskými ženami? Tento domov sis přála, po takové svatbě toužíš? (150) Prosila jsem o tento den ve své starobě? Přála bych si mít moc vrhnout se zakřivenými drápy jako pták přímo na lupičovu tvář a moci vyletět nad jeho loď a jasným zpěvem žádat svou dceru zpět. Byla zaslíbena albánskému princovi, ne tobě. S tebou ubozí rodiče nic neujednali, (155) synu Aisonův. Peliás ti neukládá prchnout takovým úskokem ani odvádět žádné dívky z Kolchidy. Měj si rouno a navíc přijmi cokoli z našich chrámů. Proč však já někoho obviňuji nezaslouženými nářky? Ona prchá o své vůli, ona sama plane takovou láskou – ach, běda! (160) To byl důvod, nešťastnice, proč jsi – teď si vzpomínám na drobnosti – od těch dob, co se thessalští plavci vylodili na náš břeh, nenacházela žádnou potěchu při hostinách, dcero, ani v žádné jiné době. Bylas tehdy bledá, tvůj hlas byl slabý, zrak ti tékal sem a tam a radost ve tváři byla jen předstíraná. (165) Proč jsem se nedozvěděla o takové zhoubě, aby se Aisonův syn usadil coby můj zeť v naší síni a ty ses nemusela dát na útěk? Nebo bychom teď každý zločin prováděly ruku v ruce, obě bychom se společně vydaly na každou cestu. Spolu bychom rády zamířily do Thessalie (170) a do města krutého cizince, ať už se jmenuje jakkoli.“ Tak promluvila matka. Podobným nářkem a hlasitými vzlyky rozeznívá každý kout i sestra a současně služky naposledy volají do prázdného větru, snaží se jménem přivolat svou paní zpět. Vánky a tvůj osud tě však již unášely do daleka.

Argonauti volí cestou zpět jinou trasu

(175) Poté loď uhání dnem i nocí. Vítr je při návratu příznivější, Argonauti plují okolo známých zemí, když tu náhle promluvil z vysoké zádě Ergínos: „Iásone, jste spokojeni, protože jste ukořistili rouno. Netušíte však, jaká cesta nám ještě zbývá ani jaký osud. (180) Vždyt zítřejší den nás volá k hranicím bouřlivého moře a ke Kyanejským skalám. Pamatuji si, ctihodný otče Tífye, na tvůj strastiplný los mezi oněmi útesy. Musíme změnit trasu, přátelé, musíme si vydobýt jiný průchod mořem, musíme plout, kudy vám řeknu. (185) Nedaleko odsud se valí obrovským ústím skythský Histros. Víím, že neproudí toliko jedinou výpustí. Vytéká sedmi kanály, otvírá sedmero bran. Teď plujme proti proudu do delty tam, kde jeho vody padají po levé straně do moře. Pak pojedeme po řece, (190) dokud nás jistým proudem nezanese vpřed a nepřivede nás do jiného moře. Necht' spíše jakékoli prodlení stojí za to, Aisonův synu, než znovu proplovat nelítostnými skalami, než rozrážet Symplégady. Dost na tom, že se Argó nevrací s celistvou zádí.“ (195) Takto mluvil, aniž by tušil, že útesy již stojí pevně božskou vůlí, že již více nenaráží skála na skálu. Iásón mu odpověděl: „Neplaný strach tě pojal, nejvěrnější kormidelníku. Nezdráhám se zvolit delší cestu ani ukázat se při svém návratu všem zemím.“ (200) Poté se Argonauti ihned obrátili a zamířili k jiným králům, do jiných míst a k moři, které dobře zná kočující povozy.

Sklíčená Médeia

Daleko na vysoké zádi, za zády bdícího kormidelníka, se Médeia přimkla ke kolenům zlaté Minerviny sochy. Seděla tam, plášť spuštěný přes oči, (205) a do sud plakala, třebaže plula s thessalskými princí, přece opuštěná, v nejistotách stran budoucího sňatku. Lituje ji pobřeží sarmatského moře, pláče pro ni Thoantova Diana, jak pluje kolem. Žádná bažina, žádná řeka ve Skythii však pro ni, uprchlici, bolest necítí. (210) I hyperborejský sníh byl dojat pohledem na nedávnou vládkyni tolika království. Sami Argonauti také přestávají reptat, již ji chtějí strpět. Médeia jen sotva pozvedla obličej, jestli kdy vůbec, pak k pozdnímu jídlu, které jí předkládal sám drahý Iásón. Přitom jí ukazoval, že už míjejí do mraků zahalenou Karambu, (215) už i Lykovo království, a tolikrát oklamal její vzlyky povzbuzením, aby povstala a podívala se na thessalské hory.

Svatba Iásona a Médeie

Ostrov Peuké, pojmenovaný po sarmatské nymfě, leží tam, kde rozbouřený Histros, obávaný pro oba své břehy, spadá do moře prostřednictvím svých divokých odchovanců. (220) Na tom pobřeží se kapitán konečně odvážil rozehnat zbylé starosti a nejprve povědět druhům o své smlouvě, o slíbeném manželském loži, o svatební úmluvě. Všichni jej hned radostně popichují a prohlašují, že ona si ho zaslouží. Iásón začal stavět oltář Palladě, teď už rozjitřený, (225) aby neurazil vůli ídalijské bohyně. A jestli kdy byl krásný, pak především

v den své svatby vynikal nad Argonauty nejvíce. Jako Gradivus – vítěz od krvavého Hebru, když se tajně plíží do Ídalia či na milovanou Kythéru. (230) Nebo jako když Alkeidés má konečně čas navštívit hostinu na nebesích a Iunonina dcera Hébé jej zmoženého občerstvuje. Svorně při nich stáli Venuše a dárcé dobré mysli Cupido. <*> Ten povzbudil Aiétovu dceru usouzenou krušnými strastmi. Kythéřanka sama oblékla Médeie svůj šat ze šafránového plátna, (235) sama jí dala svou dvojitou korunu a perly, které měly vzplanout na jiné dívce. Tu nová krása prodchla její tvář, plavým vlasům se znovu dostalo patřičné péče a Médeia kráčí, zlé skutky zapomenuty. Tak jako když posvátný Almo smyl mygdonské nářky (240) a Kybelé je již šťastná, po městě planou slavnostní svíce. Kdo by si myslel, že nedávno tekla v chrámech tak krutě krev? Kdo ze samotných služebníků bohyně na to ještě pamatuje? Když pak Iásón se svou ženou přišli k obětnímu oltáři, společně k němu přistoupili a společně se začali modlit, (245) Pollux před ně přinesl oheň a svatební vodu a oni se současně obrátili do kruhu za pravou rukou. Těžkým vzduchem však neprošlehl jasný plamen ani Mopsos nevidí svornost v kadidle, nevidí trvat daný slib, vidí jen lásku na krátký čas. (250) Stejně nenávidí oba dva a současně oba dva lituje. Tehdy ti, cizinko, nepřál žádné děti. Pak chystali hostinu i oběti. Snadný lov přinesl v hojné míře kýženou odměnu lesa pro radostné chvíle. Někteří opékají maso na prutech, jiní je varí v kypících kotlích. (255) Pak se rozložili na travnatá lůžka v jeskyni, kde kdysi Histros zneuctil sténající Peuku. Uprostřed mezi nimi, výše než ostatní, leželi Iásón s Médeiou, obklopeni růžovými paprsky mládí, na zlaté pokrývce ze svého rouna.

Médein bratr Apsyrtos s Kolchidany pronásleduje Argonauty

Jaký to nový strach se štal překážkou počaté svatbě, (260) rozmetal lože a přerušil ještě planoucí oběti? Náhle se kvapem blíží s flotilou svého otce Apsyrtos, mává nepřátelskou pochodní k řeckým uprchlíkům a hlasitě spílá své hrozné sestře: „Vzhůru Kolchidáné, jestli je ve vás nějaká bolest a hněv, (265) pospěšte si. Vždyť neutíká mořem uchvatitel Iuppiter ani nesledujeme stopy falešného býka. V jedné lodi – jaký to zločin – odváží pirát Frixovo rouno. Vrací se s dívkou, jak se mu zalíbilo, a nám – hanba! – nechal stát hradby i domy. (270) Co mi bude zadostiučiněním? Nehledám rouno ani tebe, sestro, nepřijmu jako dárek. Nebude tu naděje na nějakou smlouvu, můj hněv nepozná mezí. Mohl bych se odsud vrátit po tak krátké době před zraky svého otce? Dokázalo by mne uspokojit padesát životů a jedna potopená loď? (275) Tebe, prolhané Řecko, pronásleduji a na tvá města vrhám tento oheň. A nechybím, sestro, u tvého důstojného sňatku já, tvůj bratr. Hle, jako první přináším tuto pochodeň a potřásám jí na vaší svatbě. Jako první konám svatební zvyky já, (280) který jsem toho byl schopen – odpust, prosím, starému otcí. Ba dokonce všichni ostatní jsou tu se mnou, otcové i lid, abys ty, královská vnučka mocného Slunce, nevstoupila do ložnice thessalského manžela coby opovrženíhodná. Bylo třeba, aby se sešlo tolik lodí, aby zaplálo tolik loučí.“

(285) Domluvil a znovu žádá větry i muže, běhá s prosbou [přes lodní lávky okolo nedávno najatých] veslařů, [ukazuje] prapory [novým] kormidelníkům.

Oni pak čeří vody olistěnými trámy, a strom právě svržený ze svých hor, který během jednoho dne chvatně opravovali, (290) – co nedokázala bolest a hněv lidí ze starých časů? – již není vzdálen dlouhými vodními pláněmi. Barbarská bárka pronásledovala letící Palladinu loď, dokud nespatriili ústí Dunaje a před ústím zelenou Peuku a nerozeznali konečky ráhen na stožáru Argy. (295) Tu všichni vykřikli, nepřátelsky zajásali, tu hlasitěji šplouchala vesla, jakmile posádka spatřila v dáli Argu. A všechny přídě pak mířily k jednomu plavidlu. Jako první uchopil lodní hák ze sukovitého dubu Stýros a hleděl ze vzdálených vod kupředu, (300) opět rozpálen myšlenkou na svatbu a láskou ke své snoubence. A jedni již připravují pro své pravice štíty a kopí silná jako trámy, jiní chystají k boji pochodně napuštěné smůlou. Oštěpy, které nesnesou prodlevu, se nedočkavě třesou a moře již je nerozděluje natolik, aby zabránilo vrženým zbraním v doletu. Zatím na sebe dotírají křikem, (305) nohama buší hlučně do paluby.

Argonauti rozrušeni příjezdem Kolchidanů

Když Argonauti nečekaně spatřili flotilu a moře blyskotající pochodněmi, povstali vylekáni nejednou obavou. Jako první vyskočil na palubu kapitán (opustil před tím dívku), sňal ze špičky oštěpu svou přílbu (310) a vznešeně se zaleskl mečem i štítem současně. I ostatní mládenci se stejně rychle chopili zbraní a stanuli s nimi na břehu. Médeio, jak ti pak připadaly tvé hříchy? Jak ses styděla, když jsi znovu viděla Kolchidany a bratra a vše, o čem sis myslela, že je od tebe bezpečně odděleno

hlubokým mořem? (315) Proto se schovala do nešťastné jeskyně, odhodlána k ničemu jinému než k smrti, ať už by padl milovaný Iásón, nebo by bratra skolil vítězný řecký oštěp.

Iuno rozpoutala bouři

Nikterak nečinně sedí na vrcholku nebes Iuno a nedovoluje Argonautům rozhodnout v nejzazší bitvě, (320) protože se nevyrovnej Kolchidanům ani počtem, ani loděmi. Jakmile bohyně zpozorovala, že se nepřátelská plavidla blíží, sama proto sestoupila na zemi a otevřela sídlo bouří a větrů. Rod okřídlených bratrů se prudce vyřítil ven, Saturnova dcera jim pravicí ukáže na flotilu. (325) Spatřili ji a hned se všichni ženou s nepřátelským pokřikem na jedno místo v moři a činí z oceánu nepřítele Kolchidanů a napřimují proti nim vlny od pobřeží.

Stýros se octnul ve výši a pod sebou má Argonauty a plachty Argy, pak znovu klesnul do hluboké propasti, (330) když jej vlna strhla a odvalila zpět. Všechny lodě již stoupají ke hvězdám a zase se vrací zpět dolů, kdykoliv vody opadnou. Některé pohlcuje hlubina, jiné žene celou svou silou proud. Současně se ve všech obličejích odráží strach, hojná průtrž mračen rozvolňuje hranice nebe. (335) Prudkost rozvášněného Stýra však přece nechabuje, povzbuzuje své druhy uprostřed šarvátky bohů: „Má tedy Kolchidanka odnést mé věno, do kterého města se jí zachce? Má po mně nastoupit haimonský cizoložník? Neměl mi nikterak prospět mezi tolika mocnými králi (340) a ženichy příznivý

soud, jež otec vydal bez váhání? Nebo dala přednost jeho mužnosti a ten, za kým šla, je statečnější? Zapřáhl bych ohnivé býky bez zaříkávadel, s mečem bych pronásledoval divokou setbu echiónského hada. Nuže sleduj tedy zatím ze břehu souboj obou, (345) budeš vítězova. Brzy uvidíš důstojnou bitvu, brzy spatříš onu milou hlavu klesat do zkrvaveného moře a tělo achajského eunucha natřené ne myrhou, ale smůlou a plameny a vlasy navoněné sírou. Vy, vlny, vyvrhněte třeba jen mé tělo na pevninu, (350) nebudeš se stydět za svého zetě, otče Aiéte, nebo ty, vznešené Slunce. Mýlím se? Či snad teď ona sama proti nám popouzí čarodějným zaříkávadlem tyto větry, svým krutým jazykem zvedá moře do výše? A Aisonův syn je zas a zase jako obvykle zachráněn lstí? Sotva mu pomohou kouzla a jalové mumláni. (355) Vpřed, lodě, a prolomte dívčinu vlnu.“ Pravil a ve změti vesel svých spolubojovníků se vrhl kupředu. Avšak loď otřesená vracejícím se proudem se zlomila a vyvrhla posádku i jej samotného, který dokonce i teď hrozil a se zvednutou pravicí mířil ke břehu. (360) Plaval jako trosečník, v ruce zbroj a tasený meč. Začal hledat vesla a rozptýlené trámy rozbité lodi, žalostně volat k vysokým zádím. Za takového příboje mu ovšem žádná nemůže přijet na pomoc ani on nemůže žádnou následovat. Kdykoli se přiblíží, (365) hned jej zas jiná vlna odtrhne. Tu přece plave sem tam, tu se opět ztrácí, znovu je prudce vyneseno ze samého dna, ale je zde vlna a velkým vírem jej vráží pod vysoký příkrov vody, a konečně se vzdal dívky.

Apsyrtos, je sklíčen trpkým pohledem, nemůže odvrátit zrak. (370) Běda, co má teď dělat? Jakou mocí má dosáhnout přístavu a ústí řeky, jak má napadnout

Argonauty? Vidí, že jsou odříznuti, je rozhořčen tím poznáním. Proti němu bojují proudy a divoká bouře, celé moře je rozvířené. Konečně se odvrátil, zanechal marného hněvu, opustil tak krutou zkázu lodi. (375) Pak se nechává se svými druhy unášet nalevo, do vzdáleného kraje naproti Peuce. Vždyť ostrov je oddělen dvojím ohybem Dunaje. Zde již dlouho čekají v kotvišti s pagasskou lodí Argonauti (380) a netrpělivý aiétský hrdina se svou flotilou nepřátelsky číhá u thessalských stanů, není mu však dána příležitost k bitvě. Dnem i nocí mezi nimi řádí moře ohromným vlnobitím, dokud se neprosadí Iunoniny záměry a ona ve své úzkostlivosti neukončí válku.

Argonauti požadují vydat Médeiu Kolchidanům

(385) Avšak Argonauti v úvahách nad výsledkem tak drsné války doléhají na Aisonova syna, všichni jej moří prosbami a reptáním. Proč je, uzavřené, vydává všanc pro cizí dívku, proč je nutí zakoušet ona nebezpečí? Ať bere ohled na více životů, na vznešenější úděl tolika druhů, (390) kteří ne z vášně ani ze zlořečené lásky, ale jen pro ctnost jdou za ním po moři. Nebo snad proto, aby se jeden oddával radostem lůžka a oloupené manželce? Vskutku, teď je na to vhodný čas! Řekům stačí rouno, vydáním dívky lze ukončit válku. (395) Ať nechá každého jít do svého domu a ať tato Furie jako první nespojuje Evropu a Asii v krvavém boji. Vždyť bylo to ustanoveno osudem, věstil pokorně rozechvělý Mopsos, že takové události se stanou spíše za pozdějších potomků a jiný uchvatitel že odpyká tak hrozný požár.

(400) On vzdychá neschopen čelit tak naléhavým nářkům, a ačkoli mu není lhostejné božské právo, ani závazek plynoucí z posvátné smlouvy, a ani líbezný začátek sňatku jej nenechává klidným, váhá, touží po smrti, myslí na svou společnost v nebezpečí. Již dále nevzdoruje svým druhům. (405) Když se takto muži rozhodli, vyčkávají na vhodnou chvíli a klidné vlny. Milenku samotnou zatím nechávají v nevědomosti stran toho, co zbývá, svá krutá rozhodnutí si nechávají pro sebe.

Médeia rozrušena novými událostmi

Ale nešťastná láska dává vzniknout obavám jak lichým, tak často i pravdivým a nedovoluje oklamat ani tak mladou dívku. (410) Sama si nejdříve všimla úkladů a příznaků, třeba nejskrytějších, že její muž již není věrný, i toho, že všichni spolu příliš úporně mlčí. Přece však nikdy nezapomněla, kým je, a nevydělaly ji náhlé hrozby. Nejprve překvapila Aisonova syna o samotě, odvedla jej opodál a hned k němu takto promluvila: (415) „O mně také, můj choti, s tebou Argonauti, přestateční mládenci, ve dne v noci hovoří? Dovol mi konečně poznat, zda nejsem pouze zajatkyň pélijské lodi, zda nejdu oklamána za svými pány, zda smím slyšet vaše rozhodnutí. Nezasloužila bych si to ovšem ani trochu, můj nejvěrnější muži. (420) Přece se však slituj a zachovej slíbený sňatek alespoň k thessalským přístavům, pohrdni mnou až ve mém domě. Jistě víš, že jsi přísahal mně, ne svým druhům. Oni by snad měli právo mne vydat, tobě není ponechána táž možnost, (425) stáhla

bych tě spolu se sebou. Nežádají toliko mne, provinilou dívku, na této lodi prcháme všichni společně. Děsí tě snad válka s mým bratrem a dvojřadky mého otce, jsi tísňen mocným nepřitelem, kterému neodoláš? Myslí si třeba, že se sešly další lodi a ještě větší šiky. (430) Nevěříš si? Nejsem hodna žádných nebezpečí? Nezasloužila jsem si smrt tvou i tvých společníků? Opravdu bych si přála vskutku, aby tehdy přirazili k otcovským břehům bez tebe a vůdcem jim byl kdokoliv jiný. Nyní se vracejí a mohou mne, hle, jaké to bezpráví, vydat, (435) nezbývá už žádná naděje. Alespoň ty zvaž mé myšlenky a neustupuj přílišnému strachu druhů. Kdo tehdy věřil, že dokážeš zapráhnout ohnivé býky či že se dostaneš k chrámu divokého draka? Kéž má láska pro tebe nezmohla všechno (440) a trochu váhala! Dokonce i teď se tě ptám, (460) co poroučíš. Běda, ukrutníku, mlčíš? (441) A něčím otřesným hrozí ta tvoje nerozhodnost? Slušelo se, ty kdysi nejšlechetnější Aisonův synu, abych já přednášela žádosti a tvářila se jako prosebník – sotva si to teď můj otec myslí – nebo abych již platila za svůj zločin a měla nad sebou pána?“ Tak promluvila (445) a s rozruženou myslí a křikem prchla před mužem, který se chystal odpovědět. Jako když Bakchos vypudí Thyiadu vysoko do ógygských vrcholků a žene ji proti kmenům áonských stromů. Taková byla ona dívka, tak se hnala po veslařských lávkách, vše ji děsí. Prchá před rozkmitanými oštěpy nepřátelských zrozenců země, (450) prchá ustrašeně před ohnivými býky. Kdyby jen odsud konečně viděla Pagasy nebo pélijská oblaka a Tempé lesknoucí se jemným kouřem a spokojená tímto pohledem zemřela. Celý ten den uplynul v stížnostech a pláči, stejně naříkala

i opuštěná pod hvězdami. (455) Jako by ona noc, plná vlků, zněla jejich smutným vytím, jako by sveřepí lvi potřásali hladovými tlamami nebo jako by vzdychaly krávy zbavené telat. <*> Není už patrný věhlasný rod ani slavný děd Sol, nezáří ona krása barbarského mládí, (460) jakou se skvěla, když vítězoslavně přivezla rouno blyštící se na cháonské větvi a mezi velkými řeckými hrdiny stanula na Palladině přídi coby druhá panna. <*>

On, sklíčený výhrůžkami i pohnutým hněvem Kolchidanky, váhá. Na jedné straně jej sužuje naléhavý stud, (465) na druhé straně rozhodnutí společníků. Přece se snaží jakkoli utišit její steny, sám vzlyká a uklidňuje slovy: „Myslíš si, že jsem si něco takového zasloužil? Že já to takto chci?“

Zbytek textu chybí.